MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ S. Sayısı : 679

Dernekler Kanunu Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi İçişleri Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/696; M. G. Konseyi : 1/564)

(D. Meclisi S. Sayısı : 500)

T.C.
Danışma Meclisi Başkanlığı
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü :
06-3820 (1/696)/4539

17 Ağustos 1983

Konu : Kanun Tasarısı.

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ GENEL SEKRETERLİĞİNE

Danışma Meclisi Genel Kurulunun 15 Ağustos 1983 tarihli 145 inci Birleşiminde görüşülerek işaret oyu ile kabul edilen, Dernekler Kanunu Tasarısı ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Sadi IRMAK
Danışma Meclisi Başkanı

TC
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar Tetkik
Dairesi Başkanlığı
Sayı : K.K.T.D. : 18/101-788/01914

11 Mayıs 1983

DANIŞMA MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 2.5.1983 tarihinde kararlaştırılan «Dernekler Kanunu Tasarısı» ile gerekçesi ilişik olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülend ULUSU
Başbakan

Not :

Bu Kanun Tasarısı, Genel Kurulun 8, 9, 10, 11 ve 15 Ağustos 1983 tarihli 141., 142, 143, 144 ve 145 inci birleşimlerinde görüşülmüştür.

DERNEKLER KANUNU GEREKÇESİ

I - Genel Gerekçe :

1938 yılında yürürlüğe konulan ve üç defa değişikliğe uğratılan 3512 sayılı Cemiyetler Kanunu ülkemizin maruz kaldığı siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik değişiklikler ve özellikle 1961 Anayasasının kişilere geniş ölçüde hak ve hürriyetler tanıması, Siyasî Partiler ve sendikalarla ilgili yeni kanunî düzenlemeler yapılması, grev, lokavt, toplu iş sözleşmesi, toplantı ve gösteri yürüyüşü hürriyeti konularının Anayasa ilkeleri doğrultusunda yeniden düzenlenmesinin toplumun yapısında ve hukukî düzeninde ortaya çıkardığı köklü değişiklikler karşısında toplum ve hukuk düzeninin şartlarına ve ihtiyaçlarına cevap veremez hale gelmiştir.

Ortaya çıkan ihtiyaçları karşılamak ve toplum düzeninin şartlarına uymak üzere dernekler için yeni bir düzenlemeye gidilmiş ve 1630 sayılı Dernekler Kanunu 1972 yılı sonlarında yürürlüğe konulmuştur.

1630 sayılı Dernekler Kanunu, benimsediği ilkeler, getirdiği hükümler ve sistematiği bakımından, yani içerik ve yapı olarak reformist nitelikli modern bir kanun hüviyetinde görünmekle birikte, on seneyi aşan uygulama, bu Kanunun da bazı boşluklar ve yetmezliklerle malul olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Son yıllarda, ülkemizin her kesiminde, 1961 Anayasa ile kişilere tanınan temel hak ve hürriyetlerin sınırsız kullanılması eğiliminin belirmesi ve devlet yönetimindeki yetmezlik ve ihmaller toplum huzurunun bozulmasına, tasada ve kıvançta ortak olan yurttaşlar arasında bölünme ve parçalanma tehlikesinin doğmasına neden olmuştur.

Bu durumun yaratıcıları arasında, kuruluş amaçları dışına çıkarak politika alanına girmiş derneklerin de katıldığı yaygın bir kanaat haline gelmiş, etkin bir malî ve idarî denetimden yoksun bu kuruluşların, terör ve anarşinin hazırlayıcıları haline düştükleri gerçeğini ortaya çıkarmıştır.

Bunların sonucu olarak, 2261 sayılı Kanunla 1630 sayılı Kanunda bazı değişiklikler yapılması zorunluluğu doğmuşsa da, bu değişikliklerin de boşlukları doldurmada yetersiz kaldığı anlaşılmıştır.

Bu durum karşısında, aşağıda belirtilen sorunların çözüm yollarının aranması ve bunlara kanunla çözüm getirilmesi gerekmiştir.

1. Dernek kurma hakkına sahip, yani 18 yaşını bitirmiş olan orta dereceli okul öğrencilerinin dernek kurmalarına mani olunamaması, orta dereceli okullara bazı ideolojik ve yıkıcı akımların girmesine neden olmuştur. Bu sakıncanın giderilmesi, orta dereceli okul öğrencilerinin dernek kurma hakkını kısıtlaması gerekmektedir.

2. Derneklerin, yetkileri olmasına rağmen, vali ve kaymakamlar ve İçişleri Bakanlığınca yeterince denetlenememesi, bu amaçla kurulmuş bir denetleme organının olmayışından ileri gelmiştir. Bu boşluğun doldurulması ve dernekleri denetleyecek bir merkezi denetleme organı vücuda getirilmesi kaçınılmaz olmuştur.

3. Dernekler, yayınlayacakları bildiri ve beyannameleri Cumhuriyet savcılıklarına alındı belgesi karşılığında verir vermez dağıtabilmektedir. Bu hüküm değişmediği takdirde, eskiden olduğu gibi, yine topluluklar arasında olaylar çıkacak ve karşıt görüşlüler, bildiri ve beyannamelerin dağıtılmasını engelleyerek kamu düzenini bozacaklardır.

Ayrıca bildiri ve beyannameler, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ve kamu düzenini bozucu nitelikte olsa bile dağıtabilecektir.

Bu sakıncaları ortadan kaldırmak için, idareye haber verme ile dağıtım arasında bir sürenin olması bu süre zarfında idarenin gerekli önlemleri alması ve gerekiyorsa dağıtımını ertelemesi veya önlemesi kamu düzeninin korunması yönünden zorunludur.

4. Birden fazla ilde faaliyet gösterecek dernekler, merkezleri dışındaki diğer il ve ilçelerde şube veya temsilcilik açabilmektedirler. Bu durum, çok uzak ve dar yerleşme merkezlerinde yaşayan insanlar arasında huzursuzluk ve bölünmelere neden olmaktadır. Bunun için kasaba ve köylerde derneklerin şube açmalarının önlenmesi zorunluluğu ortaya çıkmıştır.

5. Kanuna aykırı faaliyetlerden ötürü, faaliyetten alıkonulan dernek şubelerinin yerine, yeni şube açılabilmektedir. Bu durum, toplumda çeşitli sakıncalar yaratmaktadır. Bu sakıncanın giderilmesi şarttır.

6. Kamu hizmeti görevlilerinin siyasetle uğraşmamaları kanunlarımız gereğidir. Her vatandaş gibi bunların da hizmete ilişkin menfaatlerini korumak, sosyal ve kültürel ihtiyaçlarını karşılamak için bir araya gelerek dernek kurabilmeleri doğaldır. Fakat bazı kötü niyetli kişi veya kişiler, kamu hizmeti görevlilerinin iyi amaçlarla kurdukları dernekleri siyasetin içine çekerek onları hem kanunlara göre suçlu duruma düşürmekte hem de politik düşünce ayrımı yaparak ve körükleyerek bölünmelere neden olabilmektedirler.

Bu durumun önüne geçilebilmesi için kamu hizmeti görevlileri tarafından kurulacak derneklere, kuruluş ve faaliyetleri bakımından bazı kısıtlamalar getirilmesi zorunludur.

7. Yukarıda belirtilen boşluk ve yetersizliklerden başka üyelik, üyelik hakkını kaybetme, kendiliğinden dağılma, kapatma ve faliyetten alıkoyma, alındı belgeleri ve yaptırımlar konusunda da bazı noksanlıklar vardır. Bunların giderilmesi için yeni düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır.

Öte yandan, 1982 Anayasasının 33 üncü maddesi, 1961 Anayasasındaki «Herkes önceden izin almaksızın dernek kurma hakkına sahiptir» hükmünü muhafaza etmiş ise de bu maddenin devamında :

«Dernekler, 13 üncü maddedeki genel sınırlamalara aykırı hareket edemeyecekleri gibi, siyasî amaç güdemezler, siyasî faaliyette bulunamazlar, siyasî partilerden destek göremez ve onlara destek olamazlar, sendikalarla, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve vakıflarla bu amaçla ortak hareket edemezler.

Kuruluş amaç ve şartlarını kaybeden yahut Kanunun öngördüğü yükümlülükleri yerine getirmeyen dernekler, kendiliğinden dağılmış sayılır.

Dernekler, Kanunun öngördüğü hallerde hâkim kararıyla kapatılabilir. Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünün, millî güvenliğin, millî egemenliğin, kamu düzeninin, başkalarının hak ve hürriyetlerinin korunması ve suçların önlenmesi bakımlarından gecikmesinde sakınca bulunan hallerde hâkim kararına kadar kanunen yetkili kılınan merciinin emri ile faaliyetten alıkonulabilir.

Birinci fıkra hükmü, Silahlı Kuvvetler ve Kolluk Kuvvetleri mensupları ile kamu hizmeti görevlilerinin dernek kurma haklarına başkaca sınırlamalar getirilmesine ve bu hürriyeti kullanmalarının yasaklanmasına engel değildir» şeklinde yeni hükümlerde getirmiş bulunmaktadır.

Bir taraftan yukarıda belirtilen sonuçlara çözüm getirmek ve diğer taraftan 1982 Anayasasının öngördüğü doğrultuda düzenleme yapabilmek için yeni bir «Dernekler Kanunu» tasarısı hazırlamak zorunlu hale gelmiş bulunmaktadır.

Hazırlanan tasarıda 1630 sayılı Kanunun sistematiği korunmuş ve bazı maddesi yeni tasarıya aynen alınmıştır. Ancak düzenleme yapılırken, ihtiyaçların karşılanması için yeni hükümler konulurken Anayasa ilkelerine sadık kalınmasına büyük özen gösterilmiştir.

II. — Madde gerekçeleri

Madde 1. — Bu maddeyle Kanunun amacı belirlenmiştir.

Madde 2. — Kanunun kapsamı bu maddeyle açıklanmıştır.

Madde 3. — Bu maddeyle önce derneğin tanımı yapılmış, sonra Kanunda en çok geçen dernek merkezi, dernek ikâmetgâhı, mahallin en büyük mülkî amiri ve üst kuruluş terimlerinin anlamlarına açıklık getirilmiştir.

Madde 4. — Derneklerin toplum içerisinde belli bir saygınlığı ve inandırıcılığı olması lazımdır. Dolayısıyla kamu düzeni yönünden bu kuruluşları vücuda getirecek ve faaliyetlerine katılacak kişilerde bazı niteliklerin aranması gerekli görülmüş ve ayrıca dernek kurmaları sakıncalı olan kamu hizmeti görevlileri ve öğrenciler hakkında yasaklamalar getirilmiştir.

Madde 5. — Anayasanın 33 üncü maddesi gereğince, derneklerin kurulması izne bağlı değildir. Özel hukuk alanına giren tüzelkişilerden olması nedeniyle dernekler, bu konudaki isteklerini kuruluş bildirisi ile açığa vurmakla kurulmuş olacaklardır.

Madde 6. — Kurulması yasak olan dernekler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasındaki temel ilkelere, Türk Ceza Kanunu ve Siyasî Partiler Kanunundaki yasaklara uygun olarak belirlenmiştir.

Özellikle, derneklerin siyasetle uğraşmayacakları vurgulanmıştır.

Madde 7. — Madde derneklere konulması sakıncalı görülen ve yasaklanan adları ve işaretleri tespit etmektedir. Yasaklar, dört grupta toplanmıştır. Derneklerin her hangi bir siyasî parti veya işçi veya işveren kuruluşunun egemenliğine girmesini önleme amacıyla, bir siyasî parti, sendika, federasyon ve konfederasyo-

nun adı ile ve onları hatırlatan adlarla kurulamayacağı ve Kanuna aykırı amaç ve faaliyetleri sebebiyle kapatılan dernek adlarının, bazı spekülatif hareketlere ve sömürülere zemin olmasını önleme bakımından dernekler tarafından alınmasına mani olucu hüküm getirilmiş; ikinci husus olarak Siyasî Partiler Kanununa göre siyasî partilerce alınıp kullanılması sakıncalı görülen adlar, dernekler için de yasaklanmış üçüncü husus olarak dernek tüzüklerinde ve derneklerin diğer mevzuatının yazımında ve yayımında, genel kurullarının özel ve resmî olarak düzenledikleri açık ve kapalı yer toplantılarında Anayasanın emri uyarınca yasaklanacak dillerin kullanılması ve derneklerce düzenlenecek veya dernek adına iştirak edilecek açık veya kapalı yer toplantılarında Türkçeden başka dille yazılmış pankart, levhaların kullanılması el ilânı, beyannamelerin dağıtılması, keza Türkçeden başka dil kullanılan ses ve görüntü bantlarının kullanımı yasaklanmış son husus olarak derneklerin mühür ve başlıklı kâğıtlarında nelerin bulunacağı belirlenmiştir.

Madde 8. — Madde prensip olarak Türk ve yabancı derneklerin uluslararası faaliyetlerini yasaklamaktadır. Bu yasaklamaların istisnaları 12 ve 13 üncü maddelerde gösterilmiştir.

Madde 9. — Dernek tüzüklerinde yer alması gereken hususlar gösterilmiştir.

Madde 10. — Bu madde ile kuruluş bildirisinin içeriği ve özelliği açıklanmış ve dernek tüzüğünden 4 adedinin mahallin en büyük mülkî amirine verileceği belirtilmiştir.

Madde 11. — Bu madde bir tüzelkişinin, noksansız doğması, toplum ve hukuk hayatına girmesi için, önceden yapılacak inceleme ve işlemleri göstermektedir.

Derneklerin kuruluş bildirilerinin tüzüklerinin, kanunlara uyum sağlamalarının esas, şekil ve şartları kanunda gösterildiğine göre, herhangi bir mazeret ihmal veya kasıt ile bu şartların kuruluş bildirisi ve tüzüklere intikal ettirilmemesi veya tamamen aykırılık teşkil edecek yükümler konulmasının da önlenmesi, kuruluş bildirisi ve tüzükleri alan yetkili makamların görevi olması lazımdır. Kaldı ki böyle bir incelem derneklerin fonksiyonunu yapamaz hale gelmesine, tüzük değişiklikleriyle uğraşmasına ve genel kurullarını bir kaç defa toplantıya çağırmasına ve nihayet hakkında cezaî kovuşturmalar yapılmasına mani olur.

Madde 12, 13. — Her iki maddede de sekizinci maddenin istisnaları gösterilmekte ve bunlara izin verecek makam ile bu iznin gerektiğinde iptal edilebileceği belirlenmektedir. Bu Kanuna göre kurulmayıp dernek niteliğini taşımayan uluslararası komiteler ise bu Kanun hükümlerine tabi olmadıklarından, bunlar hakkında ayrıca hüküm sevkedilmemiş bulunmaktadır.

Madde 14. — Dernek tüzüklerinin noksansız ve kanunlara aykırı olmadığının yetkili makam tarafından bildirilmesinden sonra, bu tüzüklerin ve dernek ikâmetgâhının mahallî bir gazete ile yoksa il merkezinde çıkan bir gazete de ilanını öngörmektedir.

Madde 15. — Yeni kurulan derneklerin 90 gün içinde genel kurullarını toplamalarını ve asıl organlarını seçmelerini ve buna uyulmaması halinde kendiliğinden dağılmış sayılacaklarını hükme bağlamıştır.

Madde 16. — Mevcut veya mevcudiyetleri hukuken ve fiilen ortadan kalkmış derneklerin izlenmesi, değişikliklerin görülebilmesi, gerektiğinde yerinin ve yöneticilerinin bulunabilmesi için, derneklerin tesis edilecek kütüklere tescili öngörülmüştür.

Bu amaçla, İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğünde ve her ilde emniyet müdürlükleri bünyesinde Dernekler Kütüğü tesisi hükme bağlanmıştır.

Madde 17. — Anayasanın esprisine uygun olarak 18 yaşını bitirmiş, yani rüştünü ikmal etmiş ve medenî haklarını kullanma ehliyetini ihraz etmiş herkesin kurulmuş derneklere üye olabileceği hükme bağlanmış ancak, dernek kurma hakkında olduğu gibi, kamu düzeni ve güvenliği açısından veya kamu hizmetlerinde tarafsızlığı sağlama bakımından derneklere üye olması sakıncalı görülen kişilerle gene aynı mülahazalarla derneklere girmeleri yetkili makamların iznine tabi tutulması gerekli görülenler maddede ayrı ayrı gösterilmiştir.

Tasarının 4 üncü maddesiyle Dernek kurmaları yasaklanmış olan kamu görevlilerinden, ancak bağlı bulundukları kurumun yetkili organlarınca derneklere girmelerine izin verilecekler maddenin 1 numaralı bendinde gösterilmiştir. Bu gurupta yer alan Anayasa Mahkemesi üyeleri, Yargıtay üyeleri, Danıştay üyeleri ve Sayıştay mensupları ile hâkim ve savcılar, mensup bulundukları kuruluşun kanunda gösterilen yetkili organınca izin verilmesi halinde dernekler üye olabileceklerdir. Kanunda belirtilen yetkili kurullar mensuplarının girebilecekleri dernekleri önceden tespit ederek ilan edebilecekleri gibi, mensuplarının girmeyi istedikleri derneği bildirmesi üzerine bu derneğe girmelerine izin verecek veya vermeyebilecektir. Her kurumun bu konuyu nasıl uygulayacağı hususu kendilerince düzenlenmesi gerekir.

Tasarının 4 üncü maddesinde dernek kurmaları yasaklanan kamu görvlilerinden birinci grup dışında kalanlar ise ancak Bakanlar Kurulunca önceden tespit ve ilan edilecek derneklere üye olarak girmeleri mümkün olacaktır. Bu guruba dahil kişilerin girebilecekleri derneklerin Bakanlar Kurulunca, ismen veya kuruluş amaçları ve çalışma konuları belirlenmek suretiyle tespit ve ilanı mümkündür.

Maddede hiçbir derneğe hiç bir surette girmeleri mümkün olmayanlar belirtildiği gibi, bazı derneklere giremeyecekler de ayrıca gösterilmiştir.

Madde üyeliğe kabul için başvurulanlarca nasıl bir işleme tabi tutulacağını da hükme bağlamış ve yabancıların Türkiye'de kurulmuş derneklere üye olmasına ilişkin esasları da belirlemiştir.

Madde 18. — Madde ile dernek üyeliğinin hangi hallerde sona ereceği hususu düzenlenmiş ve üyeliği sona erenlerin üyelik kaydının dernek yönetim kurullarınca silinmesi zorunluluğunu hükme bağlamıştır.

Madde 19. — Madde, hiç kimsenin derneğe üye olmaya veya dernekte üye olarak kalmaya zorlanamayacağı yolundaki Anayasa hükmünü tekraren ve teyiden belirtmekte ve her üyenin istifaya hakkı olduğunu hükme bağlamaktadır.

Maddenin ikinci fıkrası dernek üyelerinin eşit haklara sahip olduğunu belirttikten sonra dernek tüzüklerinde üyeler arasında dil, ırk, renk, cinsiyet din ve mezhep, aile, zümre, sınıf farklılığı nedeniyle ayrıcalık tanınamayacağı hükme bağlamak suretiyle Anayasanın eşitlik ilkesine uygun bir düzenleme yapmış bulunmaktadır.

Üçüncü fıkra, tasarının 17 nci maddesi uyarınca izinle derneklere üye olacak kişilerin girdikleri derneklerin, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin de kanunla gelir kaynağı veya özel imkân sağlanmış kamuya yararlı derneklerin yönetim ve denetleme kurullarında görev alamayacaklarını hükme bağlamış bulunmaktadır.

Maddede ayrıca fahrî üyelerin oy hakkı olmadığı belirtilmek suretiyle fahrî üyelik statüsü daha belirgin hale getirilmiş olmaktadır.

Madde 20. — Bu maddede dernekte zorunlu olarak bulunması gereken organlar gösterilmiştir.

Madde 21. — Olağan ve olağanüstü genel kurul toplantılarının yapılma süresi hükme bağlanmış ayrıca genel kurulu toplantıya çağırma hak ve yetkisini kötüye kullanılmasına karşın önlem getirilmiştir.

Madde 22. — Bu madde ile genel kurulun toplantıya çağırılmasının usul ve esasları düzenlenmiştir. Özellikle genel kurula katılma hakkı olan üyelere ait listenin bir örneğinin mahallin en büyük mülkî amirliğine verilmesi zorunlu hale getirilmiştir.

Madde 23. — Dernek genel kurulunun başka kişi ve yöneticiler tarafından değişik yerlerde toplatıldığı, türlü oyun ve kaçamakların yapıldığı, kanunları zorlamak suretiyle bir dernekte iki yönetim kurulunun ve başkanın ortaya çıktığı örnekleriyle görülmüştür. Toplantının, dernek merkezinin bulunduğu yer dışında yapılması halinde katılacak üyelere zorluk çıkarılacağı, dernek kayıt ve defterlerinin incelenmesinin imkânsızlaşacağı, idarenin de derneğin tutum ve davranışlarını izlemekle zorluklarla karşılaşacağı açıktır. Bu sakıncaları gidermek için, genel kurul toplantılarının dernek merkezinin bulunduğu yerde yapılması esası vaz edilmiştir.

Öğrenci derneklerinin toplantılarının eğitim ve öğretim kurumları ve yurt binalarında yapılmaması hükmü de, geçmiş uygulama ve örneklerin ışığı altında düzenlenmiştir.

Madde 24. — Madde ile toplantı yeter sayısı belirlenmiş ve ayrıca ikinci toplantının bir kaç kişi ile yapılmasını önleyici hükümler getirilmiştir.

Madde 25. — Maddeyle toplantının yapılış usulüyle ne şekilde yönetileceği gösterilmiştir.

Madde 26. — Toplantıda görüşülecek hususlar düzenlenmiştir.

Madde 27, 28. — Genel kurulun görevleriyle yönetim kurulunun oluşma şekli ve görevleri belirtilmiştir.

Madde 29. — Yönetim kurulunun yedeklerle de tamamlanamaması halinde yapılacak işlem belirtilmiştir.

Madde 30. — Bu maddeyle denetleme kurullarının denetleme görevini altı aylık aralıklarla yapması zorunluluğu getirilerek iç denetimin etkinliğinin daha da artırılması ve bu denetlemeler sonunda düzenlenecek raporun yönetim kuruluna, toplandığında genel kurula ve mahallin en büyük mülkî amirliğine verilmesi öngörülmüştür.

Madde 31. — Dernek organlarına seçilenlerin idareye bildirilmesine ilişkin esas ve usuller gösterilmiştir.

Madde 32, 33, 34. — üncü maddelerle şubelerin kuruluşu, görev ve yetkileri, organları ve tabi olacakları hükümler belirtilmiş, derneklerin ancak il ve ilçe merkezlerinde şube açabileceklerini hükme bağlamıştır.

Madde 35. — Amaçları aynı olan ve kamu yararına çalışan en az üç derneğin federasyon ve üç federasyonun da konfederasyon kurabilmeleri öngörülmüş, federasyon ve konfederasyonlara mevcut veren kuruluşların adedinin, üçten aşağıya düşmesi ve bu durumun üç ay içerisinde giderilmemesi halinde, kendiliğinden dağılma hükmünün uygulanacağı belirlenmiştir. Federasyon ve konfederasyonun merkezleri dışında faaliyet göstermeleri ve örgüt kurma olanakları da ortadan kaldırılmıştır.

Madde 36. — Dernek tüzüklerinden farklı olarak federasyon ve konfederasyon tüzüklerinin kapsayacağı hususlar bu maddede gösterilmiştir.

Madde 37. — Bu madde ile federasyon ve konfederasyonların tüzelkişilik kazanma usulleri düzenlenmiştir.

Madde 38. — Derneklerin tüzüklerinde belirtilen amaç çerçevesinde faaliyette bulunmaları esasken, geçmişte bir çok derneğin, tüzüklerinde belirtilen amaçla ilgili olmayan faaliyetler içine girdikleri gerçeği unutulmamıştır.

Bu tür kanunsuz durumlara meydan vermemek için maddenin bir numaralı bendinde dernek faaliyetleri için genel yasaklama belirtilmekle beraber iki ve üç numaralı bentlerde derneklerin amaçları dışında kanunla yasaklanmış bir takım doktrinler ve ideolojik eylemlere girişmesi toplantı ve yayın yapması ve ayrıca silahlı kuvvetlerle kolluk kuvvetlerinin hizmet ve personeline ilişkin uygulanan ve uygulanması gereken kanunlara dair faaliyetlerde bulunması yasaklanmıştır. Ayrıca, dernek yöneticilerinin derneği temsilen dernek amaçlarına aykırı düşen toplantı ve yürüyüşlere katılmaları, derneğin kuruluş amaçlarına aykırı beyanda bulunmaları ve dernek mensuplarını bu yolda harekete teşvik etmeleri yasaklanmak suretiyle bir numaralı bentte ifade edilmek istenen sonuç takviye olunmuş ve uygulamada kolaylık sağlanmıştır.

Madde 39. — Yüksek öğrenim kurumlarında oluşacak öğrenci derneklerinin amaç ve çalışma şartlarına bu madde ile açıklık getirilmiştir.

Madde 40. — Belli bir kurum ve kuruluşta çalışan kamu hizmeti görevlileri ile aynı veya ayrı kurum ve kuruluşta çalışsalar bile belli bir mesleğe mensup olan kamu hizmeti görevlilerinin kurabilecekleri derneklerin amaçları, faaliyet biçimleri ve kuruluş yerleri hususları açıklığa kavuşturulmuştur.

Madde 41. — Derneklerin, askerliğe, millî savunma, sivil savunma kolluk hizmetlerine hazırlayıcı öğretim ve eğitim faaliyetlerine girişemeyecekleri ayrıntılı olarak hükme bağlanmıştır.

Madde 42. — Derneklerin tüzüklerinde gösterilen amaçları gerçekleştirmek üzere kanunların dernekler tarafından yapılmasını yasaklamadığı, eğitim ve öğretim faaliyetleri için yurt, pansiyon, kitaplık ve okuma odası; sosyal yardım faaliyetleri için çocuk bakım yuvası, huzur evi ve aşocağı; sportif faaliyetler için spor saha ve salonu ve meskûn yerler dışında kamp tesisleri kurmaları ve işletmeleri ilgili bakanlıkların iznine tabi tutulmuştur.

Madde 43. — Maddenin birinci fıkrası ile derneklerin merkez ve şubelerinde ve bunlara bağlı müessese ve eklentilerinde suç aleti olabilecek silah, alet ve eczanın bulundurulması yasaklanmış,

İkinci fıkra ile istisnaların şekil ve şartları belirtilmiştir.

Madde 44. — Derneklerin yurt dışındaki dernek ve kuruluşlar tarafından davet edilmeleri veya yurt dışında kurulu dernek ve kuruluşları davet edebilmeleri, ülkenin genel ve politika ve çıkarları açısından Dışişleri ve ilgili Bakanlıkların görüşü alındıktan sonra İçişleri Bakanlığının iznine bağlanmıştır.

Madde 45. — Bildiri veya beyanname dağıtacak derneklerin önce yönetim kurullarında karar almaları ve bu karar ve yayınlarını mahallin en büyük mülkî amirliğine ve Cumhuriyet Savcılığına alındı belgesi karşılığında vermeleri ve aradan ancak 24 saat geçtikten sonra dağıtılabilmeleri esası getirilmiştir. Bildiri, beyanname ve benzeri yayınların, kanunla yasaklanmış herhangi bir yazı ve dille yazıldığı, devletin iç ve dış güvenliği, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozucu veya suç işlemeye ya da ayaklanmaya veya isyana teşvik edici bir nitelik taşıdığı veya devletin gizli belgelerini açıklamak, yahut başkalarının şöhret ve haklarına, özel ve aile hayatlarına tecavüz etmek amacına yönelik bulunduğu takdirde gecikmesinde sakınca bulunan hallerde mahallin en büyük mülkî amirinin emri ile dağıtımının ertelenmesi, önlenmesi ve dağıtılmışsa toplattırılması hükmü getirilmiş ve ayrıca bu işlem ve tasarruflar, yargı organının denetimine tabi tutulmuştur.

Madde 46. — Geçmiş uygulamalarda görüldüğü üzere dernekler, tüzüklerinde gösterdikleri amaç ve bu amacı gerçekleştirmek üzere sürdüreceklerini belirttikleri faaliyet biçimleri dışına sık sık çıkmışlarsa da kendileri üzerinde idarî ve malî yönden etkin bir denetim şekli oluşturulamadığı için, yeniden tüzüklerinin belirlediği amaç çizgisine çekilememişlerdir. Bu madde ile etkin bir idarî ve malî denetim şekli getirilmiş, ilgili bakanlıkların, vali ve kaymakamların, genel müdürlüklerin, Diyanet İşleri Başkanlığının teftiş ve denetimine ilaveten Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde özel bir denetleme grubunun oluşturulması öngörülmüştür. Böylece büyük sakıncalar yaratan denetim boşluğu giderilmek istenmiştir. Bu boşluk giderilirken de 4 numaralı fıkrada belirlenen unsurların tespiti halinde, ilgili yönetim kurulu başkan veya üyeleri ile personele geçici olarak görevden uzaklaştırma müeyyidesi getirilerek denetimin etkinliği iyice perçinlenmiştir.

Madde 47. — Denetimde etkinlik sağlamak amacıyla İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde özel bir Denetleme Grubu oluşturulması hükme bağlanmıştır.

Madde 48. — Bu madde ile 61 inci madde hükümlerine göre devletten ve devletin iştiraki olan kuruluşlardan yardım alabilecek olan kamuya yararlı derneklerin hesaplarının, gerekli görüldüğünde Devlet Denetleme Kurulu ve Maliye Bakanlığınca denetlenebileceği esası getirilmiştir.

Madde 49. — 1630 sayılı Kanunun 42 nci maddesindeki hüküm büyük ölçüde muhafaza edilmiş ve dernek merkezlerine ve eklentilerine orta dereceli okul öğrencilerinin girmesinin sakıncaları göz önünde tutularak maddenin bir numaralı bendi buna göre düzenlenmiştir.

Dört numaralı bent ile kanunların yasakladığı her türlü basılmış yayınların, resim, afiş, pankart ve benzeri yayınların derneklerde bulundurulması yasaklanmıştır. Maddede belirtilen durumların tespiti halinde, yer ve eklentileri hakkında, Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun 8 inci maddesi hükmünün uygulanacağı belirtilmiştir.

Derneklerin yönetim yerleri müesseseleri ve her çeşit eklentilerine 18 yaşından küçüklerin yanlarında veli veya vasisi olmadan kabul edilmeleri ile dernek lokallerinde alkollü içki kullanılması izne bağlanmıştır.

Madde 50. — Özel hukuk tüzelkişisi olan derneklerin amaçlarının tahakkuku için süre kaydı olmaksızın faaliyette bulunmaları ve yaşamaları tabiîdir. Ancak, amaca ulaşmak için ciddî ve sürekli çalışma yanında da, sonu gelmez ihmalkârlıklar gösterilirse ya da üyesi ve fonksiyonu kalmazsa, tüzelkişiliklerinin sona erdirilmesi de o nispette tabiî ve zorunlu olur. Madde, bu hallerin tahakkukunda yapılacak işlemleri belirlemiştir.

Madde 51. — 1630 sayılı Kanunun 43 üncü maddesi hükmü aynen muhafaza edilmiş olmakla birlikte, olağan genel kurul toplantısının tüzükte belirtilen süre içinde yapılmaması halinde genel kurulun üç ay içinde toplanması için, mahallin en büyük mülkî amirliğinin ihtarda bulunması hükmü getirilmiştir.

Madde 52. — Bu madde 2709 sayılı Anayasanın 33 üncü maddesinin derneklerin kendiliğinden dağılmış sayılmasına ilişkin hükmü ile Medenî Kanunun infisah hükümleri esas alınarak düzenlenmiştir.

Madde 53. — Derneklerin ancak mahkeme kararıyla temelli olarak kapatılabilecekleri ve mahkemenin davanın her safhasında derneklerin her türlü faaliyetlerini yasaklayabileceği hükme bağlanmıştır.

Madde 54. — Derneklerin, suç kaynağı haline gelmelerini sağlayan unsurlar ve bu unsurların oluşması halinde bunların mahkemelerce nasıl kapatılacakları berilenmiştir.

Madde 55. — Bu madde ile dernekler ve dernek şubeleri tüzüklerinde gösterilen amaç ve bu amacı gerçekleştirmek üzere sürdürecekleri faaliyet biçimleri dışında faaliyette bulunur ve bu faaliyetler; devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünün, millî güvenliğin, millî egemenliğin, kamu düzeninin genel ahlâkın veya başkalarının hak ve hürriyetlerinin korunması veya suçların önlenmesi bakımından gecikmesinde sakınca yaratırsa, bunların ne şekilde faaliyetten alıkonulacaklarını belirtmiş ve ayrıca faaliyeti durdurulan şube hakkında yargı merciince bir karar verilmeden o yerdeki yeni bir şube açılmamasını hükme bağlamıştır.

Madde 56. — Bu madde ile getirilen yeni hüküm, tüzüklerinde mal ve paraların tasfiyesinin esaslarının tespitinin genel kurulun kararına bırakılması halinde, genel kurulca bir karar alınmamışsa veya genel kurul toplanmamışsa, derneklerin ve üst kuruluşlarının bütün para ve mallarının hazineye intikal edeceğine dairdir.

Madde 57. — Bu madde ile öğrenci derneklerinin organlarında görev alma yasaklarına ilişkin esaslar düzenlenmiştir.

Madde 58. — Madde, gençliğin boş zamanlarını değerlendirmek, spor yapmasını sağlamak üzere kurulan derneklere ilişkin esasları belirlemektedir. Kamu kurumu ve kuruluşları, yükseköğretim kurumları ile özel kuruluşlarda, mensuplarının spor yapmalarını sağlamak, boş zamanlarını değerlendirmek ve spor faali-

yetlerini yönlendirmek üzere, bu kurum ve kuruluşlar mensupları tarafından gençlik ve spor dernekleri kurabileceğini hükme bağlamakta ve bu şekilde kurulan derneklerin tasarının diğer maddelerinde yer alan bir takım kısıtlamalardan ayrık tutulduğunu belirtmekte ve bu tür derneklere kulüp adı vererek bunların Gençlik ve spor Bakanlığı veya Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünce ayrıca tescilini öngörmektedir.

Madde 59, 60. — 1630 sayılı Dernekler Kanununun kamu yararına çalışan derneklerle ilgili hükümleri aynen muhafaza edilmiştir.

Madde 61. — Derneklerin gelir kaynakları bu maddede sayılmıştır.

Madde 62. — Bu madde ile, derneklerin siyasî partilerden veya onlara bağlı kuruluşlardan, işçi veya işveren sendikalarından ve meslekî kuruluşlardan yardım alamayacakları ve bunlara yardımda bulunamayacakları; genel ve katma bütçeli dairelerle mahallî idareler, kamu iktisadî kuruluşları ile bunlara bağlı müesseseler ve sermayesinin yarısından fazlası devlete ait kuruluşların ancak kamu yararına çalışan derneklere; Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünün, her dereceli öğretim kurumlarının spor kulüplerine, izcilik derneklerine ve bu derneklerin üst kuruluşlarını, Beden Terbiyesi genel müdürlüğüne tescilini yaptırmış spor kulüplerine, amatör spor faaliyetlerinde kullanmak üzere yardım yapılabileceği hususları belirlenmiştir.

Madde 63. — 1630 sayılı Kanunun 51 inci maddesi ile bu maddeye 2261 sayılı Kanunla eklenen fıkra aynen muhafaza edilmiş, sadece gelir ve gidere ilişkin belgelerin 5 yıl süre ile saklanması zorunluluğu getirilmiştir.

Madde 64. — Derneklerin taşınmaz mal edinme esaslarını belirliyen maddede, derneklerin ikametgâhları ile amaç ve faaliyetleri için gerekli olandan fazla taşınmaz mal edinemeyecekleri ilkesi aynen korunmuş. Bu durumun kontrolünü sağlamak üzere, derneklerin taşınmaz mal satın alabilmeleri İçişleri Bakanlığının iznine tabi tutulmuş, derneklere bağış veya vasiyet yoluyla intikal eden taşınmaz malların, dernek adına tapuya tescilinden itibaren üç ay içinde İçişleri Bakanlığına bildirme yükümlülüğü getirilmiş, bu şekilde dernek mülkiyetine geçen mallardan, derneğin ikametgâhı ile amaç ve faaliyetlerinden fazla olduğu İçişleri Bakanlığınca tespit edilenlerin, bu bakanlıkça belirlenecek süre içinde paraya çevrilmesi mecburiyeti hükme bağlanmıştır.

Maddenin, 1630 sayılı Kanunun 52 nci maddesine göre farklılık arz eden bir hükmü de Bakanlar Kurulunun ancak, kamu yararına çalışan derneklere ihtiyaçtan fazla mal edinme yetkisi verebileceği hükmüdür. 1630 sayılı Kanuna göre Bakanlar Kurulu her tür derneğe bu yetkiyi verebilmekte idi. Bunun sakıncaları görüldüğünden yetkinin ancak kamuya yararlı derneklere verilebilmesi yoluna gidilmiştir.

Madde 65. — Bazı kelimelerin izinle kullanılmasını belirleyen bu maddeye «Mustafa Kemal ve Kemal» kelimleri de eklenmiş ve böylece «Mustafa Kemal» ve «Kemal» kelimelerinin istismarı önlenmek istenmiştir.

Madde 66. — 1630 sayılı Kanunun ilgili maddesinde olduğu gibi öğrenci derneklerinin merkez ve şubeleri ile çeşitli faaliyet kollarının yönetim yerlerinin üniversite, fakülte, yüksekokullar ile sair resmî ve özel eğitim kurumları veya yurt binaları yahut eklentilerinde açılması yasaklanmış; ayrıca derneklerin kamu hizmeti görülen bina ve tesislerle her türlü resmî veya özel eğitim ve öğretim kurumlarında yurt binalarında veya bunların eklentilerinde yapacakları toplantı ve diğer faaliyetleri izne bağlanmıştır.

Madde 67. — Genel Kurul toplantılarında hükümet komiserinin bulundurulması zorunlu hale getirilmiştir.

Madde 68, 69. — 1630 sayılı Kanunun 56 ve 57 nci maddeleri hükümleri aynen muhafaza edilmiştir.

Madde 70. — Hükümet komiserine verilecek ücretin dernekler tarafından karşılanması prensibi getirilmiştir.

Madde 71, 72. — 1630 sayılı Kanundaki hükümler aynen alınmıştır.

Madde 73. — Derneklerin tüm kanunî işlemlerini yürütmek üzere İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğünde ve her ilde Emniyet Müdürlükleri bünyesinde dernekler birimi kurulması öngörülmüştür.

Madde 74. — 1630 sayılı Kanundaki hüküm aynen muhafaza edilmiştir.

Madde 75, 86. — Ceza hükümlerine ilişkindir.

Madde 87. — Derneklerin üyelerine yardım sağlamak ve ihtiyaçlarını karşılamak üzere sandık kurabil meleri öngörülmüştür.

Madde 88. — Konfederasyon, federasyon veya dernekler üyelerinin istirahat ve boş zamanlarını değerlendirmek için lokaller açmaktadır. Geçmişte görülen bazı sakıncalar nedeniyle lokal açılabilmesi izne bağlanmaktadır.

Madde 89. — Bir kısım kanunlar 3512 sayılı Cemiyetler Kanunu ve 1630 sayılı Dernekler Kanunu ile bunların ek ve değişikliklerine atıflar yapılmıştır. 3512 ve 1630 sayılı Kanunlar ek ve değişiklikleri ile yürürlükten kaldırıldığı için mevzuatta, boşluk meydana gelmesini önlemek üzere bu madde düzenlenmiştir.

Madde 90. — Bu madde ile genel denetimi sağlamak amacıyla özel kanunlarında hüküm bulunmayan hallerde bu Kanunun sayılan hükümlerinin kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile işçi ve işveren sendikaları ve üst kuruluşları için uygulanması öngörülmüştür.

Geçici Madde 1, 2. — Derneklerin bu Kanunun öngördüğü hükümlere intibakını sağlayacak esasları düzenlemiştir.

Geçici Madde 3. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mevcut olan konfederasyon ve federasyonların, üye sayıları ve kendilerini oluşturan dernek ve federasyonların nitelikleri bakımından 35 inci maddede öngörülen şartları taşımaları halinde bile, hukukî varlıklarını koruyacakları hükmü getirilmiştir.

Geçici Madde 4. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte konfederasyon, federasyon ve derneklerden yurt, pansiyon, kitaplık, okuma, odası, çocuk bakım yuvası, huzurevi, aş ocağı, spor saha veya salonu ve kamp tesisi kurup işletmekte olanların, bu Kanunun 42 nci maddesinde belirtilen yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 6 ay içerisinde ilgili bakanlıktan izin almalarını, aksi takdirde bu tesislerin kapatılacaklarını öngörmektedir.

Geçici Madde 5. — Derneklere girmeleri izne tabi tutulan kamu görevlilerinin bu Kanunun yayımlandığı tarihte kurulmuş olan derneklerle kurulmuş olan üyelik ilişkilerini düzenleyen hüküm içermektedir.

Madde 91. — Yürürlükten kaldırılan kanunları göstermektedir.

Madde 92. — Yürürlük tarihi ile ilgilidir.

Madde 93. — Yürütme ile ilgilidir.

İçişleri Komisyonu Raporu

T.C.
Millî Güvenlik Konseyi
İçişleri Komisyonu
Esas No. : 1/564
Karar No. : 33

30 Eylül 1983

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

Danışma Meclisi Genel Kurulunun 15 Ağustos 1983 tarihli 145 inci Birleşiminde görüşülerek işaret oyu ile kabul edilen «Dernekler Kanunu Tasarısı» ilgili Bakanlık ve kurum temsilcilerinin de katılmasıyla Komisyonumuzda görüşülmüştür.

Tasarının tümü benimsenmiş komisyon çalışmaları Millî Güvenlik Konseyi Yasama İçtüzüğü hükümlerine uygun olarak sürdürülmüş, önemi ve özelliği sebebiyle Millî Güvenlik Konseyinin görüş, düşünce ve ilkeleri göz önünde tutulmuş, yapılan ön tekdimde maddeler üzerindeki görüş ve direktifler doğrultusunda, gerekli değişiklikler yapılmış, bu hali ile metin Millî Güvenlik Konseyinin kabulüne hazır hale getirilmiştir.

1. Tasarının Birinci maddesi Derneklerin kanunlarla yasaklanmamış belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere kurulabileceği özellikle belirtilerek doktrin ve uygulamada kabul edilen tanımı aynen korunmuş ve bu Kanunun amacı belirlenmiştir.

2. Üçüncü madde metnine bu Kanunun uygulanmasında kamu hizmeti görevlisinin hangi anlama geldiği belirtilmiş, Anayasanın Kamu hizmeti görevlilerine ilişkin hükümleri ile uyum sağlanmıştır.

3. Metnin Dördüncü maddesinde yüksek yargı organları mensupları deyimi Anayasa hükümlerine uygun olarak Yüksek Mahkeme Üyeleri olarak düzeltilmiş, resmî ve özel ilköğretim ve ortaöğretim kurumları öğretmenleri tabiri ile Millî Eğitim Temel Kanunundaki hükümlerle terim birliği sağlanmış, Sayıştay Meslek mensupları ile savcı ve yardımcılarda ikinci fıkranın 1 numaralı bendine eklenmiştir.

Aynı maddenin iki numaralı bendinde belirtilen suçlardan ötürü hüküm giymiş olanların affedilmiş olsalar bile, dernek kurucusu olamayacaklarını belirten ibare eklenmiş, ayrıca hükümet tasarısında olduğu gibi ağır hapis veya taksirli suçlar hariç beş yıl ve daha fazla hapis cezasına mahkûmiyet halinin kuruculuğa engel hali düşünülerek bu konuda düzenleme yapılmıştır. Dört numaralı bendine de, kurulması yasak dernekleri kuran ve yönetenlerin belli bir süre dernek kuramayacakları belirtilmiştir.

4. Derneklerin tüzelkişilik kazanmalarına ilişkin beşinci madde metni ilke olarak benimsenmiş, ancak kuruluşla ilgili olması bakımından dokuzuncu madde metninde yazılmıştır.

5. Kurulması yasak olan derneklere ilişkin Danışma Meclisi metni ilke olarak aynen benimsenmiş, yazım kurallarına uyum sağlamak amacı ile düzeltmeler yapılmış, Yükseköğretim kurumlarının tanımının ilgili kanunlarında yapıldığı göz önünde tutularak ve enstitülerin de, yükseköğrenim kurumu olduğu gerçeği karşısında sayım yerine yükseköğretim kurumu deyimi kullanılmıştır.

6. Altıncı maddenin başlığı madde içeriğine uygun şekilde değiştirilmiş, Bir numaralı bendine Siyasî Partiler Kanununda olduğu gibi daha önce kurulmuş ve topluma malolmuş Türk devletleri bayrak, amblem ve flamaları gibi hususların istismarı önlenmiş, dört numaralı bendinde uluslararası temaslarda bulunan özellikle bilimsel nitelikteki toplantılarda Türkçeden başka bir dil kullanılmasının yasaklanması yolundaki hükmü uluslararası temas ve gelişmeleri engelleyici uygulama olanağı bulunamayacağı, esasen Anayasanın kullanım ve yazımını yasaklamayı amaçladığı dilleri düzenleyen bir kanunun da, çıkarılacağı göz önünde tutularak bentteki Türkçeden başka dille yazılmış ibarelerin kanunla yasaklanmış diller şeklinde değiştirilmiştir.

7. Sekizinci maddede Danışma Meclisinin kabul ettiği metin ilke olarak benimsenmiş, yazım değişiklikleri yapılmış, paranın satın alma gücündeki kayıplar nedeniyle bu konuda getirilen kuralların devamlılık niteliğini koruyamadığı, derneklerin statülerine, amaçlarına ve faaliyet konularına göre farklı üyelik aidatını gerektireceği bu konudaki düzenlemenin dernek tüzüğüne bırakılmasının daha uygun olacağı göz önünde tutularak alt ve üst sınırları tespit eden dokuzuncu bent değiştirilmiştir.

8. Dokuzuncu madde yazım kurallarına uydurulmuş, nüfus kayıt örneği yerine, nüfus cüzdan örneğinin yeterli olacağı düşünülmüş dernek tüzüğünün dört adedinin bütün kurucular tarafından imzalanmış nüshasının bildiriye eklenmesine açıklık getirilmiştir.

9. Onuncu maddede verilecek kuruluş bildirisi ve eklerinin doğruluğunun mülkî amirlikçe incelenmesi gereğine açıklık getirilmiş, maddede yazım kurallarınana uygunluk sağlanmıştır.

10. Türkiye'de kurulan derneklerin yurt dışındaki faaliyetleri ile yurt dışında kurulan derneklerin Türkiye'deki faaliyetlerine ilişkin metin aynen benimsenmiş, ancak maddelerde geçen yahut ibareleri veya şeklinde değiştirilmiştir.

11. İlâna ilişkin 13 üncü madde Danışma Meclisi metni olarak aynen benimsenmiş, ancak madde numarasında değişiklik yapılmıştır.

12. Üye olma hakkını düzenleyen 16 ncı maddenin ikinci fıkrasının iki numaralı bendinde Bakanlar Kurulu Kararı yerine ilgili bakanlığın tespit ve ilan edeceği derneklere üye olunabileceği ilkesi benimsenmiştir. İlgili Bakanlık derneklerin amaç ve faaliyetlerini göz önünde tutarak, gerekli tespit ve duyuruyu yapacaktır.

13. 17 ve 18 inci maddelerde atıf yapılan madde değişiklikleri nedeniyle değişiklik yapılmış, Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyelerinin yönetim ve denetleme kurullarında görev alamayacakları, dernekleri belirten ilgili ifade Anayasanın 82 nci maddesine uygun şekilde düzenlenmiş, fahrî üyelerin istedikleri takdirde aidat verebileceklerine, fakat her halükârda oy hakları bulunmadığına açıklık getirilmiştir.

14. Genel Kurul toplantısına ilişkin madde aynen benimsenmiş, ancak mahallî sulh hâkiminin duruşma yaparak bu konuda karar vereceğine açıklık getirilmiştir.

15. Öğrenci derneklerinin yükseköğretim kurumlarında ve ancak ilgili kurumlarında birer adet olarak kurulacağı, amaç ve uğraşlarının öğrenci sorunları ve özellikle eğitim ve öğretimle ilgili bulunacağı hususları göz önünde tutularak genel kurul toplantılarının öğretim kurumlarında yapılması amaç yönünden daha yararlı görülmüş ve madde metni buna göre düzenlenmiştir. Öğrencilerin her türlü sorunları ile meşgul olacak kurumlarının bu tür toplantılar için imkânlarını kullanacakları doğal görülmüş ve düzenleme bu doğrultuda yapılmış, ilgili öğretim kurumuna da, gündem ve listelerin verilmesi hükme eklenmiştir.

16. Genel Kurulun görev ve yetkilerine ilişkin madde ilke olarak aynen benimsenmiş, maddede yazım kurallarına açıklık getirilmiştir.

17. 28 inci maddeye sulh hâkiminin duruşma yaparak karar vereceği hükmü getirilmiştir.

18. Organlara seçilenlerin idareye bildirilmesine ilişkin hükmü, öğrenci dernekleri için ilgili yükseköğretim kurumuna da bildirme gereği açıklıkla belirtilmiştir.

19. Derneklerin şube açmalarına ilişkin 31 inci maddede ancak il ve ilçe merkezlerinde şube açılabileceği düzenlenmiştir. Oysa Dernekler Kanunu genel hükümlerinde il ve ilçeler dışında dernek açılamayacağı şeklinde bir düzenleme mevcut değildir. Bu tür yanlış bir anlamayı önlemek üzere Kanunun 3 üncü maddesinin 2 numaralı bendinde mevcut il veya ilçeyi ibaresi de kaldırılmıştır. Daha açık bir deyimle dernek merkezlerinin köylerde bulunmasına veya köylerde dernek kurulmasına engel bir hal düşünülmemektedir. Bu nedenle şubelere ilişkin bu maddedeki il ve ilçe merkezlerinde şube açılabilir. Kaydı kaldırılmıştır. Ancak ilçe ve köylerde birden fazla şube açılması gereksiz görülmüş, söz konusu madde il, ilçe, kasaba, köylerde de şube açılmasına imkân verecek şekilde düzenlenmiş bulunmaktadır. Şube açılmasına ilişkin bu kısıtlamanın kamuya yararlı dernekler hakkında uygulanmayacağına da açıklık getirilmiştir. Şube kurucularının ikamet sürelerinde altı aylık bir zaman yeterli görülmüştür.

20. 34 üncü maddede esasa ilişkin herhangi bir değişiklik yapılmamış, madde numarası ile değişiklik yapılmıştır.

21. Federasyon ve konfederasyonların tüzüğüne ilişkin maddeye geçici yönetim kurulu üyelerinin kimlikleri ile adreslerinin belirtilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

22. 36 ncı maddede atıf yapılan madde numarasında değişiklik yapılmıştır.

23. Yasak faaliyetlere ilişkin 37 nci maddenin 2 nci bendinde bu Kanunun 5 inci maddesinde yasaklanan amaçlar doğrultusunda faaliyet gösterilemeyeceği belirtilmekle yetinilmiş, tasarıda mevcut 2 nci cümle gereksiz görülerek çıkarılmıştır. Üçüncü bendine sayılanlarla, ilgili kişilerin kanunî haklarını konu alan faa-

liyetlere ek olarak bütün hakları ile ilgili kanunî hükümlerin uygulanmasına veya yeni hükümler konmasına ilişkin faaliyetlerde de, bulunamayacaklarına ilişkin açıklama getirilmiştir.

24. 38 ve 39 uncu maddelerde kuruluş amaçları ve faaliyet sahaları, üstlendikleri hizmetin önem ve ağırlığına göre yeniden düzünlenmiştir.

25. Silah bulundurma yasağına ilişkin 42 nci maddeye bu konuya ilişkin yasal düzenlemeler, yargı kararları göz önünde tutularak yanlış anlam ve uygulamaya meydan verilmemesi bakımından açıklık getirilmiştir.

26. Bildiri yayınlanmasına ilişkin 44 üncü maddede ya da, deyimi veya olarak değiştirilmiş, maddeye bildirilerin 24 saat geçmedikçe basına verilemeyeceği ve madde hükmünün siyasî partiler hakkında uygulanmayacağı hükmü eklenmiştir.

27. Genel denetime ilişkin 45 inci maddeye görevden uzaklaştırma sebepleri arasına önemli nitelikte bulunan ve yüz kızartıcı bazı eylemler eklenmiştir.

28. 48 inci maddeye açıklık getirilmesi bakımından tesislere de, kolluk kuvvetlerinin yazılı emirle girebilecekleri hükmü eklenmiştir.

29. 49 uncu maddeye bir partinin kapatılması için dava açıldıktan sonra alınacak fesih kararının açılmış bulunan davanın yürütülmesine ve karar verilmesine ve verilecek kararın hukukî sonuçlarının engel olmayacağı hükmü eklenmiştir.

30. 50 ve 51 inci maddelerde atıf yapılan maddeler numaralarında değişiklik yapılmış, fesih sebepleri arasına kanunen teşkili zorunlu organların oluşturulmaması hali de eklenmiştir.

31. 54 üncü maddedeki idarî yargı tarafından iptal edilinceye kadar şeklindeki hüküm dava sonucunun beklenmesi gibi bir sonuç doğuracağından, ve idarî davalarda iptal kararından önce yürütmenin durdurulması kararının verilmesinin de muhtemel bulunması buna ilişkin ifade değiştirilmiştir.

32. Tasfiyeye ilişkin 55 inci maddede yanlış anlama meydan verilmemesi bakımından kapatılan dernekler ile genel kurulca karar alınmamış veya genel kurul toplanamamış ise, hazineye intikal işlemlerinde hükümet komiserinin görevlendirilmesi öngörülmüş, kapatılması için hakkında dava açılan derneğin mallarının kötü niyetle kaçırılmasını önleyecek bir fıkra eklenmiştir.

33. 56 ncı madde, Gençlik ve Spor Kulüplerine ilişkin madde ilke olarak aynen benimsenmiş, ifade değişikliği yapılmıştır. Kulüp adına alacak derneklerin organları organlarının görevleri ve benzeri hususları düzenleyecek olan yönetmeliğe ilişkin fıkrada, üst kuruluş oluşturmada uyulacak usül ve esaslar deyimi kanunun üçüncü maddesinde üst kuruluşların federasyon ve konfederasyonu ifade edeceği federasyon deyiminin Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü Kanununa göre kurulacak federasyonlarla isim ve teşkilâtlanma karışıklığına neden olacağı düşünce ve gerekçesi ile çıkarılmıştır.

Ancak, bu düzenleme özellikle amatör spor kulüplerinin kendi aralarında teşkilatlanmalarına ve üst kuruluşlar federasyon ve konfederasyonlar oluşturmalarına engel olmayacaktır.

34. 59 uncu maddedeki Danıştay Genel Kurulu ifadesi 2575 sayılı Danıştay Kanunu hükümleri göz önünde tutularak Danıştay İdarî İşler Daireler Kurulu olarak değiştirilmiştir.

35. Derneklerin gelirlerine ilişkin 60 ıncı maddeye gelir kaynakları arasına derneklerce yapılan yayınlar ve derneklere yapılacak bağış ve yardımlar eklenmiş, ayrıca derneklerin dış ülkelerdeki gerçek veya tüzelkişilerden veya diğer kuruluşlardan yardım almaları İçişleri Bakanlığının iznine tabi tutulmuştur.

36. Derneklere yapılacak yardıma ilişkin 61 inci maddede Siyasî Partilerin işçi veya işveren sendikalarının ve meslekî kuruluşların yardım yapamayacağı şeklindeki hükümler aynen korunmuştur. Ancak, Siyasî Partilerin kurabilecekleri organlar özel kanunda belirtildiği ve yan kuruluşlar kuramayacakları kendi kanunlarında belirtilmiş olduğu için buna ilişkin ifade madde metninden çıkarılmıştır. Vakıfların vakıf senedi hükümlerine göre faaliyet ve harcamada bulunabilecekleri vakıf senedinde amaçları doğrultusunda yardım yapabilecekleri aynı amaçlı bir derneğe yardım yapmalarının tabiî bulunacağı göz önünde tutularak vakıflara ilişkin yasaklamaya madde metninde yer verilmemiştir.

37. Kamu İktisadî Teşebbüsleri ve kuruluşları Kanun Hükmünde Kararname ile düzenlenmiş ve değişik isimler kullanılmış ise de, Anayasada Kamu İktisadî Teşebbüslerinden bahis edildiği için aynı ibare muhafaza edilmiş, Sendikaların derneklere yardımları ilke olarak yasaklandığından, işçi emekli derneklerinin bu kuruluşlara yardım yapabilmelerine ilişkin hüküm de madde metninden çıkarılmıştır.

38. Defter ve kayıtlara ilişkin madde esas itibariyle muhafaza edilmiş, madde menine kesin hesap ibaresi eklenmiştir. Bilanço ibaresinin geçmiş uygulamada ve tasarı metninde derneklerin behemehal bilanço esasına göre hesap tutmaları zorunluluğunu getirmediği işletme esasına göre de, ve basit muhasebe esaslarına göre de, kayıt tutulabileceği varsayılarak buna ilişkin hükümde değişiklik yapılmıştır.

39. Gelir ve giderlerde uygulanacak usule ilişkin maddede belgelerin bekletilme süresi beş yıl olarak kabul edilmiş, ancak özel kanunlarda bazı belgeler için öngörülen daha uzun süreli saklama hükümleri saklı tutulmuştur.

Bağış ve aidat toplayacak kişilerin yönetim kurulunca belirlenmesi ilkesi aynen korunmuş ancak en büyük mülkî amirin onayı gerekli görülerek, uygulama ve mevcut kanunda olduğu gibi tescil keyfiyeti öngörülmüştür.

40. Taşınmaz edinmeye ilişkin 64 üncü maddede medenî kanun hükümleri ve yerleşmiş yargı kararlarındaki deyime uygun olarak taşınmaz mal ifadeleri taşınmaz olarak değiştirilmiştir.

41. 65 inci maddede sayım yerine Yükseköğretim kurumu deyimi kullanılmış ve maddeye her yükseköğretim kurumunda bir öğrenci derneği kurulacağı göz önünde tutularak başkaca adlarla dahi olsa bir diğer derneğin kulamayacağı belirtilmiştir.

42. Dernek faaliyetlerine yasak olan yerlere ilişkin 66 ncı madde 22 nci maddenin 2 nci fıkrasındaki düzenleme göz önünde tutularak, değiştirilmiş, ancak öğrenci yurt binaları ve eklentilerinde merkez ve şubeler ile geçici faaliyet kollarına ait idare yerlerinin açılamayacağı belirtilmiştir.

43. Hükümet komiserinin görevlendirilmesine ilişkin 67 nci madde ilgili yasa hükümleri göz önünde tutularak isimlendirilerek belirtilmiştir.

44. Hükümet komiserine verilecek ücreti düzenleyen 70 inci madde ilke olarak benimsenmiş, ancak verilecek ücretin tespitinde üst sınır belirtilmiştir.

45. Türkiye Kızılay Derneği ve Türk Hava Kurumuna ilişkin maddeler ilke olarak benimsenmiş, maddeye bu kuruluşların Bakanlar Kurulu kararı ile kabul edilecek tüzük hükümlerine göre teşkilatlanmaları ve bunlara ilişkin mal ve paraların devlet malı sayılması ve bunlara karşı suç işleyenlerinde devlet memuru gibi cezalandırılması benimsenmiştir.

46. Muhakeme usulüne ilişkin 74 üncü maddede hukuk mahkemelerinde bakılacak davalarda çabukluk sağlanması bakımından basit yargılama usulünün uygulanması esası benimsenmiş, ikinci fıkradaki atfın sadece Ağır Cezalı işler yönünden değil, asliye cezalık işler yönünden de, yer sınırlanmasına tabi olmadığının belirtilmesi bakımından A bendindeki ibaresi çıkarılmıştır.

47. Ceza hükümlerine ilişkin 75 inci maddeye kaydını silmeyen ibaresi eklenmiştir.

48. 76 - 84 üncü maddeler Danışma Meclisindeki esaslar aynen benimsenerek düzenlenmiş, ancak atıf yapılan maddelerdeki numara değişikliği nedeni ile madde numaralarında değişiklik yapılmıştır. Öğrenci derneklerinin genel kurul toplantılarının öğretim kurumlarında yapılması ilke olarak benimsendiğinden, 79 uncu maddedeki yasaklanmış yerlerde toplantı yapanlar veya yapılmasına müsaade edenler hakkındaki hüküm yurtlarda toplantı ve faaliyette bulunulması yasaklandığı için madde bu yönde düzenlenmiştir. 80 inci maddenin 2 nci fıkrasında sözü edilen izinsiz tesis açma fiilinin ağırlık derecesi göz önünde tutularak hürriyeti bağlayıcı ceza yerine ağır para cezası ile cezalandırılmanın uygun olacağı kabul edilmiştir. Silah bulundurma yasağına aykırı hareket edenler hakkında uygulanacak cezayı düzenleyen 81 inci madde kapsamına giren silah, mermi, bıçak ve benzeri aletleri derneklerde veya bağlantılı yerlerde bulunduranlar 6136 sayılı Kanuna 2249 sayılı Kanunla eklenen birinci madde uyarınca cezalandırılmış bulunduğundan, bu madde metni değiştirilmiş, 2 nci fıkrasına aykırı harekette bulunanlar hakkında ceza tayini yeterli görülmüştür.

49. 85 inci madde suçların nitelik ve ağırlıklarına göre dereceli bir cezalandırmanın adil ve gerekli olduğu inancı ile düzenlenmiştir.

Yukarıda yazılı fiillerden dolayı kovuşturma yapılması şikayete bağlı değildir, ibaresi 1630 sayılı Kanunda da, mevcut ve münhasıran bu maddeye ilişkin olarak düzenlenmiş ise de, komisyonumuzca gereksiz görülmüştür. Zira, ceza ve usûl hukukunda asıl olan suçların şikayete tabi olmadan ve resen takibedilmesidir. Kanun yapıcı herhangi bir suçun takibini izne veya şikayete bağlamak isterse bunu açıklıkla belirtir. Böyle bir açıklama bulunmayan hallerde suçların takibinin resen yapılması kaidedir.

50. 86 ncı madde yukarıdaki maddelerde açıklıkla belirtilmemiş olan hükümlere aykırılığın cezasını tayin etmektedir. Ağırlıklı suçlar yukarıdaki maddelerde belirtilmek suretiyle cezaları da, tayin edilmiştir. Bunlar dışındaki aykırılıklar daha hafif olacağından, bu maddedeki hürriyeti bağlayıcı ceza para cezasına dönüştürülmüştür.

51. Derneklere ilişkin hükümlerin özellikle cezaya ilişkin yedinci kısım hükümlerine federasyon ve konfederasyonlar hakkında da uygulanacağı 57 nci maddede belirtilen kulüplerin asıl niteliklerinin dernek olduğu kuşkusuz ise de; cezada kıyas carî olmayacağı ve açıklık buulnmasının gerekeceği kabul olunarak sözü edilen ceza hükümlerinin kulüpler, federasyon ve konfederasyonlar yöneticileri görevlileri ve hizmetlileri hakkında da uygulanacağına açıklık getirilmiştir.

52. Danışma Meclisinin 88 inci maddesi aynen benimsenmiş, ancak yazım düzeltilmesi yapılmıştır.

53. Lokal açmaya ilişkin 90 ıncı maddesindeki izin alma koşulu aynen benimsenmiş, kamuya yararlı dernekler dışında diğer derneklerin merkez ve şubelerinin bulunduğu yerlerde ancak birer lokal açabilecekleri kabul olunmuştur.

54. Bu Kanunun meslekî kuruluşlara uygulanacak hükümlerine ilişkin 92 nci maddesi, meslekî kamu kuruluşlarının kuruluş amaçları, görevleri ve faaliyetleri nedeniyle tesis kurabilmelerinin izine bağlanmasının meslekî faaliyetleri yönünden sakınca yaratacağı göz önünde tutularak madde metninden çıkarılmıştır.

55. Derneklerin hukuk subjesi oldukları tüzelkişi olarak Türk Medenî Kanun Hükümlerine göre tabi olabilecekleri göz önünde tutularak bu Kanunda açık hüküm bulunmayan hallerde Türk Kanunu Medenisinin hükümlerinin uygulanacağına açıklık getirici bir madde eklenmesi gereği ile düzenlenmiştir.

56. Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmeliklerin altı aylık bir zaman süresi içerisinde çıkarılması ve bu yönetmelikler çıkarılıncaya kadar mevcut yönetmeliklerin kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanması sureti ile mevzuat boşluğu olmaması bakımından madde düzenlenmiştir.

57. Geçici 2 nci maddede taşınmazlar şeklinde düzeltmeler yapılmış ve madde metnine kuruluşların ihtiyaçlarını da, belirtmeleri hükmü eklenmiştir.

58. Federasyon ve konfederasyonların oluşmasında yeni hükümler getirildiğinden, mevcut federasyon ve konfederasyonların iki yıllık bir süre içerisinde kuruluşlarını kanuna uydurmaları bu süre sonunda tamamlayamayanların ise, kendiliğinden dağılmış sayılmaları düzenlenmiştir.

59. Geçici dördüncü maddede atıf yapılan madde numarası değiştirilerek aynen kabul edilmiştir.

60. Kanunun 16 ncı maddesinde kamu hizmeti görevlilerinin derneklere üye olabilmeleri izin ve bazı kayıtlara bağlı tutulduğundan, halen mevcut derneklerde üye olanların asıl maddenin öngördüğü gerekleri yerine getirmeleri için altı aylık bir süre tanınmış, bu gerekleri tamamlayamayanların üyeliklerinin sona ermesi ilke olarak kabul edilmiş, üyelik kayıtlarının silinmesi düzenlenmiştir. Kanunun 16 ncı maddesine göre derneğe üye olmaları mümkün bulunmayan kişilerin mevcut derneklerdeki kayıtlarının silinmesi yasa gereği olduğundan bunlar için genel hükümler uygulanacağından, ayrıca bir düzenlemeye gerek görülmemiştir.

61. 88 inci maddede öngörülen federasyon ve kor federasyonların kurulmasını izleyen üç ay içinde kurulan federasyonların katılmayan sakatlara yardım amacıyla kurulan derneklerin kendiliğinden dağılmış sayılmaları ilkesi aynen benimsenmiş, bir aylık sürenin yeterli olmayacağı düşünülerek bu süre üç ay olarak değiştirilmiştir.

Başkan *Muzaffer BAŞKAYNAK* Hâkim Tümgeneral Hukuk İşleri, Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanı	Üye *Edip GÜLTEKİN* Hâk. Alb.	Üye *Kemâlettin ALİKÂŞİFOĞLU* Hukuk İşleri, Kanunlar ve Kararlar Dairesinde görevli
Üye *Esat ŞENER* Yargıtay 2. Huk. D. Bşk.	Üye *Ahmet GÖĞÜŞ* Adalet Bak. Kan. ve Kar. D. de görevli	Üye *Bahattin ABLUM* İçişleri Bakanlığı Baş. Hukuk Müşaviri
Üye *Gültekin ÇEKİ* Gençlik ve Spor Bak. Müsteşar Yrd.	Üye *Hüseyin AKTUĞ* M.E.B. Müsteşar Yardımcısı	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Dernekler Kanunu Tasarısı

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı; dernek kurma hakkının kullanılmasında uyulacak şekil, şart ve usulleri belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2. — Bu Kanun; dernek kurma hakkı, derneklerin kuruluşu, örgütlenmeleri, organları ile görev ve yetkileri, denetlenmeleri, tüzelkişiliğin sona ermesi, üyelik ve üyelerin hakları ve görevleri, yasak ve izne tabi faaliyetler, cezalar ile derneklere ilişkin diğer konuları düzenleyen hükümleri kapsar.

Tanımlar

MADDE 3. — Bu Kanun uygulamasında;

1) Dernek : Kazanç paylaşma dışında belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere, en az yedi gerçek kişinin, bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmeleri suretiyle oluşturdukları tüzelkişiliği,

2) Dernek Merkezi : Derneğin yönetim yerinin bulunduğu il veya ilçeyi,

3) Dernek İkametgâhı : Yönetim faaliyetlerinin yürütüldüğü yeri,

4) Mahallin En Büyük Mülkî Amiri : Vali veya kaymakamı,

5) Üst Kuruluş : Derneklerin oluşturduğu federasyon ve konfederasyonları,

İfade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Dernek Kurma Hakkı ve Kurulması Yasak Dernekler

Dernek kurma hakkı

MADDE 4. — Medenî hakları kullanma ehliyetini haiz ve 18 yaşını bitirmiş olan herkes, önceden izin almaksızın dernek kurma hakkına sahiptir.

Ancak;

1. Yüksek yargı organları mensupları, hâkim ve savcılar, mülkî idare amirliği hizmetleri sınıfına dahil kadrolarda çalışanlar, Türk Silahlı Kuvvetleri ile genel ve özel kolluk kuvvetleri mensupları, her türlü ilkokul, ortaokul, lise ve meslek lisesi öğretmen ve yöneticileri, Millî Eğitim Bakanlığı merkez ve iller kuruluşunda çalışan diğer personel ve özel kanunlarında dernek kuramayacakları belirtilen kamu hizmeti görevlileri ile her türlü orta dereceli okul öğrencileri,

2. a) Zimmet, ihtilas, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlak kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları ve resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma suçlarından biriyle mahkûm olanlar,

b) Herhangi bir suçtan dolayı ağır hapis veya taksirli suçlar hariç üç yıl ve daha fazla hapis cezasına mahkûm edilenler,

c) Türk Ceza Kanununun İkinci Kitabının Birinci Babında yazılı suçlardan veya bu suçların işlenmesini alenî olarak tahrik etme suçlarından hüküm giyenler,

d) Türk Ceza Kanununun 312 nci maddesinin ikinci fıkrasında yazılı halkı sınıf, ırk, dil, mezhep veya bölge farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığa açıkça tahrik etme suçlarıyla, aynı kanunun 316, 317 ve 318 inci maddelerinde yazılı kalpazanlık suçlarından mahkûm olanlar.

e) Türk Ceza Kanununun 536 ncı maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı eylemlerle aynı Kanunun 537 nci maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında yazılı eylemleri siyasî ve ideolojik amaçlarla işlemekten hüküm giyenler,

Sürekli olarak;

3. Dernekler için yasaklanmış faaliyetlerde bulunmaları nedeniyle mahkemece kapatılmasına karar verilen derneklerin yöneticileri, kapatma kararının kesinleştiği tarihten itibaren beş yıl, Siyasî Partiler Kanuna göre bir siyasî partiden kesin olarak çıkarılan veya bir siyasî partinin kapatılmasına neden olan parti üyeleri de çıkarma kararının veya Anayasa Mahkemesinin kapatma kararının kendilerine yazı ile bildirilmesinden itibaren beş yıl süre ile,

Dernek kuramazlar.

Derneklerin tüzelkişilik kazanması

MADDE 5. — Dernekler 10 uncu maddede öngörülen kuruluş bildirisini ve eklerini merkezlerinin bulunduğu yerin en büyük mülkî amirliğine vermekle tüzelkişilik kazanırlar.

Kurulması yasak olan dernekler

MADDE 6. — Anayasanın başlangıç kısmında belirtilen temel ilkelere aykırı olarak dernek kurulamaz;

1. Türk Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak,

2. Dil, ırk, sınıf, din ve mezhep ayrımına dayanılarak nitelikleri Anayasada belirtilen Türkiye Cumhuriyetinin varlığını tehlikeye düşürmek veya ortadan kaldırmak,

3. Anayasadaki temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmak,

4. Millî egemenliğe, kanunlara, millî güvenliğe, kamu düzenliği ve genel asayişe, kamu yararına, genel ahlaka ve genel sağlığın korunmasına aykırı faaliyette bulunmak,

5. Bölge, ırk, sosyal sınıf, din ve mezhep esasına veya adına dayanarak faaliyette bulunmak,

6. Türkiye Cumhuriyeti ülkesi üzerinde, ırk, din, mezhep, kültür veya dil farklılığına dayanan azınlıklar bulunduğunu ileri sürmek veya Türk Dilinden veya kültüründen ayrı dil ve kültürleri korumak, geliştirmek veya yaymak suretiyle azınlık yaratmak veya herhangi bir bölgenin veya ırkın yahut sınıfın ya da belli bir din veya mezhepten olanların diğerlerine hâkim veya diğerlerinden imtiyazlı olmasını sağlamak,

7. Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmek veya sosyal bir sınıfı ortadan kaldırmak yahut memleket içinde kurulu ekonomik veya sosyal temel düzenlerden herhangi birini devirmek veya Devletin siyasî ve hukukî düzenlerini yok etmek,

8. Devletin sosyal, ekonomik veya hukukî temel düzenini kısmen de olsa din kurallarına dayandırmak veya siyasî yahut kişisel çıkar ve nüfuz sağlamak amacıyla her ne suretle olursa olsun dini ve din duygularını yahut dince kutsal sayılan şeyleri istismar etmek veya kötüye kullanmak,

9. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 174 üncü maddesinde sayılan İnkılap Kanunlarını kaldırmak, değiştirmek yahut bu Kanunlarla yasaklanan hususları yeniden canlandırmak,

10. Atatürk'ün kişiliğini, ilkelerini, çalışmalarını veya anılarını kötülemek veya küçük düşürmek,

11. Belli bir siyasî partiyi desteklemek veya aleyhinde çalışmak, siyasî partiler arasında işbirliği sağlamak, Türkiye Millet Meclisi üyeliği, mahallî idareler veya mahalle muhtarlığı yahut ihtiyar heyeti seçimlerinde bir siyasî partiyi veya adaylarından birini veya birkaçını yahut bağımsız bir adayı veya adayları desteklemek veya kazanmalarını önlemek yahut bunlar arasında işbirliği sağlamak dahil olmak üzere, her türlü siyasî faaliyette bulunmak ve sendikalarla kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları veya vakıflarla bu amaçla ortak hareket etmek,

12. Türkiye Devletinin manevî şahsiyetini kötülemek veya küçültmek,

13. Suç işlemek veya suç işlemeye teşvik yahut telkin etmek,

Amacıyla dernek kurulması yasaktır.

Üniversite, fakülte ve yüksekokullar ile her türlü resmî veya özel yüksek öğretim ve eğitim kurumlarında birden fazla öğrenci derneği kurulamaz.

Bazı adları ve işaretleri kullanma yasağı

MADDE 7. — Derneklerin;

1. Bir siyasî partinin veya sendika, sendika federasyonu veya konfederasyonunun yahut bu Kanunun 76 ncı maddesi gereğince mahkemece kapatılmasına karar verilen bir dernek veya üst kuruluşun adını veya bunları hatırlatan adları,

2. Komünist, anarşist, faşist, nasyonal-sosyalist veya aynı anlama gelen adları ve bunlara ait işaret, sembol veya benzerlerini,

3. Tüzük ve diğer dernek mevzuatının yazımı ve yayınlanmasında, genel kurullarında, özel veya resmî, açık veya kapalı yer toplantılarında kanunla yasaklanmış dilleri,

4. Dernekçe düzenlenen veya dernek adına iştirak edilen açık veya kapalı yer toplantılarında Türkçeden başka dille yazılmış pankart, levha, plak, ses ve görüntü bandı, broşür, el ilanı ve beyannameleri,

5. Mühür ve başlıklı kâğıtlarda dernek isminden ve varsa işaretinden başka isim ve işaretleri,

Kullanmaları yasaktır.

Dernek üyelerinin, derneklerin her türlü toplantı ve faaliyetleri sırasında, ikinci bend ile yasaklanan işaret, sembol ve benzerlerini kullanmaları yasaktır.

Uluslararası faaliyet yasağı

MADDE 8. — Bu Kanunun 12 ve 13 üncü maddeleri hükümleri saklı kalmak üzere;

1. Uluslararası faaliyette bulunmak amacıyla dernek kurulamaz.

2. Türkiye'de kurulan dernekler, yurt dışında kurulmuş ulusal veya uluslararası dernek veya kuruluşlara katılamaz.

3. Merkezi yurt dışında bulunan derneklerin Türkiye'de şubesi açılamaz.

İKİNCİ KISIM

Kuruluş

BİRİNCİ BÖLÜM

Tüzük ve Kuruluş Bildirisi

Dernek tüzükleri

MADDE 9. — Her derneğin bir tüzüğü bulunur. Bu tüzükte aşağıda gösterilen hususların belirtilmesi zorunludur.

1. Derneğin adı ve merkezi,

2. Derneğin amacı ve bu amacı gerçekleştirmek üzere dernekçe sürdürülecek çalışma konuları ve çalışma biçimleri,

3. Dernek kurucularının ad ve soyadları, meslek veya sanatları, ikametgâhları ve tabiiyetleri,

4. Derneğe üye olma, üyelikten çıkma ve çıkarılmanın şart ve şekilleri,

(Hükümetin Teklifi)

5. Dernek genel kurulunun kurulma şekli, toplanma zamanı,

6. Genel kurulun görevleri, yetkileri, oy kullanma ve karar alma yöntemleri ile yeter sayıları,

7. Yönetim ve denetleme kurullarının ve suretle seçileceği, asil ve yedek üye sayısı, görev ve yetkileri,

8. Derneğin şubesinin bulunup bulunmayacağı, bulunacak ise, şubelerin görev ve yetkileri ile dernek genel kurulunda nasıl temsil edileceği,

9. Üyelerin, yılda 120 TL. sından az, 12000 TL. sından fazla olmamak üzere ödeyecekleri aidat miktarı,

10. Derneğin iç denetim şekilleri,

11. Tüzüğün ne şekilde değiştirileceği,

12. Derneğin feshi halinde mallarının tasfiye şekli,

Kuruluş bildirisi

MADDE 10. — Derneklerin tüzelkişilik kazanmasına esas olan ve 5 inci maddeye göre kuruldukları yerin en büyük mülkî amirliğine verecekleri kuruluş bildirisinin, bütün kurucular tarafından imzalanması ve imzalarının yanında her kurucunun ad ve soyadı, doğum tarihi, meslek ve sanatı, tabiiyeti ve ikametgâhının yazılması; dernek ikametgâhının belirtilmesi; dernek organlarının oluşmasına kadar dernek işlerini yürütmeye ve derneği temsile yetkili geçici yönetim kurulu üyelerinin ad ve soyadları, ikametgâhları, derneğin kuruluşu tamamlanıncaya kadar yapılacak yazışma ve tebligatı almaya yetkili kişi veya kişilerin ad ve soyadlarıyla adreslerinin gösterilmesi ve dernek tüzüğünde 4 adedinin, kurucuların nüfus kayıt örneklerinin, adlî sicil belgelerinin ve her kurucu üye tarafından düzenlenen kurucu olma şartlarını taşıdıklarını gösterir imzalı beyannamelerin kuruluş bildirisine eklenmesi zorunludur.

Birden çok ilde faaliyet gösterecek derneklerin kuruluş bildirisi ile tüzüklerin, mahallin en büyük mülkiye amirliğince bir hafta içinde İçişleri Bakanlığına gönderilir.

Kuruluş bildirisi ve tüzüklerin incelenmesi

MADDE 11. — Bir il'de faaliyette bulunacak derneklerin kuruluş bildirisi ve tüzükleri valiliklerce otuz gün içinde; birden çok il'de faaliyet gösterecek derneklerin kuruluş bildirisi ve tüzükleri ise İçişleri Bakanlığınca doksan gün içinde incelenir.

Kuruluş bildirisinde, tüzükte ve kurucuların hukukî durumlarında kanuna aykırılık veya noksanlık tespit edildiği takdirde, bunların giderilmesi geçici yönetim kurulundan yazı ile istenir. Bu yazının tebliğinden itibaren otuz gün içinde belirtilen noksanlıklar tamamlanmaz veya kanuna aykırılıklar düzeltilmezse, mahallin en büyük mülkî amiri derneğin faaliyetinin durdurulması veya kapatılması için C. Savcılığı aracılığı ile yetkili mahkemeye başvurur.

Ancak, kanunun 6 ncı maddesiyle yasaklanmış bulunan amaçlarla kurulmuş ve kuruluş bildirisi ve tüzükleri valiliklerce incelenmiş derneklerin faaliyetleri ilgili valinin; kuruluş bildirisi ve tüzükleri İçişleri Bakanlığınca incelenmiş olan derneklerin faaliyetleri de İçişleri Bakanlığının istemesi üzerine, dernek merkezinin bulunduğu yer valisinin kararıyla durdurulur ve keyfiyet üç gün içinde C. Savcılığına bildirilir. Faaliyetin durdurulması kararı, mahkemece aksine karar verilinceye kadar devam eder.

Kuruluş bildirisi ve tüzüklerde kanuna aykırılık veya noksanlık bulunmaz yahut kanuna aykırılık veya noksanlıklar ikinci fıkrada belirtilen süre içerisinde giderilmiş bulunursa, kuruluş bildirisini ve tüzükleri inceleyen makam keyfiyeti derneğe yazı ile bildirir.

Türkiye'de kurulan derneklerin yurt dışındaki faaliyetleri

MADDE 12. — Uluslararası beraberlik veya işbirliği yapılmasında yarar görülen hallerde;

1. Uluslararası faaliyette bulunma amacını güden derneklerin kurulması,

2. Mevcut derneklerin bu yönde faaliyet göstermesi,

(Hükümetin Teklifi)

3. Bir ve iki numaralı bentlerde sözü edilen derneklerin yurt dışında şube açması veya yurt dışındaki benzer amaçlı dernek veya kuruluşlara katılması,

Dışişleri Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle, İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine, Bakanlar Kurulunun izin vermesine bağlıdır.

Yurt dışındaki bir dernek veya kuruluşa katılmak isteyen üst kuruluş ve dernekler, bu dernek veya kuruluşun statüsünün türkçeye çevrilmiş noterden onaylı iki örneğini İçişleri Bakanlığına vermekle yükümlüdürler.

Türkiye'deki derneklerin katıldığı veya işbirliği yaptığı yabancı dernek veya kuruluşların, kanunlarımıza ve ulusal çıkarlarımıza uymayan yahut kuruluş amaçlarıyla bağdaşmayan faaliyetlerde bulunması halinde, Türkiye'de kurulmuş derneğin, bu yabancı dernek veya kuruluşlarla olan ilişkilerine, İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine, Bakanlar Kurulu kararıyla son verilir.

Yurt dışında kurulan derneklerin Türkiye'deki faaliyetleri

MADDE 13. — Yurt dışında kurulan ve uluslararası beraberlik ve işbirliği sağlamak amacını güden derneklerin;

1. Türkiye'de şube açmalarına,

2. 12 nci madde uyarınca kurulmalarına veya uluslararası faaliyette bulunmalarına Bakanlar Kurulunca izin verilen üst kuruluşlara veya derneklere katılmalarına yahut işbirliğinde bulunmalarına,

Yapılan işbirliği ve yürütülen müşterek faaliyetlerin yararlı olacağına kanaat getirilmesi halinde, karşılıklı olmak kaydıyla, Dışişleri Bakanlığının görüşü alınarak, İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca izin verilebilir.

Yukarıdaki fıkrada sözkonusu edilen derneklerin kanunlarımıza veya ulusal çıkarlarımıza uymayan yahut kuruluş amaçlarıyla bağdaşmayan faaliyetlerde bulunması halinde, açılmış şubelerinin kapatılmasına veya verilen iznin geri alınmasına, Dışişleri Bakanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir.

İlan

MADDE 14. — Dernek tüzüğü ve ikametgâhı, kanunun 11 inci maddesinin dördüncü fıkrası gereğince yapılan bildirimden itibaren onbeş gün içinde mahallî bir gazetede, gazete çıkmayan yerlerde ise il merkezinde çıkan bir gazetede yayımlanır. Bu, gazetenin beş nüshası, yayımı tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, geçici yönetim kurulu tarafından dernek merkezinin bulunduğu yerin en büyük mülki amirliğine verilir.

Tüzüklerde ve dernek ikametgâhlarında yapılan değişiklikler de aynı usule tabidir.

İlk genel kurul toplntısı

MADDE 15. — Dernekler, tüzüklerinin gazetede yayımlandığı günü izleyen doksan gün içinde genel kurul toplantılarını yapmak ve organlarını oluşturmak zorundadırlar.

Bu zorunluluğa uyulmaması halinde, mahallin en büyük mülkî amiri derneklerin kendiliğinden dağılmış sayılmasına karar verir.

Dernek kütüğü ve kayıt işleri

MADDE 16. — İçişleri Bakanlığınca Emniyet Genel Müdürlüğünde ve her ilde derneklerin kaydolunacağı Dernekler Kütüğü tesis olunur.

Emniyet Genel Müdürlüğündeki Dernekler Kütüğüne, bütün konfederasyon federasyon ve dernekler ile şubeleri ve merkezleri yurt dışında bulunan derneklerin Türkiye'de açılmış şubeleri kaydolunur.

İllerdeki dernek kütüğüne, merkezleri o il sınırları içinde bulunan konfederasyon, federasyon ve dernekler ile şubeleri ve merkezi başka illerde veya yurt dışında olan derneklerin o il sınırları içinde açılan şubeleri kaydolunur.

(Hükümetin Teklifi)

İKİNCİ BÖLÜM

Üyelik

Üye olma hakkı.

MADDE 17. — Medenî hakları kullanma ehliyeti olan ve 18 yaşını bitirmiş bulunan herkes derneğe üye olabilir.

Ancak, özel kanunlarında aksine hüküm bulunmamak şartyla;

1. Bu Kanunun 4 üncü maddesinin 1 numaralı bendinde gösterilenlerden,

a) Anayasa Mahkemesi üyeleri, Anayasa Mahkemesince,

b) Yargıtay üyeleri, Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulunca,

c) Danıştay Üyeleri, Danıştay Başkanlık Kurulunca,

d) Sayıştay mensupları, Sayıştay Daireler Kurulunun mütalaasına uygun olarak Sayıştay Birinci Başkanınca,

e) Hâkim ve Savcılar, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca, verilen müsaade üzerine;

2. Bu Kanunun 4 üncü maddesinde belirtilen diğer kamu hizmeti görevlileri ise Bakanlar Kurulunca tespit ve ilan edilen,

Derneklere üye olabilirler.

Bu Kanunun 4 üncü maddesinin 2 ve 3 numaralı bentlerinde gösterilenler, diğer kanunların derneklere üye olamayacaklarını belirttiği kişiler ve her türlü orta dereceli okul öğrencileri dernek üyesi olamazlar.

Öğrenci derneklerine, öğrenci olmayanlar; bu Kanunun 40 ıncı maddesinde gösterilen derneklere, derneğin kurulduğu kamu kurum ve kuruluşlarında çalışmayan kamu hizmeti görevlileri ve kamu hizmetlerinde çalışan meslek mensupları tarafından kurulan derneklere de o meslekten olmayanlar ile milletvekilleri üye olamazlar.

Türk vatandaşı olmayanların derneklere üye olabilmeleri için Türk vatandaşlarında aranan koşullardan başka o yabancının Türkiye'de ikamet etme hakkına sahip olması da aranır. Fahri üyelik için ikamet şartı aranmaz.

Dernek yönetim kurulu, üyelik için yapılan müracaatları en çok 30 gün içinde üyeliğe kabul veya isteğin reddi şeklinde karara bağlayıp sonucunu müracaat sahibine yazıyla duyurmak zorundadır,

Üniversite ve fakültelerle bunlara bağlı yüksekokul veya enstitülere kayıtlı öğrencilerin, rektörlükten aldıkları yazılı izinle öğrenci derneklerine yaptıkları müracaat üzerine, üyeliğe kabulleri zorunludur.

Üyeliğin sona ermesi

MADDE 18. — Öğrenci derneği üyesi iken öğrencilik sıfatı sona erenlerin, 40 ıncı maddeye göre kamu hizmeti görevlilerince kurulan derneklerin üyesi iken o derneğin kurulduğu kamu kurum veya kuruluşundan veya kamu hizmetinden emeklilik dışında herhangi bir nedenle ayrılanların, derneklere üye olma hakkını kaybedenlerin ve dernek tüzüğüne aykırı hareketlerinden dolayı üyelikten çıkarılanların, kayıtlı bulundukları derneklerdeki üyelikleri sona erer.

Yukarıda belirtilen durumlardan birinin tespiti halinde, üyelik kaydı dernek yönetim kurullarınca silinir.

Üyenin hakları

MADDE 19. — Hiç kimse derneğe üye olmaya veya dernekte üye kalmaya zorlanamaz. Her üye istifa hakkına sahiptir.

Dernek üyesi eşit haklara sahiptir. Dernek tüzüklerinde üyeler arasında dil, ırk, renk, cinsiyet, din ve mezhep aile, zümre ve sınıf gözeten hükümler bulunamaz ve eşitliği bozan veya bazı üyelere ayrıcalık tanıyan hükümler konulamaz.

(Hükümetin Teklifi)

Ancak;

1. 4 üncü maddede belirtilen kamu hizmeti görevlileri 17 nci madde gereğince üye olabilecekleri derneklerin,

2. Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeleri, kanunla gelir kaynağı veya özel imkanlar sağlanmış olan kamu yararına çalışan derneklerin,

Yönetim ve denetleme kurullarında görev alamazlar.

Her üyenin genel kurulda bir oy hakkı vardır. Her üye oyunu bizzat kullanır.

Fahri üyelerin oy hakkı yoktur. İstedikleri takdirde aidat verebilirler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Dernek Organları

Dernek organları

MADDE 20. — Her dernekte;

1. Genel Kurul,
2. Yönetim Kurulu,
3. Denetleme Kurulu,

Oluşturulması zorunludur.

Dernekler, başka organlar da kurabilirler. Ancak bu organlara genel kurul ve denetleme kurulunun görev, yetki ve sorumlulukları devredilemez.

Genel kurul toplantıları

MADDE 21. — Genel kurul;

1. Dernek tüzüğünde belli edilen zamanlarda olağan;

2. Yönetim ve Denetim kurullarının gerekli gördüğü hallerde yahut dernek üyelerinden beşte birinin yazılı isteği üzerine olağanüstü toplanır.

Olağan genel kurul toplantılarının en çok iki yılda bir yapılması zorunludur.

Genel kurul toplantıya yönetim kurulunca çağrılır.

Denetleme kurulunun veya dernek üyelerinin beşte birinin yazılı isteği üzerine yönetim kurulu, genel kurulu bir ay içinde toplantıya çağırmazsa, denetleme kurulu veya toplantı isteğinde bulunan üyelerden birinin müracaatı üzerine mahallî sulh hukuk hâkimi, dernek üyeleri arasından üç kişilik bir heyeti, genel kurulu toplantıya çağırmakla görevlendirir.

Çağrı usulü

MADDE 22. — Yönetim kurulu, dernek tüzüğüne göre genel kurula katılma hakkı bulunan üyelerin listesini düzenler. Genel kurula katılacak üyeler, en az onbeş gün önceden, günü, saati, yeri ve gündemi mahallî bir gazetede ilan edilmek suretiyle toplantıya çağrılır. Bu çağrıda, çoğunluk sağlanamaması sebebiyle toplantı yapılamazsa, ikinci toplantının yapılacağı gün de belirtilir. İlk toplantı günü ile ikinci toplantı arasında bırakılacak zaman bir haftadan az olamaz.

Toplantının yapılacağı gün, saat ve yer ile toplantı gündemi, toplantı gününden en az onbeş gün önce mahallin en büyük mülkî amirliğine yazı ile bildirilir ve bu yazıya toplantıya katılacak üyeleri gösteren liste de eklenir.

Toplantı başka bir sebeple geri bırakılırsa, bu durum, geri bırakma sebepleri de belirtilmek suretiyle, toplantı ilanının yapıldığı gazeteye ikinci bir ilan verilerek üyelere duyurulur. İkinci toplantının geri bırakma tarihinden itibaren en çok iki ay içinde yapılması zorunludur. Üyeler ikinci toplantıya, birinci fıkrada belirtilen esaslara göre yeniden çağrılır ve toplantı ikinci fıkra esaslarına göre mahallin en büyük mülkî amirliğine duyurulur.

Genel kurul toplantısı birden fazla geri bırakılamaz.

(Hükümetin Teklifi)

Toplantı yeri

MADDE 23. — Genel kurul toplantıları dernek merkezinin bulunduğu yerden başka bir yerde yapılamaz.

Öğrenci derneklerinin genel kurul toplantıları, resmî veya özel öğretim kurumlarında veya yurt binalarında yapılamaz.

Toplantı yeter sayısı

MADDE 24. — Genel kurul, dernek tüzüğüne göre genel kurula katılma hakkı bulunan üyelerin yarısından bir fazlasının katılmasıyla toplanır.

İlk toplantıda yeter sayı sağlanamazsa, ikinci toplantıda çoğunluk aranmaz. Ancak bu ikinci toplantıya katılan üye sayısı dernek yönetim ve denetleme kurulları üye tam sayısı toplamının iki katından aşağı olamaz.

Toplantının yapılış usulü

MADDE 25. — Dernek genel kurul toplantıları, ilanda belirtilen ve mahallin en büyük mülkî amirliğine bildirilen gün, saat ve yerde yapılır.

Genel kurula katılacak üyeler, yönetim kurulunca düzenlenen listedeki adları karşısına imza koyarak toplantı yerine girerler.

24 üncü maddede belirtilen yeter sayı sağlanmamışsa, durum bir tutanakla tespit edilir ve toplantı yönetim kurulu başkanı veya görevlendireceği yönetim kurulu üyelerinden biri tarafından açılır.

Hükümet komiserinin toplantıya gelmemiş olması, toplantının ertelenmesini gerektirmez.

Açılıştan sonra, toplantıyı yönetmek üzere bir başkan ve yeteri kadar başkan vekili ile kâtip seçilir.

Toplantının yönetimi Genel Kurul Başkanına aittir. Kâtipler toplantı tutanağını düzenler ve başkanla birlikte imzalarlar.

Toplantı sonunda, bütün tutanak ve belgeler yönetim kuruluna verilir.

Toplantıda görüşülecek konular

MADDE 26. — Genel kurul toplantısında yalnız gündemde yer alan maddeler görüşülür. Ancak toplantıda hazır bulunan üyelerin en az onda biri tarafından görüşülmesi istenen konuların gündeme alınması zorunludur.

Genel kurulun görev ve yetkileri

MADDE 27. — Aşağıda yazılı hususlar genel kurulca görüşülüp karara bağlanır.

1. Dernek organlarının seçimi,
2. Dernek tüzüğünün değiştirilmesi,
3. Yönetim ve denetleme kurulları raporlarının görüşülmesi, yönetim kurulunun aklanması,
4. Yönetim kurulunca hazırlanan bütçenin görüşülüp aynen veya değiştirilerek kabulü,
5. Derneğe gerekli taşınmaz malların satın alınması veya mevcut taşınmaz malların satılması hususunda yönetim kuruluna yetki verilmesi,
6. Derneğin federasyona katılması veya ayrılması,
7. Derneğin Uluslararası faaliyette bulunması, yurt dışındaki dernek veya kuruluşlara üye olarak katılması yahut ayrılması,
8. Derneğin feshi,
9. Mevzuatta ve dernek tüzüğünde genel kurulca yapılması belirtilen diğer görevlerin ifası,

(Hükümetin Teklifi)

Yönetim kurulu teşkili ve görevleri

MADDE 28. — Yönetim kurulu, beş asıl ve beş yedek üyeden az olmamak üzere gizli oyla genel kurulca seçilir. Asıl üyeliklerde boşalma olduğu takdirde yedek üyelerin göreve çağrılması zorunludur.

Yönetim kurulu aşağıdaki hususları yerine getirir.

1. Derneği temsil etmek veya bu hususta kendi üyelerinden bir veya birkaçına yetki vermek,
2. Dernek şubelerinin açılmasını kararlaştırmak ve şube kurucularına yetki vermek,
3. Derneğin gelir ve gider hesaplarına ilişkin işlemleri yapmak ve gelecek döneme ait bütçeyi hazırlayarak genel kurula sunmak,
4. Türk vatandaşı olmayanların dernek üyeliğine kabulü halinde bunları on gün içinde mahallin en büyük mülkî amirliğine bildirmek,
5. Dernek tüzüğünün ve mevzuatın kendisine verdiği diğer işleri yapmak ve yetkileri kullanmak.

Yönetim kurulunun yedek üyelerle tamamlanamaması

MADDE 29. — Yönetim kurulu üye sayısı, boşalmalar sebebiyle yedeklerin de getirilmesinden sonra, üye tam sayısının yarısından aşağı düşerse, genel kurul mevcut yönetim kurulu üyeleri veya denetleme kurulu tarafından bir ay içinde toplantıya çağırılır. Çağrının yapılmaması halinde, dernek üyelerinden birinin başvurması üzerine mahallin sulh hukuk hâkimi dernek üyeleri arasından seçeceği üç kişiyi, bir ay içinde genel kurulu toplamakla görevlendirir.

Denetleme kurulu teşkili ve görevleri

MADDE 30. — Denetleme kurulu, üç asıl ve üç yedek üyeden az olmamak üzere genel kurulca seçilir. Bu kurul, denetleme görevini dernek tüzüğünde tespit edilen esas ve usullere göre ve altı ayı geçmeyen aralıklarla yapar ve denetleme sonuçlarını bir rapor halinde yönetim kuruluna ve toplandığında genel kurula sunar.

Organlara seçilenlerin idareye bildirilmesi

MADDE 31. — Genel kurulca yapılan seçimi izleyen yedi gün içinde, yönetim kurulu başkanı tarafından; yönetim ve denetleme kurulları ile derneğin diğer organlarına seçilen asıl ve yedek üyelerin ad ve soyadları, baba adları doğum yeri ve tarihleri, meslekleri ve ikametgâhları dernek merkezinin bulunduğu yerin en büyük mülkî amirliğine yazı ile bildirilir.

Şubelerin kuruluşu

MADDE 32. — Dernekler, tüzüklerinde belirtilmiş olmak kaydıyla ancak il ve ilçe merkezlerinde şube açabilirler.

Bu amaçla, dernek yönetim kurulunca yetki verilen en az üç kişi tarafından şubenin açılacağı yerin en büyük mülkî amirliğine yazılı müracaat yapılır. Bu yazıda, kurucuların adı ve soyadı, baba adı, doğum yeri ve tarihi, meslek veya sanatı, ikametgâhı ve tabiiyeti ile şube merkez adresinin bildirilmesi ve yazıya dernek tüzüğünden iki örnek ile yetki belgelerinin eklenmesi zorunludur.

Şube kurucularının, şubenin açılacağı yerde en az bir yıldan beri ikamet etmeleri zorunludur.

Şubelerin organları

MADDE 33. — Şube organları;

1. Genel kurul,
2. Yönetim kurulu,
3. Denetleme kurulu'ndan ibarettir.

Bu organların görev ve yetkileri dernek tüzüğünde gösterilir.

(Hükümetin Teklifi)

Şubelerin tabi olacağı hükümler

MADDE 34. — Dernek şubeleri hakkında da bu Kanun hükümleri uygulanır. Ancak;

1. Şube genel kurulunun toplantısına ait ilan, gazete yerine mahallî imkân ve araçlardan yararlanmak suretiyle yapılabilir.

2. Şube genel kurulları olağan toplantılarını merkez genel kurulu toplantısından en az 15 gün önce bitirmek zorundadırlar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Federasyon ve Konfederasyonlar

Kuruluş

MADDE 35. — Federasyonlar, kuruluş amaçları aynı olan ve kamu yararına çalışan en az üç derneğin, amaçlarını gerçekleştirmek üzere üye sıfatıyla bir araya gelmeleri; konfederasyonlar, kuruluş amaçları aynı olan en az üç federasyonun üye sıfatıyla bir araya gelmeleri suretiyle kurulur.

Bu Kanunun 5, 6, 7 ve 8 inci maddeleri ile İkinci Kısmının Birinci ve Üçüncü bölümlerini ve Üçüncü, Dördüncü, Beşinci, Altıncı, Yedinci ve Sekizinci Kısımlarını oluşturan maddeler hükümleri federasyonlar ve konfederasyonlar hakkında da uygulanır.

Federasyon ve konfederasyonların üye sayısı üçten aşağı düştüğü ve bu durum üç ay içerisinde giderilmediği takdirde, haklarında 51 inci maddede yazılı kendiliğinden dağılma hükümleri uygulanır.

Dernekler federasyon, federasyonlar da konfederasyon biçiminden başka şekilde örgütlenemezler.

Federasyon ve konfederasyonlar, ne ad altında olursa olsun, merkezleri dışında faaliyet gösterecek örgüt kuramazlar ve temsilcilik açamazlar.

Tüzükler

MADDE 36. — Her federasyon ve konfederasyonun bir tüzüğü bulunur.

Bu tüzükte; 9 uncu maddenin 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10 ve 11 numaralı bentlerinde gösterilen hususlardan başka;

1. Kuruluşa vücut veren dernek veya federasyonların adlarını, merkezlerini ve ikâmetgâhlarını,
2. Üyelerin kuruluşa ödeyecekleri katılma paylarını,

Belirten hükümlere yer verilmesi zorunludur.

Tüzelkişilik kazanma

MADDE 37. — Federasyon ve konfederasyonlar, tüzüklerinde 4 nüshasını kuruluş bildirisine ekli olarak mahallin en büyük mülkî amirliğine vermekle tüzelkişilik kazanırlar.

Kuruluş bildirisine ayrıca, federasyonu teşkil eden derneklerle, konfederasyonu vücuda getiren federasyonların genel kurullarınca üst kuruluşa katılma hakkında alınmış olan kararların iki örneği eklenir.

Tüzüklerle genel kurul karar örnekleri İçişleri Bakanlığına gönderilir. Bunlar üzerinde 11 inci maddeye göre işlem yapılır.

ÜÇÜNCÜ KISIM
Yasak veya İzne Bağlı Faaliyetler

Yasak faaliyetler

MADDE 38. — Dernekler;

1. Tüzüklerinde gösterilen amaç ve bu amacı gerçekleştirmek üzere sürdürüleceği belirtilen çalışma konuları ve biçimleri dışında faaliyette bulunamazlar.

(Hükümetin Teklifi)

2. Bu Kanunun 6 ncı maddesinde dernekler için yasaklanmış amaçlar doğrultusunda faaliyet gösteremezler. Rejim, doktrin veya ideolojileri itibariyle kanunların yasak ettiği amaç veya faaliyetleri benimseyen bir Devleti, bir partiyi, bir tüzelkişiliği, topluluğu veya bu amaç ve faaliyetleri benimseyen ölü veya yaşayan kişileri övmek maksadıyla toplantı ve yayın yapamazlar. Bunlar adına yardım toplayamaz vesair faaliyetlerde bulunamazlar.

3. Silahlı Kuvvetlerle kolluk kuvvetlerinin hizmetleri ve personelinin bütün hakları ile ilgili kanunî hükümlerin uygulanmasına veya yeni hükümler konmasına dair faaliyette bulunamazlar.

Dernek yöneticileri, derneği temsilen, tüzüklerinde belirtilen amaç ve faaliyet biçimlerine uymayan toplantı ve gösteri yürüyüşlerine katılamaz veya beyanda bulunamazlar ve dernek mensuplarını bu yolda harekete teşvik edemezler.

Öğrenci derneklerinin amaç ve faaliyetleri

MADDE 39. — Üniversite, fakülte, ve yüksekokullara kayıtlı öğrenciler ancak, üyelerinin beden ve ruh sağlığının geliştirilmesi; beslenme, çalışma dinlenme ve boş zamanlarının değerlendirilmesi veya eğitim ve öğretimle ilgili diğer ihtiyaçlarının karşılanması ve öğrencilerin bu konularda kurum idaresi veya diğer kuruluşlar nezdinde temsil edilmesi amaçlarıyla dernek kurabilirler. Öğrenci dernekleri bu amaçlar dışında faaliyette bulunamazlar.

Kamu hizmeti görevlilerinin kuracağı derneklerin amaç ve faaliyetleri

MADDE 40. — Belli bir kurum veya kuruluşta çalışan kamu hizmeti görevlileri ile aynı veya ayrı kurum veya kuruluşta çalışsalar bile, belli bir mesleğe mensup olan kamu hizmeti görevlileri ancak, üyelerinin ortak sosyal ekonomik kültürel ve meslekî ihtiyaçlarını karşılamak, dinlenme ve boş zamanlarını değerlendirmek amacıyla ve sadece il ve ilçe merkezlerinde, dernek kurabilirler. Bu dernekler yukarıda belirtilen amaçlar dışında faaliyette bulunamazlar.

Millî Savunma, sivil savunma ve kolluk hizmetlerine hazırlayıcı faaliyette bulunma yasağı

MADDE 41. — Dernekler, askerliğe, millî savunma, sivil savunma ve kolluk hizmetlerine hazırlayıcı öğretim ve eğitim faaliyetlerine girişemezler. Bu amaçları gerçekleştirmek üzere kamp veya talim yerleri açamazlar veya üyeleri için özel kıyafet veya üniforma yahut kol bağı ve benzer işaretler kullanamazlar.

Derneklerin izinle kurabileceği tesisler

MADDE 42. — Derneklerin, tüzüklerinde gösterilen amaçları gerçekleştirmek üzere, kanunların dernekler tarafından yapılmasını yasaklamadığı eğitim ve öğretim faaliyetleri için yurt, pansiyon, kitaplık ve okuma odası; sosyal yardım faaliyetleri için çocuk bakım yuvası, huzur evi, aş ocağı; sportif faaliyetler için spor saha veya salonu ve meskûn yerler dışında kamp tesisleri kurmaları ve işletmeleri, konu ile ilgili Bakanlıklardan izin almalarına bağlıdır. Hangi tesisler için hangi bakanlıktan izin alınacağı ve izin verilme esas ve usulleri Bakanlar kurulu kararıyla yürürlüğe konulacak yönetmelikte belirlenir.

Silah bulundurma yasağı

MADDE 43. — Derneklerin, merkez ve şubelerinde veya bunlara bağlı müessese veya eklentilerinde, her nevi silah ve patlayıcı madde yahut tecavüz veya müdafaada kullanılan her türlü kesici veya delici veya bereleyici alet veyahut yakıcı veya aşındırıcı yahut yaralayıcı ecza ve diğer her türlü zehir ve gazları bulundurması yasaktır.

Ancak, avcılık ve spor derneklerinde meşguliyetlerinin gerektirdiği silahların sağlanması ve bulundurulmasına, İçişleri Bakanlığınca izin verilebilir. İzin belgesinde, silahların cinsi, niteliği ve miktarı açıkça belirtilir.

(Hükümetin Teklifi)

Yabancı dernek ve kuruluşlarla ilişki

MADDE 44. — Derneklerin, yabancı ülkelerdeki dernek ve kuruluşların üyelerini Türkiye'ye davet etmesi veya yabancı derneklerin ve kuruluşların davetlerine uyarak üyelerini veya temsilcilerini yurt dışına göndermesi, Dışişleri Bakanlığının ve ilgili bakanlıkların görüşü alınarak İçişleri Bakanlığınca verilecek izne bağlıdır.

Bildiri yayınlanması

MADDE 45. — Dernekler, yönetim kurullarınca karar verilmeden bildiri, beyanname veya benzeri yayınlar yapamaz ve dağıtamazlar. Yayımlanacak bildiri, beyanname ve benzerlerinde, bunların yayımlanması kararına katılan yönetim kurulu başkan ve üyelerinin adı, soyadı ve imzalarının bulunması şarttır.

Bildiri, beyanname ve benzerlerinin yayımlanmasına ilişkin yönetim kurulu kararı ile hazırlanan yayın metninin birer örneğinin, yayımın ihbarı amacıyla, gün ve saati yazılı alındı belgesi karşılığında, mahallin en büyük mülkî amirliğine ve C. Savcılığına verilmesi zorunludur. Bildiri, beyanname ve benzeri yayınlar, mahallin en büyük mülkî amirliğine verilişinden itibaren 24 saat geçmedikçe dağıtılamaz.

Bildiri, beyanname ve benzeri yayımlar, kanunla yasaklanmış herhangi bir dille ve yazı ile yazıldığı, Devletin iç ve dış güvenliğini, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozucu veya suç işlemeye ya da ayaklanmaya veya isyana teşvik edici bir nitelik taşıdığı veya devletin gizli belgelerini açıklamak yahut başkalarının şöhret ve haklarına, özel ve aile hayatlarına tecavüz etmek amacına yönelik bulunduğu takdirde ve ancak gecikmesinde sakınca bulunması şartıyla, mahallin en büyük mülkî amirinin emriyle dağıtımı ertelenebilir veya önlenebilir veya dağıtılmışsa toplattırılabilir. Mahallin en büyük mülkî amiri bu kararını 24 saat içerisinde asliye ceza hâkimliğine bildirir. Hâkim bu kararı en geç 48 saat içinde onaylamazsa, en büyük mülkî amirin kararı hükümsüz sayılır.

DÖRDÜNCÜ KISIM
Derneklerin Denetimi

Genel denetim

MADDE 46. — Derneklere ait yönetim yerleri, müesseseleri ve her çeşit eklentileri, defterleri, hesap ve işlemleri, İçişleri Bakanlığı veya bulundukları yerin en büyük mülkî amiri tarafından her zaman denetlenebilir. İçişleri Bakanlığı bu denetlemeyi, Bakanlık Teftiş Kurulu, Emniyet Genel Müdürlüğü Teftiş Kurulu, Dernekler Özel Denetleme Grubu elemanları veya Bakanlık ve Emniyet Genel Müdürlüğü merkez teşkilatında görevli diğer memurlar aracılığı ile en büyük mülkî amirler, bizzat veya görevlendirecekleri memur veya memurlar aracılığı ile yaptırır.

Dernekler, amaç ve faaliyetleriyle ilgili bulunan Bakanlıklar tarafından ve ayrıca dinî konulu dernekler, Diyanet İşleri Bakanlığı; spor dernek ve kulüpleri de Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünce denetlenebilir.

Denetleme sırasında, görevli memurlar tarafından istenecek her türlü defter, belge ve işlemli yazıların, dernek yetkilileri tarafından gösterilmesi veya verilmesi, yönetim yerleri, müesseseler ve eklentilerine girme isteminin yerine getirilmesi zorunludur.

Vali ve kaymakamlar veya Bakanlıklar yahut genel müdürlük veya Başkanlık müfettişleri ile İçişleri Bakanlığı Dernekler Özel Denetleme Grubu elemanları denetlemeleri sırasında;

1. Kasasını veya veznesini kontrol ettirmekten, para ve para hükmündeki evrakı, ayniyatı ve bunların hesaplarını ve defterlerini göstermekten ve sorulan sorulara cevap vermekten; merkez, müessese veya eklentilerine girilmek istemini yerine getirmekten kaçınan,
2. İşlemlerinde önemli yolsuzluk görülen,
3. Ağır hapis cezası verilmesini gerektirir suç işleyen,
4. Evrakta sahtekârlık yapan,

(Hükümetin Teklifi)

Yönetim kurulları başkan, üye veya üyelerini veya ilgili personelini geçici olarak görevden uzaklaştırabilir. Görevden uzaklaştırma kararı ve gerekçesi, ilgili valilikçe, Cumhuriyet Savcılığına en geç üç gün içinde bildirilir.

Denetleme, vali ve kaymakamların görevlendirdiği memur veya memurlar aracılığı ile yapıldığında, görevden uzaklaştırma, memurun veya memurların önerisi üzerine vali ve kaymakamın onayı ile olur.

Dernekler Özel Denetleme Grubu oluşturulması

MADDE 47. — Derneklerin tüzüklerinde gösterilen amaç ve bu amacı gerçekleştirmek üzere sürdürüleceği belirtilen çalışma konuları doğrultusunda faaliyet gösterip göstermediklerini, işlemlerini, defterlerini ve hesaplarını mevzuata ve tüzüklerine uygun olarak yürütüp yürütmediklerini denetlemek üzere İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde bir Dernekler Özel Denetleme Grubu oluşturulur. Dernekler Özel Denetleme Grubunun kuruluşu, çalışma şekli ve denetleme esas ve usulleri bir yönetmelikle düzenlenir.

Kamu yararına çalışan derneklerin denetimi

MADDE 48. — Kamu yararına çalışan derneklerin hesapları ve bu hesaplarla ilgili belge ve defterleri, gerekli görüldüğü hallerde, Devlet Denetleme Kurulu ve Maliye Bakanlığınca da denetlenebilir.

İdare ve kolluk kuvvetlerinin yetkisi

MADDE 49. — Kolluk kuvvetleri, derneklerin yönetim yerleri, müesseseleri ve her çeşit eklentilerine, mahallin en büyük mülkî amirinin yazılı emriyle her zaman girebilir.

Bu şekilde girilen yerlerde;

1. Yanında veli ve vasisi olmadan 18 yaşından küçüklerin veya orta dereceli okul öğrencilerinin kabul edildiği,
2. Fuhuş yapıldığı, kumar oynandığı veya genel ahlaka aykırı harekette bulunulduğu,
3. Uyuşturucu maddelerden herhangi birinin kullanıldığı,
4. Kanunların bulundurulmasını yasakladığı alet veya maddelerin veya kanunların yasak ettiği her türlü rejim, doktrin ve ideolojileri temsil eden resim, afiş, pankart ve yazıların veya mahkemelerce yasaklanmış yayınların bulundurulduğu veya kanunlara göre suç sayılan faaliyetlerde bulunulduğu,
5. Suçlulara yataklık edildiği,
6. Alkollü içki kullanıldığı,

Tespit edildiği takdirde, o yer ve eklentileri hakkında 4.7.1934 tarih ve 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun 8 inci maddesi hükümleri uygulanır.

Derneklerin yönetim yerleri, müesseseleri ve her çeşit eklentilerine 18 yaşından küçüklerin yanlarında veli veya vasisi olmadan kabul edilmelerine ve dernek lokallerinde alkollü içki kullanılmasına, dernek yöneticilerinin başvurması üzerine, mahallin en büyük mülkî amirince izin verilebilir.

BEŞİNCİ KISIM
Tüzelkişiliğin Sona Ermesi

Genel kurul kararıyla fesih

MADDE 50. — Dernek genel kurulu her zaman derneğin feshine karar verebilir. Genel kurulun derneğin feshine karar verebilmesi için, tüzüğe göre genel kurula katılma hakkına sahip dernek üyelerinin en az üçte ikisinin toplantıda hazır bulunması şarttır. İlk toplantıda bu çoğunluğun sağlanamaması halinde, üyeler 22 nci maddeye göre ikinci toplantıya çağırılır. İkinci toplantıya katılan üye sayısı ne olursa olsun fesih konusu görüşülebilir. Feshe ilişkin kararın, toplantıda hazır bulunan üyelerin üçte iki çoğunluğu ile alınması zorunludur.

Derneğin feshi yönetim kurulu tarafından beş gün içinde mahallin en büyük mülkî amirliğine yazı ile bildirilir.

(Hükümetin Teklifi)

Mahkeme kararı ile fesih

MADDE 51. — Dernekler;

1. Yetkili mercilerce 11 inci madde gereğince yapılan yazılı isteme rağmen, kuruluş bildirisi ve eklerindeki kanuna aykırılık veya noksanlıklar 30 gün içinde giderilmezse.

2. İlk genel kurul 15 inci maddede belirtilen süre içinde toplanmaz veya kanunen teşkili zorunlu dernek organları seçilmezse.

3. Olağan genel kurul toplantısı tüzükte belirtilen süre içinde yapılmaz ve mahallin en büyük mülkî amirliğinin yazılı ihtarına rağmen bu zorunluluk üç ay içinde yerine getirilmezse,

Dernek merkezinin bulunduğu yerin en büyük mülkî amirinin yazılı bildirisi ve C. Savcılığının istemi üzerine asliye hukuk mahkemesinin kararıyla feshedilir.

Kendiliğinden dağılmış sayılma

MADDE 52. — Dernekler, kuruluş amaç ve şartlarını kaybettiği veya acz haline düştüğü yahut yönetim kurulunun tüzük gereğince kurulmasına imkân kalmadığı ya da 24 üncü maddede belirtilen yeter sayının bulunmaması sebebiyle üstüste iki olağan genel kurul toplantısının yapılamadığı hallerde, kendiliğinden dağılmış sayılır. Kendiliğinden dağılma halinin tespiti, dernek merkezinin bulunduğu yerin en büyük mülkî amirinin kararıyla olur.

Derneklerin mahkeme kararı ile kapatılması

MADDE 53. — Bu kanunda ve diğer kanunlarda öngörülen hallerde dernekler ancak mahkeme kararıyla temelli olarak kapatılabilir.

Mahkeme, davanın her safhasında istem üzerine veya kendiliğinden, derneklerin her türlü faaliyetini yasaklayabilir.

Suç kaynağı haline gelen derneklerin kapatılması

MADDE 54. — Dernekler

1. Ülkenin başka başka yerlerinde olsa bile,

a) Dernek yöneticileri tarafından veya dernek yöneticileri ile dernek üyelerinin iştirakleriyle, siyasî veya ideolojik amaçla suç işlenmiş olduğunun,

b) Dernek üyesi tarafından işlenen siyasî veya ideolojik amaçlı suçların dernek yöneticilerinin azmettirmesi, teşviki, zorlaması, yardımı veya kolaylık sağlaması suretiyle işlendiğinin,

2. Derneğin suç sayılan eylemlerin kaynağı haline geldiğinin, kesinleşen mahkeme kararlarına dayanak belirlenmesi halinde; dernek bir ilde faaliyet gösteren derneklerden ise ilgili valiliğin veya Cumhuriyet Savcılığının, birden çok ilde faaliyet gösteren derneklerden ise İçişleri Bakanlığının veya dernek merkezinin bulunduğu il valiliğinin yahut Cumhuriyet Savcılığının istemi üzerine mahkemece temelli olarak kapatılır.

Derneklerin valiliklerce faaliyetten alıkonulması

MADDE 55. — Dernekler ve dernek şubeleri, tüzüklerinde gösterilen amaç ve bu amacı gerçekleştirmek üzere sürdürecekleri faaliyet biçimleri dışında faaliyette bulunur ve bu faaliyetler;

1. Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünün, millî güvenliğin, millî egemenliğin, kamu düzeninin, genel ahlâkın veya başkalarının hak ve hürriyetlerinin korunması,

2. Suçların önlenmesi,

Bakımından sakınca yaratırsa, gecikmede sakınca bulunması şartiyla, ilgili valiliğin gerekçeli kararı ile faaliyetten alıkonulabilir. Bu karar, derneklerin şubeleri için de geçerlidir. Bir derneğin yalnız şubesi için alınan faaliyetten alıkonulma kararı sadece bu şube için uygulanır, şubenin bağlı bulunduğu derneği etkilemez.

Faaliyetten alıkonulan şube hakkında yargı mercilerince bu kararın kaldırılması veya şubenin kapatılması şeklinde bir karar verilmedikçe, o yerde yeni bir dernekşubesi açılamaz.

Faaliyetten alıkonulan dernekler ile dernek şubeleri hakkında bu kararın alınmasına neden olan hallerle ilgili olarak valilikçe yürütülen soruşturma en kısa zamanda tamamlanarak dosya Mahallî Cumhuriyet Savcılığına gönderilir. Savcılık, suç unsuru tespit ederse görevli mahkemede dava açar. Dava açılmasına gerek görmezse konuyu mahallî Asliye Ceza Mahkemesine intikal ettirerek kararın yargı denetiminden geçmesini sağlar. Faaliyetten alıkonulma kararı, mahkemece kaldırılmadığı sürece geçerli olur.

Faaliyetten alıkoyma kararlarına karşı dernek temsilcilerince yapılacak itirazlar da aynı mahkemece incelenerek karara bağlanır.

Asliye ceza mahkemesi gerekli gördüğü takdirde, duruşma yapmaksızın dosya üzerinde inceleme yaparak da karar verebilir. Faaliyeti durdurulan derneklerin, maddî ve hukukî varlıklarının korunması için, mahallî sulh mahkemesince kayyım tayin edilir.

Tasfiye

MADDE 56. — Feshedilen veya kendiliğinden dağılmış sayılan derneklerin mal ve paralarının tasfiyesi, tüzüklerinde gösterilen esaslara göre yapılır. Tüzüklerinde, mal ve paraların tasfiyesinin esaslarını tespit, genel kurulun kararına bırakıldığı halde, genel kurulca bir karar alınmamış veya genel kurul toplanmamışsa, derneklerin bütün para ve malları hazineye intikal eder.

Mahkemece kapatılan derneklerin bütün para ve malları hazineye intikal eder.

Tasfiye ve intikal, hükümet komiseri ve maliye temsilcisinin gözetiminde yapılır. Bu işlemlere fesih, kendiliğinden dağılma veya kapatılmanın kesinleştiği tarihten itibaren başlanır.

Feshine, kendiliğinden dağılmış sayılmasına veya kapatılmasına karar verilen derneklerin, para ve mallarının tasfiye ve intikal işlemlerinin tamamlanmasını müteakip, bunların «Dernekler Kütüğü» ndeki kayıtları, faaliyetleri bir il sınırı içinde bulunanlar için mahallin en büyük mülkî amirinin, birden ziyade ilde faaliyette bulunanlar için İçişleri Bakanlığının onayı ile silinir.

Öğrenci dernekleri organlarında görev alma yasağı

MADDE 57. — Ayrı öğretim müesseselerinde olsa bile iki yıl, sömestr usulü uygulanan fakülte veya yüksekokullarda bu süreyi dolduran sömestr sayısı kadar sınıfta kalan veya bulundukları öğretim müesseselerini normal bitirme senesinden iki sene sonrasına kadar bitirmemiş olan öğrenciler; öğrenci derneklerine başkan olamaz, yönetim, denetleme kurullarında ve diğer organlarda görev alamaz, dernek adına öğrenci temsilciliğine seçilemezler. Seçildikten sonra, yukarıda belirtilen hallere düşenlerin, daha önce kazandıkları sıfatları düşer.

Gençlik ve Spor Kulüpleri

MADDE 58. — Kamu kurum ve kuruluşlarında, yükseköğretim kurumlarında ve özel kuruluşlarda kendi mensupları tarafından, spor faaliyetlerini yönlendirmek ve boş zamanları değerlendirmek için bu kurum ve kuruluşlara bağlı dernekler kurulabilir.

Bu dernekler ile aynı amaçla kurulan ve gençlik faaliyetlerine katılacak dernekler Gençlik ve Spor Bakanlığının, Spor faaliyetlerine katılacak dernekler Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünün kütüklerine kayıt ve tescil edilir. Gençlik ve spor kulüplerinin kayıt ve tesciline ilişkin şekil ve şartlar Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünce hazırlanacak yönetmeliklerle belirlenir.

Tescil edilen bu derneklerden, spor faaliyeti amacına yönelik olanlar spor kulübü, boş zamanları değerlendirme amacına yönelik olanlar gençlik kulübü ve her iki faaliyeti birlikte amaçlayanlar gençlik ve spor kulübü adını alır.

(Hükümetin Teklifi)

Kulüplerde faaliyete katılacak veya tesislerden yararlanacak kişilerin derneğe üye olmaları zorunlu değildir. 18 yaşından küçük olanların ve orta dereceli okul öğrencilerinin kulüplerde faaliyete katılmaları için veli veya vasilerinden yazılı izin almaları şarttır.

Kayıt ve tescil olunmak suretiyle kulüp adını alan derneklerin organları, organların görev ve yetkileri, uymak zorunda oldukları esaslar, denetlenmeleri, bu derneklere yapılacak her türlü yardımın şekil ve şartları Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konulacak yönetmeliklerle belirlenir.

Gençlik faaliyetlerine ilişkin idarî ve teknik yönetim mensupları ile faaliyetlere katılacak olanlara uygulanacak disiplin işlemleri Gençlik ve Spor Bakanlığınca, spor faaliyetlerine ilişkin olanlar ise Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünce hazırlanacak yönetmeliklerde belirlenir.

ALTINCI KISIM
Çeşitli Hükümler

Kamu yararına çalışma niteliği

MADDE 59. — Bir derneğin kamu yararına çalışan derneklerden sayılabilmesi için;

1. Derneğin en az bir yıldan beri faaliyette bulunması,
2. Derneğin amacı ve amacı gerçekleştirmek için giriştiği faaliyetlerin ülke çapında yararlı sonuçlar verecek nitelikte olması

Şarttır.

Kamu yararına çalışan dernek sayılma

MADDE 60. — Bir derneğin kamu yararına çalışan derneklerden sayılması, ilgili bakanlıkların görüşü alınarak, İçişleri Bakanlığının önerisi, Danıştay Genel Kurulunun kararı ve Bakanlar Kurulunun onayına bağlıdır.

Bu konuya ilişkin dosya İçişleri Bakanlığınca hazırlanır. Bunun için dernekler, aşağıdaki belgeleri İçişleri Bakanlığına gönderilmek üzere dernek merkezinin bulunduğu yerin valiliğine verirler.

1. Dernek tüzüğünün son şekli,
2. Tüzüğün ilân edildiği gazete,
3. Dernek üyelerinin sayısı ve geçmiş yıllarda üyelerden toplanan aidatın miktarı,
4. Derneğin şubelerinin sayısı, bulunduğu yerler ve bağlı kuruluşlarının miktarı ve cinsleri,
5. Derneğin kamu yararı yönünden; faaliyeti, yaptığı hizmetler ve gelecekte yapılması düşünülen işler hakkında rapor,
6. Son yıla ait malî bilanço,
7. Derneğin taşınır ve taşınmaz mal varlığının listesi,
8. Kamu yararına çalışan derneklerden sayılması için dernek genel kurulunun aldığı karar.

Kamu yararına çalıştıklarına karar verilen derneklerin, olağan denetimler sırasında veya yaptırılacak özel denetimler sonunda, bu niteliklerini kaybettikleri tespit edilirse, birinci fıkrada öngörülen yöntemle haklarında alınan kamuya yararlı dernek kararı kaldırılabilir.

Dernek gelirleri

MADDE 61. — Derneklerin gelir kaynakları

1. Üye aidatları
2. Dernekçe tertiplenen piyango, balo, eğlence, temsil, konser, spor yarışması ve konferans gibi faaliyetlerden sağlanan gelirler,
3. Derneklerin mal varlığından elde edilen gelirler,
4. Taşınmaz mal gelirleri,
5. Yardım toplama hakkındaki mevzuat hükümlerine uygun olarak toplanacak bağış ve yardımlardan,

İbarettir.

Derneklere yapılacak yardımın şartları

MADDE 62. — Dernekler, siyasî partilerden veya onlara bağlı kuruluşlardan, vakıflardan, işçi veya işveren sendikalarından ve meslekî kuruluşlardan herhangi bir suretle maddî yardım kabul edemezler ve adı geçen kuruluşlara yardımda bulunamazlar.

Ancak, gençlik ve spor kulüpleri, vakıf senedinde gençlik ve spor faaliyetlerini amaçladığı belirtilen vakıflara yardımda bulunabileceği gibi bu vakıflardan yardım da kabul edebilir.

Genel ve katma bütçeli dairelerle mahallî idareler, Kamu İktisadî Kuruluşları ile bunlara bağlı müesseseler ve sermayesinin yarısından fazlası Devlete ait kuruluşlar, ancak kamu yararına çalışan derneklere; Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü, 58 inci maddeye göre tescillerini yaptıran spor kulüpleri, gençlik kulüpleri ve gençlik ve spor kulüplerine; kamu kurum ve kuruluşları ile yükseköğretim kurumları da 58 inci maddenin birinci fıkrasına göre kurulan kulüplere yardım yapabilirler.

Defter ve kayıtlar

MADDE 63. — Dernekler aşağıda yazılı defterleri tutarlar :

1. Üye kayıt defteri; Derneğe girenlerin kimlikleri, derneğe giriş tarihleri, aylık veya yıllık aidatları bu deftere yazılır.

2. Karar defterleri; Yönetim kurullarının kararları tarih ve numara sırasıyla bu deftere yazılır ve kararların altı başkan ve üyelerce imzalanır.

3. Gelen ve giden evrak defteri; Gelen ve giden evrak, tarih ve numarasıyla bu deftere kaydolunur. Gelen evrakın asılları ve giden evrakın kopyaları dosyalarında saklanır.

4. Gelir ve gider defteri; Dernek namına alınan bütün paraların alındıkları ve harcanan paraların da verildikleri yerler, açık ve düzenli olarak bu defterde gösterilir.

5. Bütçe ve bilanço defteri; Bütçe ve bilançolar bu deftere işlenir.

6. Demirbaş defteri; Derneğe ait demirbaş eşyalar bu deftere işlenir.

Bu maddede sayılı defterlerin Noterden tasdikli olması zorunludur.

Dernek gelirleri, alındı belgesi ile toplanır ve giderler harcama belgesi ile yapılır. Bu belgeler 5 yıl süre ile saklanır. Dernek gelirlerinin alınmasında kullanılacak alındı belgesi Maliye Bakanlığınca bastırılır. Bu alındı belgelerinin biçimi, bastırılması, derneklere verilmesi, kullanılanların denetlenmesi ve alınacak ücret, İçişleri ve Maliye Bakanlıklarınca düzenlenecek yönetmelikle belirlenir.

Alındı belgesinde, bağışta bulunanın açık kimliği ve imzası bulunur.

Maliye Bakanlığı yazılı istemden itibaren 30 gün içinde alındı belgesini sağlayamazsa, ilgili dernek, özel olarak bastıracağı alındı belgelerini mahallin en büyük mülkî amirliğine onaylatarak bağış ve aidat kabul edebilir.

Mahallin en büyük mülkî amirliği, bu alındı belgelerini, liste halinde, bir tutanağa bağlayarak onaylar.

Maliye Bakanlığınca resmî alındı belgesi sağlandıktan sonra özel alındı belgeleri kullanılamaz. Bağış ve aidat toplayacak kişi ya da kişileri, dernek yönetim kurulu bir kararla belirtir ve bu karar o yerin en büyük mülkî amirinin onayına sunulur.

Dernekler adına gazete, dergi ve öteki basılı eserler vererek bunlar karşılığında para veya başkaca yardım toplamak yasaktır.

Taşınmaz mal edinme

MADDE 64. — Dernekler, ikametgâhları ile amaç ve faaliyetleri için gerekli olanlardan başka taşınmaz mallara sahip olamazlar. Derneklerin taşınmaz mal satın almaları İçişleri Bakanlığından izin almalarına bağlıdır.

Bağış ve vasiyet yoluyla derneklere intikal eden taşınmaz malların dernek adına tapuya tescilinden itibaren üç ay içinde İçişleri Bakanlığına bildirilmesi zorunludur. Bu mallardan, birinci fıkra esaslarına göre dernek ihtiyacından fazla olduğu tespit edilenler, İçişleri Bakanlığınca belli edilen süre içinde paraya çevrilir.

(Hükümetin Teklifi)

Bakanlar Kurulu, kamu yararına çalışan derneklerden gerekli gördüklerine, birinci fıkraya göre tespit edilecek ihtiyaçlardan fazla taşınmaz mala sahip olma yetkisi verebilir.

İzne tabi dernek adları

MADDE 65. — Dernekler adlarında, (Türk), (Türkiye), (Millî), (Cumhuriyet), (Atatürk), (Mustafa Kemal) kelimeleri ile bunların baş veya sonlarına getirilen eklerle teşkil edilecek kelimeleri Bakanlar Kurulu kararı ile kullanabilirler.

Öğrenci dernekleri, kurdukları üniversite, fakülte ve yüksekokullar ile diğer resmî ve özel yüksek eğitim kurumlarının ismini alırlar.

Dernek faaliyetlerine yasak olan yerler

MADDE 66. — Öğrenci derneklerinin merkez ve şubeleri ile çeşitli faaliyet kollarına ait idare yerleri üniversite, fakülte, yüksekokullar ile sair resmî ve özel eğitim ve öğretim kurumları veya yurt binaları yahut eklentilerinde açılamaz.

Derneklerin, kamu hizmeti görülen bina ve tesislerle her türlü resmî veya özel eğitim ve öğretim kurumlarında, yurt binalarında veya bunların eklentilerinde yapacakları toplantı ve diğer faaliyetleri, kurumların yetkili amirinin muvafakatı ve mahallin en büyük mülkî amirinin iznine bağlıdır.

Hükümet komiserinin görevlendirilmesi

MADDE 67. — Mahallin en büyük mülkî amiri, genel kurul toplantılarında hazır bulunmak üzere, hâkim, savcı veya bu sınıftan sayılanlar ile adliye memurları, askerî şahıslar, genel ve özel kolluk kuvvetleri mensupları dışından bir memuru hükümet komiseri olarak görevlendirir. Komisere lüzumu halinde yeteri kadar yardımcı verilebilir.

Hükümet komiserinin görev ve yetkileri

MADDE 68. — Hükümet komiserinin görev ve yetkileri şunlardır:

1. Genel kurul çağrısının usulüne uygun yapılıp yapılmadığını incelemek
2. Tüzüğüne göre toplantıya katılacaklara ait liste üzerinde işaret konularak toplantıya katılanları tespit etmek,
3. Toplantının mevzuat, dernek tüzüğü ve gündem esaslarına uygun cereyan edip etmediğini tespit etmek ve göreceği aykırı haller için kongre başkanlık divanını uyarmak,
4. Toplantı güvenliğinin sağlanması ve toplantının sükûnet içinde geçmesini temin için kolluk kuvvetlerinden her türlü yardımı istemek,
5. Gerektiğinde toplantının safahatını, teknik ses alma cihazları, fotoğraf ve film makineleri gibi araçlarla tespit etmek.

Kanuna ve tüzüğe aykırı hallerin yargı mercilerine intikali

MADDE 69. — Hükümet komiseri veya mahallin en büyük mülkî amiri, toplantının kanuna veya dernek tüzüğüne aykırı şekilde yapıldığını tespit ettiği takdirde, durumu 24 saat içinde mahallî Cumhuriyet Savcılığına bildirir.

Hükümet komiserine verilecek ücret

MADDE 70. — Hükümet komiserine verilecek ücretin miktarı, İçişleri ve Maliye Bakanlıklarınca müştereken tespit olunur. Bu ücret, ilgili dernek tarafından karşılanarak genel kurul toplantılarından en az iki gün önceden maliye veznesine yatırılır.

(Hükümetin Teklifi)

Özel durumlar

MADDE 71. — Türkiye Kızılay Derneği, Uluslararası anlaşmalarla tayin edilen nitelik ve duruma göre düzenlenen ve Bakanlar Kurulunca onaylanmış olan tüzüğüne ve özel kanunların verdiği görev ve yetkilere göre yönetilir.

Türk Hava Kurumu ve Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu, Bakanlar Kurulunca onaylanmış tüzüklerine ve kanunlarına verdiği görev ve yetkilere göre yönetilir.

Türk vatandaşlarının yurt dışında kurdukları dernekler

MADDE 72. — Yurt dışında Türk vatandaşları tarafından kurulacak derneklerin tüzüklerinin tasdikli iki nüshasının ve yönetim kurulu ile dernek üyelerinin kimliklerini gösterir bir listenin, İçişleri Bakanlığına gönderilmek üzere, derneğin bulunduğu yerdeki, yoksa en yakındaki Türk Konsolosluklarına bir ay içinde verilmesi zorunludur.

Bu dernekler, yönetim kurulunda vukubulacak değişiklikleri ve yeni girecek üyelerin kimliklerini de aynı usule göre bildirirler.

Türk vatandaşları tarafından yurt dışında, bu kanunla yasaklanmış amaçlarla dernek kurulamaz ve Türk vatandaşları bu kabil derneklere üye olamazlar.

Dernek birimi

MADDE 73. — İçişleri Bakanlığınca, derneklere ilişkin iş ve işlemleri yürütmek, hizmetleri görmek üzere merkezde Emniyet Genel Müdürlüğünde ve her ilde İl Emniyet Müdürlüklerinde Dernekler Birimi oluşturulur.

Bu birimlerin kuruluş, görev ve yetkileri ile 16 ıncı maddeye göre tesis edilecek Dernekler Kütüğünün şekli, düzenleme ve kayıt esasları İçişleri Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.

Muhakeme usulü

MADDE 74. — Bu Kanunla ilgili olarak hukuk mahkemelerinde bakılacak davalar acele olarak görülür.

Bu kanun hükümlerine aykırı davranmaktan cezaî kovuşturmayı gerektiren hallerde, 3005 sayılı Meşhut Suçların Muhakeme Usulüne Dair Kanunun 1 inci maddesinin A Bendindeki yer ve 4 üncü maddesindeki süre kaydı aranmaksızın failleri hakkındaki kovuşturma ve soruşturma sözü edilen kanun hükümlerine göre yürütülür.

Cumhuriyet Savcıları 3005 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde yazılı müddetle bağlı kalmaksızın bütün delilleri toplayarak kamu davası açarlar.

YEDİNCİ KISIM

Ceza Hükümleri

MADDE 75. — Bu Kanunun 4 üncü maddesi gereğince, dernek kurma hakkına sahip olmadıkları halde dernek kuranlar veya derneklere üye olmaları kanunla yasaklandığı halde dernek üyesi olanlar ile derneklere üye olmaları kanunla yasaklanmış kişileri bilerek dernek üyeliğine kabul eden veya dernek üyesi iken derneklere üye olma hakkını kaybeden kişileri dernek üyeliğinden çıkarmayan dernek yöneticileri beşbin liradan onbin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

MADDE 76. — Bu Kanunun 6 ncı maddesinde belirtilen kurulması yasak dernekleri kuranlar ile 38 inci maddenin iki numaralı bendine aykırı harekette bulunan dernek yöneticileri, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve otuz bin liradan yüzbin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır ve her halde derneğin kapatılmasına karar verilir.

(Hükümetin Teklifi)

72 nci maddenin son fıkrasına aykırı hareket edenlere; Türkiye'de bulunduğu takdirde, Türk Ceza Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasındaki ceza hadleri nazara alınmaksızın, yukarıdaki fıkra hükmüne göre ceza verilir.

MADDE 77. — Bu Kanunun 7 nci maddesinin bir, iki, üç ve dört numaralı bentlerine aykırı hareket eden dernek yöneticileri hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası hükmolunur ve derneğin kapatılmasına da karar verilir. 7 nci maddenin son fıkrasına aykırı hareket eden dernek üyeleri hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, altı aydan bir yıla kadar hapis cezası hükmolunur.

Bu Kanunun 8 inci maddesine aykırı harekette bulunan dernek kurucuları ve yöneticileri ile 38 inci maddenin bir veya üç numaralı bentlerine veya son fıkrasına veya 39 veya 40 ıncı maddelerine aykırı faaliyette bulunan dernek yöneticileri altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. 39 veya 40 ıncı maddelere aykırılık nedeniyle cezalandırma halinde derneğin kapatılmasına da karar verilir.

MADDE 78. — Bu Kanunun 14 üncü maddesinde sözü edilen ilan mecburiyetini yerine getirmeyen dernek yöneticileri, beşbin liradan onbin liraya kadar hafif para cezasıyla cezalandırılır.

Genel kurul toplantılarının kanun ve tüzüklerine aykırı olarak yapan dernek yöneticileri, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, onbin liradan yirmibin liraya kadar hafif para cezasıyla cezalandırılır.

Bu kanunun 22 nci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen bildirimi süresi için yapmayanlar veya 31 inci maddeye göre organlara seçilenleri süresi içerisinde idareye bildirmeyenler, üç aydan altı aya kadar hafif hapis ve beşbin liradan onbin liraya kadar hafif para cezasıyla cezalandırılır.

Mahkemece, kanun ve tüzük hükümerine aykırı olarak yapılan genel kurul toplantılarının iptaline de karar verilebilir.

MADDE 79. — Bu Kanunun 23 üncü maddesin aykırı olarak; dernek genel kurulunu dernek merkezinden başka bir yerde toplayan yönetim kurulu üyeleri veya yetkili kılınan diğer şahıslar, maddenin ikinci fıkrasında belirtilen yerlerde toplantı yapanlar veya bu na müsaade edenler üç aydan altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

66 ncı maddede yasaklanan yerlerde dernek merkez veya şubelerini açan veya izinsiz faaliyet gösteren yöneticilerle, buna müsaade eden veya bu hal ve faaliyetlerden bilgisi olduğu halde keyfiyeti kanunî mercilere derhal haber vermeyen yetkililer de, yukarıdaki fıkra uyarınca cezalandırılır.

MADDE 80. — Bu Kanunun 41 inci maddesine aykırı faaliyette bulunan dernek yöneticileri, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde altı aydan az olmamak üzere hapis cezasıyla cezalandırılır.

42 nci maddede gösterilen tesisleri izinsiz açan dernek yöneticileri altı aydan bir yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Mahkemece her iki halde de açılmış olan tesislerin kapatılmasına karar verilir.

MADDE 81. — Kanunun 43 üncü maddesinin birinci fıkrasına aykırı harekette bulunanlar, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, altı aydan bir yıla kadar hapis ve onbin liradan ellibin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

MADDE 82. — Bu Kanunun 44 üncü maddesine veya 45 inci maddesinin birinci veya ikinci fıkralarına aykırı hareket edenler veya 46 ncı maddenin üçüncü fıkrasındaki zorunluluğa uymayanlar ile 64 üncü maddenin ikinci fıkrasında öngörülen bildirimi yapmayan veya Bakanlıkça belirtilen sürede taşınmaz malları paraya çevirmeyenler üç aydan altı aya kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

MADDE 83. — Kanunun 57 nci maddesinde yasaklanan durumları bilerek iktisap edenlere veya iktisap ettiğini öğrendiği halde, bir hafta içinde istifa etmeyenlere, beşbin liradan onbin liraya kadar ağır para cezası verilir.

(Hükümetin Teklifi)

MADDE 84. — Kanunun 62 nci maddesine aykırı olarak derneklere yardım eden tüzelkişi veya kuruluşların yönetici veya yetkilileriyle yardım kabul eden dernek yöneticileri, altı aydan bir yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Eğer yardım alınmışsa, mahkemece, yapılan yardımların hazineye gelir kaydedilmesine karar verilir.

MADDE 85. — Genel kurul veya diğer dernek organlarında yapılan seçimler ve oylamalar ile oyların sayım ve dökümüne hile karıştıranlar, derneğe ait defter veya kayıtları tutmayanlar veya defter veya kayıtları tahrif veya yok edenler veya gizleyenler bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Her ne suretle olursa olsun kendisine tevdi olunan derneğe ait para veya para hükmündeki evrak, senet veya sair malları kendisinin veya başkasının menfaatine olarak sarf veya istihlâk veya rehneden veya satan, saklayan, imha eden, inkâr eden veya tahrif eden veya tağyir eden yönetim kurulu başkanı ve üyeleri veya denetçiler ile derneğin sair hizmetlileri, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve onbin liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasıyla cezalandırılır.

Yukarıda yazılı olaylardan dolayı kovuşturma yapılması şikâyete bağlı değildir.

MADDE 86. — Başka bir hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanunun amir hükümlerini yerine getirmeyen dernek yöneticileri veya dernek üyeleri ile sair kimseler hakkında, ayrıca bir ceza tayin edilmemiş ise bir aydan altı aya kadar hapis cezasına hükmolunur.

SEKİZİNCİ KISIM

Son Hükümler

Derneklerin sandık kurması

MADDE 87. — Dernekler, tüzüklerinde öngörülmek ve sağlanan kârı üyelerine paylaştırmamak, risturn, faiz veya başka adlarla üyelerine aktarmamak suretiyle üyelerinin, yiyecek, giyecek gibi zarurî ihtiyaç maddeleri ve diğer mal ve hizmetlerle kısa vadeli kredi ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla sandık kurabilirler.

Bu sandıkların kuruluş ve çalışma esasları İçişleri Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.

Lokal açma

MADDE 88. — Derneklerin lokal açmaları ile işletmeleri mahallin en büyük mülkî amirinden izin almalarına bağlıdır. Dernekler ilçelerde ancak bir lokal açabilirler.

Cemiyetler ve Dernekler Kanununa yapılan atıflar

MADDE 89. — Diğer kanunlarda, 3512 sayılı Cemiyetler Kanunu veya 1630 sayılı Dernekler Kanunu ile bunların ek ve değişikliklerine yapılan atıflar işbu Dernekler Kanununa, keza diğer kanunlarda 3512 veya 1630 sayılı Kanun ve bu kanunların ek değişikliklerine madde numarası gösterilmek suretiyle yapılan atıflar, bu Kanunun aynı konuları düzenleyen madde veya maddelerine yapılmış sayılır.

Bu Kanunun meslekî kuruluşlara uygulanacak hükümleri

MADDE 90. — Bu Kanunun 22 nci maddesinin ikinci fıkrası, 31, 38, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 49, 64, 65, 66, 67, 68, 69 ve 70 inci maddeleri özel kanunlarında hüküm bulunmamak kaydıyla Kamu Kurumu Niteliğinde Meslek Kuruluşları ile işçi ve işveren sendikaları ve üst kuruluşları için de uygulanır.

(Hükümetin Teklifi)

GEÇİCİ MADDELER

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mevcut olan konfederasyon, federasyon ve dernekler, en çok altı ay içinde durumlarını bu Kanun hükümlerine uydurmaya ve değişiklik yapılmasa bile, tüzüklerinde dört nüshasını merkezlerinin bulunduğu yerin en büyük mülkî amirliğine vermek zorundadır.

Konfederasyon, federasyon ve dernek yönetim kurulları, birinci fıkrada öngörülen süre içinde, Kanuna uygunluk sağlamak amacıyla, tüzüklerinde değişiklik yapmaya yetkilidirler. Tüzüklerinde yapılan bu değişiklikler yapılacak ilk olağan veya olağanüstü toplantıda genel kurulların tasvibine sunulur.

Birinci fıkrada belirtilen süre içinde tüzüklerini merkezlerinin bulunduğu yerin en büyük mülkî amirliğine vermeyen konfederasyon, federasyon ve dernekler, en büyük mülkî amirlerin kararı ile kendiliğinden dağılmış sayılır.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mevcut olan konfederasyon, federasyon ve dernekler en geç altı ay içinde sahip oldukları taşınmaz malları, tapu ve vergi kayıt örneklerini de ekleyerek, İçişleri Bakanlığına gönderilmek üzere, merkezlerinin bulunduğu yerin en büyük mülkî amirliğine bildirmek zorundadır.

Bildirilecek bu taşınmaz mallardan, 63 üncü madde hükümleri dikkate alınarak, konfederasyon, federasyon ve dernekler için gerekli olmadığı İçişleri Bakanlığınca tespit edilenlerin belirtilecek süre içinde paraya çevrilmesi zorunludur.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mevcut olan konfederasyon ve federasyonlar, üye sayısı ve kendisini oluşturan dernek ve federasyonların nitelikleri bakımından Kanunun 35 inci maddesinde öngörülen şartları taşımasalar bile, hukuk varlıklarını korurlar.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mevcut olan konfederasyon, federasyon ve derneklerden, yurt, pansiyon, kitaplık, okuma odası, çocuk bakım yuvası, huzurevi, aşocağı, spor saha veya salonu ve kamp tesisi kurup işletmekte olanlar, 42 nci maddede öngörülen yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten başlamak üzere altı ay içinde, yönetmelikte belirlenecek Bakanlıklardan izin almak zorundadır. Çalıştırılmasına izin verilmeyen veya izin için başvurulmayan tesisler bu süre sonunda kapatılır.

GEÇİCİ MADDE 5. — Bu Kanunun 17 nci maddesinin ikinci fıkrası gereğince kamu hizmeti görevlilerinin girebilecekleri dernekler belirleninceye kadar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 4 üncü maddede sayılan kamu hizmeti görevlilerinin üye oldukları derneklerle ilişkileri devam eder.

Ancak yukarıdaki fıkrada belirtilen kamu hizmeti görevlilerinin, mahkeme kararı ile veya 1630 sayılı Dernekler Kanununun 45 inci maddesine göre valiliklerce faaliyetten alıkonan veya sıkıyönetim komutanlıklarınca faaliyetleri durdurulan derneklerle olan üyelik ilişkileri bu dernekler yeniden faaliyete geçmiş olsalar dahi bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sona erer.

Kaldırılan kanunlar

MADDE 91. — 22.11.1972 tarih ve 1630 sayılı Dernekler Kanunu ile bu Kanunun bütün ek ve değişiklikleri yürürlükten kaldırılmıştır.

(Hükümetin Teklifi)

Yürürlük

MADDE 92. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 93. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

2.5.1983

Başbakan
B. Ulusu

Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı *Z. Baykara*	Devlet Bakanı *Prof. Dr. İ. Öztrak*	Devlet Bakanı *M. Özgüneş*	Devlet Bakanı *Prof. Dr. M. N. Özdaş*
Devlet Bakanı *S. R. Pasin*	Adalet Bakanı *R. Bayazıt*	Millî Savunma Bakanı *Ü. H. Bayülken*	İçişleri Bakanı *S. Çetiner*
Dışişleri Bakanı *İ. Türkmen*	Maliye Bakanı *A. B. Kafaoğlu*	Millî Eğitim Bakanı *H. Sağlam*	Bayındırlık Bakanı *Dr. T. Önalp*
Ticaret Bakanı *K. Cantürk*	Sağlık ve Sos. Yrd. Bakanı *Prof. Dr. K. Kılıçturgay*	Gümrük ve Tekel Bakanı *Prof. Dr. A. Bozer*	Ulaştırma Bakanı *Prof. Dr. M. Aysan*
Tarım ve Orman Bakanı *Prof. Dr. S. Özbek*	Çalışma Bakanı *Prof. Dr. T. Esener*	Sanayi ve Tek. Bakanı *M. Turgut*	Enerji ve Tabiî Kay. Bakanı *F. İlkel*
Kültür ve Turizm Bakanı *İ. Evliyaoğlu*	İmar ve İskân Bakanı *Prof. Dr. A. Samsunlu*	Köy İş. ve Koop. Bakanı *M. R. Güney*	Gençlik ve Spor Bakanı *V. Özgül*

Sosyal Güvenlik Bakanı
S. Şide

DANIŞMA MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

Dernekler Kanunu Tasarısı

BİRİNCİ KISIM
Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı, dernek kurma hürriyetinin kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usulleri belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2. — Bu Kanun, dernek kurma hakkı, derneklerin kuruluşu, işleyişi, örgütlenmeleri, organları ile görev ve yetkileri, denetlenmeleri, tüzelkişiliğin sona ermesi, üyelik ve üyelerin hakları ve görevleri, yasak ve izne tabi faaliyetler, cezalar ile derneklere ilişkin diğer konuları düzenleyen hükümleri kapsar.

Tanımlar

MADDE 3. — Bu Kanun uygulanmasında;

1. Dernek : Kazanç paylaşma dışında belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere, en az yedi gerçek kişinin, bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmeleri suretiyle oluşturdukları tüzelkişiliği,
2. Dernek Merkezi : Derneğin yönetim yerinin bulunduğu il veya ilçeyi,
3. Dernek İkametgâhı : Yönetim faaliyetlerinin yürütüldüğü yeri,
4. Mahallin En Büyük Mülkî Amiri : Vali veya kaymakamı,
5. Üst Kuruluş : Derneklerin oluşturduğu federasyon ve konfederasyonları,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM
Dernek Kurma Hakkı ve Kurulması Yasak Dernekler

Dernek kurma hakkı

MADDE 4. — Medenî hakları kullanma ehliyetini haiz ve 18 yaşını bitirmiş olan herkes, önceden izin almaksızın dernek kurma hakkına sahiptir.

Ancak;

1. Yüksek Yargı Organları mensupları, Hâkim ve savcılar, mülkî idare amirliği hizmetleri sınıfına dahil kadrolarda çalışanlar, Türk Silahlı Kuvvetleri ile genel ve özel kolluk kuvvetleri mensupları, her türlü ilkokul, ortaokul, lise ve meslek lisesi öğretmen ve yöneticileri, Millî Eğitim Bakanlığı, Merkez ve iller kuruluşunda çalışan öğretmenler ile diğer personel ve özel kanunlarında dernek kuramayacakları belirtilen kamu hizmeti görevlileri ile her türlü orta dereceli okul öğrencileri,

2. a) Zimmet, ihtilâs, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlak kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları ve resmî ihale ve alım satımlara fesat karışma suçlarından biriyle mahkûm olanlar,

b) Türk Ceza Kanununun 2 nci kitabının 1 inci babında yazılı suçlardan veya bu suçların işlenmesini alenî olarak tahrik etmek suçlarından biriyle mahkûm olanlar.

c) Türk Ceza Kanununun 312 nci maddesinin 2 nci fıkrasında yazılı halkı sınıf, ırk, dil, meshep veya bölge farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığı açıkca tahrik etme suçlarıyla, aynı kanunun 316 ncı, 317 ve 318 inci maddelerinde yazılı kalpazanlık suçlarından biriyle mahkûm olanlar,

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Dernekler Kanunu Tasarısı

BİRİNCİ KISIM
Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı, kazanç paylaşma dışında, kanunlarla yasaklanmamış belirli ve ortak bir gayeyi gerçekleştirmek üzere, en az yedi gerçek kişinin, bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmeleri suretiyle oluşturdukları derneklerle ilgili esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2. — Danışma Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tanımlar

MADDE 3. — Bu Kanunun uygulanmasında;

1. Dernek Merkezi : Derneğin yönetim yerini,
2. Dernek ikametgâhı : Yönetim faaliyetlerinin yürütüldüğü yeri,
3. Mahallin En Büyük Mülkî Amiri : Vali veya kaymakamı,
4. Üst Kuruluş : Derneklerin oluşturduğu federasyon ve konfederasyonları,
5. Kamu Hizmeti Görevlileri : Kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlilerini,

İfade eder.

İKİNCİ BÖLÜM
Dernek Kurma Hakkı ve Kurulması Yasak Dernekler

Dernek kurma hakkı

MADDE 4. — Medenî hakları kullanma ehliyetine sahip ve onsekiz yaşını bitirmiş olan herkes, önceden izin almaksızın dernek kurabilir.

Ancak;

1. Yüksek Mahkeme üyeleri, hâkim ve savcılar, Sayıştay Meslek Mensupları ile savcı ve yardımcıları, mülkî idare amirliği hizmetlerine dahil kadrolarda çalışanlar, Türk Silahlı Kuvvetleri ile genel ve özel kolluk kuvvetleri mensupları, resmî ve özel ilkokul, ortaokul, lise veya dengi okullar öğretmen ve yöneticileri Millî Eğitim Bakanlığı merkez ve iller kuruluşunda çalışan öğretmenleri ile diğer personeli ve özel kanunlarında dernek kuramayacakları belirtilen kamu hizmeti görevlileri ile resmî ve özel ortaokul ve ortaöğretim öğrencileri

2. Affa uğramış olsalar bile;

a) Zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanmak, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlak kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları ve resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma suçlarından biriyle mahkûm olanlar,

b) Türk Ceza Kanununun İkinci Kitabının birinci babında yazılı suçlardan veya bu suçların işlenmesini alenî olarak tahrik etmek suçlarından biriyle mahkûm olanlar.

d) Türk Ceza Kanununun 536 ncı maddesinin 1 inci, 2 nci ve 3 üncü fıkralarında yazılı fiillerle aynı kanunun 537 nci maddesinin 1 inci, 2 nci, 3 üncü, 4 üncü ve 5 inci fıkralarında yazılı fiilleri siyasî ve ideolojik amaçlarla işlemekten mahkûm olanlar.

Sürekli olarak;

3. Dernekler için yasaklanmış faaliyetlerde bulunmaları sebebiyle mahkemece kapatılmasına karar verilen derneklerin yöneticileri, kapatma kararının kesinleştiği tarihten, 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 101 inci maddesinin «d» bendi gereğince bir siyasî partiden kesin olarak çıkarılan veya fiilleriyle bir siyasî partinin kapatılmasına sebep olan parti üyeleri de çıkarma kararının veya Anayasa Mahkemesinin kapatma kararının yazı ile bildirilmesinden itibaren 5 yıl süre ile Dernek kuramazlar.

Derneklerin tüzelkişilik kazanması

MADDE 5. — Dernekler 10 uncu maddede öngörülen kuruluş bildirisini ve eklerini merkezlerinin bulunduğu yerin en büyük mülkî amirliğine vermekle tüzelkişilik kazanırlar.

Kurulması yasak olan dernekler

MADDE 6. — Anayasanın başlangıç kısmında belirtilen temel ilkelere aykırı olarak dernek kurulamaz;

1. Türk Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak,

2. Dil, ırk, sınıf, din ve mezhep ayrımına dayanılarak nitelikleri Anayasada belirtilen Türkiye Cumhuriyetinin varlığını tehlikeye düşürmek veya ortadan kaldırmak,

3. Anayasadaki temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmak,

4. Kanunlara, Millî Egemenliğe, millî güvenliğe, kamu düzenine ve genel asayişe, kamu yararına, genel ahlaka ve genel sağlığın korunmasına aykırı faaliyette bulunmak,

5. Bölge, ırk, sosyal sınıf, din ve mezhep esasına veya adına dayanarak faaliyette bulunmak,

6. Türkiye Cumhuriyeti ülkesi üzerinde, ırk, din, mezhep, kültür veya dil farklılığına dayanan azınlıklar bulunduğunu ileri sürmek veya Türk Dilinden veya kültüründen ayrı dil ve kültürleri korumak, geliştirmek veya yaymak suretiyle azınlık yaratmak veya herhangi bir bölgenin veya ırkın yahut sınıfın ya da belli bir din veya mezhepten olanların diğerlerine hâkim veya diğerlerinden imtiyazlı olmasını sağlamak,

7. Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmek veya sosyal bir sınıfı ortadan kaldırmak, Devletin bir kişi veya zümre tarafından yönetilmesini sağlamak, yahut memleket içinde kurulu ekonomik veya sosyal temel düzenlerden herhangi birini devirmek veya Devletin siyasî ve hukukî düzenlerini yok etmek,

8. Devletin sosyal, ekonomik veya hukukî temel düzenini kısmen de olsa din kurallarına dayandırmak veya siyasî yahut kişisel çıkar ve nüfuz sağlamak amacıyla her ne suretle olursa olsun dinî ve din duygularını yahut dince kutsal sayılan şeyleri istismar etmek veya kötüye kullanmak,

9. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 174 üncü maddesinde sayılan İnkılap kanunlarını kaldırmak, değiştirmek yahut bu kanunlarla yasaklanan hususları yeniden canlandırmak,

10. Atatürk'ün kişiliğini, ilkelerini, çalışmalarını veya anılarını kötülemek veya küçük düşürmek,

11. Belli bir siyasî partiyi desteklemek veya aleyhinde çalışmak, siyasî partiler arasında işbirliği sağlamak, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği, mahallî idareler veya mahalle muhtarlığı yahut ihtiyar heyeti

c) Türk Ceza Kanununun 312 nci maddesinin ikinci fıkrasında yazılı halkı sınıf, ırk, dil, mezhep, veya bölge farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığı açıkça tahrik etme suçlarıyla, aynı Kanunun 316 ncı, 317 ve 318 inci maddelerinde yazılı kalpazanlık suçlarından biriyle mahkûm olanlar,

d) Türk Ceza Kanununun 536 ncı maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı fiillerle aynı Kanunun 537 nci maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında yazılı fiilleri siyasî ve ideolojik amaçlarla işlemekten mahkûm olanlar,

3. Herhangi bir suçtan dolayı ağır hapis veya taksirli suçlar hariç beş yıl ve daha fazla hapis cezasına mahkûm olanlar,

Sürekli olarak,

4. Kurulması yasaklanmış dernekleri kuranlar ve yönetenler ile dernekler için yasaklanmış faaliyetlerde bulunmaları sebebiyle mahkemece kapatılmasına karar verilen derneklerin yöneticileri, kapatma kararının kesinleştiği tarihten, 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 101 inci maddesinin (d) bendi gereğince bir siyasî partiden kesin olarak çıkarılan veya fiilleriyle bir siyasî partinin kapatılmasına sebep olan parti üyeleri de çıkarma kararının veya Anayasa Mahkemesinin kapatma kararının yazı ile bildirilmesinden itibaren beş yıl süre ile,

Dernek kuramazlar.

Kurulması yasak olan dernekler

MADDE 5. — Anayasanın başlangıç kısmında belirtilen temel ilkelere aykırı olarak dernek kurulamaz;

1. Türk Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak,

2. Dil, ırk, sınıf, din ve mezhep ayrımına dayanılarak nitelikleri Anayasada belirtilen Türkiye Cumhuriyetinin varlığını tehlikeye düşürmek veya ortadan kaldırmak,

3. Anayasadaki temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmak,

4. Kanunlara, millî egemenliğe, millî güvenliğe, kamu düzenine ve genel asayişe, kamu yararına, genel ahlaka ve genel sağlığın korunmasına aykırı faaliyette bulunmak,

5. Bölge, ırk, sosyal sınıf, din ve mezhep esasına veya adına dayanarak faaliyette bulunmak,

6. Türkiye Cumhuriyeti ülkesi üzerinde, ırk, din, mezhep, kültür veya dil farklılığına dayanan azınlıklar bulunduğunu ileri sürmek veya Türk Dilinden veya kültüründen ayrı dil ve kültürleri korumak, geliştirmek veya yaymak suretiyle azınlık yaratmak veya herhangi bir bölgenin veya ırkın yahut sınıfın ya da belli bir din veya mezhepten olanların diğerlerine hâkim veya diğerlerinden imtiyazlı olmasını sağlamak,

7. Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmek veya sosyal bir sınıfı ortadan kaldırmak Devletin bir kişi veya zümre tarafından yönetilmesini sağlamak yahut memleket içinde kurulu ekonomik veya sosyal temel düzenlerden herhangi birini devirmek veya Devletin siyasî ve hukukî düzenlerini yok etmek,

8. Devletin sosyal, ekonomik veya hukukî temel düzenini kısmen de olsa din kurallarına dayandırmak veya siyasî yahut kişisel çıkar ve nüfuz sağlamak amacıyla her ne suretle olursa olsun dini ve din duygularını yahut dince kutsal sayılan şeyleri istismar etmek veya kötüye kullanmak,

9. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 174 üncü maddesinde sayılan İnkılap Kanunlarını kaldırmak, değiştirmek yahut bu Kanunlarla yasaklanan hususları yeniden canlandırmak,

10. Atatürk'ün kişiliğini, ilkelerini, çalışmalarını veya anılarını kötülemek veya küçük düşürmek,

11. Belli bir siyasî partiyi desteklemek veya aleyhinde çalışmak, siyasî partiler arasında işbirliği sağlamak, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği, mahallî idareler veya mahalle muhtarlığı yahut ihtiyar heyeti seçim-

seçimlerinde bir siyasî partiyi veya adaylarından birini veya birkaçını yahut bağımsız bir adayı veya adayları desteklemek veya kazanmalarını önlemek yahut bunlar arasında işbirliği sağlamak dahil olmak üzere, her türlü siyasî faaliyette bulunmak ve sendikalarla kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları veya vakıflarla bu amaçla ortak hareket etmek,

12. Türkiye Devletinin manevî şahsiyetini kötülemek veya küçültmek,

13. Suç işlemek veya suç işlemeyi teşvik yahut telkin etmek,

Amacıyla dernek kurulması yasaktır.

Üniversite, fakülte ve yüksekokullar ile her türlü resmî veya özel yükseköğretim ve eğitim kurumlarında birden fazla öğrenci derneği kurulamaz.

Bazı adları ve işaretleri kullanma yasağı

MADDE 7. — Derneklerin;

1. Bir siyasî partinin veya sendikanın veya konfederasyonun yahut bu Kanunun 76 ncı maddesi gereğince mahkemece kapatılmasına karar verilen bir dernek veya üst kuruluşun adını veya bunları hatırlatan adları,

2. Komünist, anarşist, faşist, nasyonal - sosyalist teokratik veya aynı anlama gelen adları ve bunlara ait işaret, sembol veya benzerlerini,

3. Tüzük ve diğer dernek mevzuatının yazımında ve yayınlanmasında, genel kurullarında, özel veya resmî, açık veya kapalı yer toplantılarında kanunla yasaklanmış dilleri,

4. Dernekçe düzenlenen veya dernek adına iştirak edilen açık veya kapalı yer toplantılarında Türkçeden başka dille yazılmış pankart, levha, plak, ses ve görüntü bandı, broşür, el ilanı ve beyannameleri,

5. Mühür ve başlıklı kâğıtlarda dernek isminden ve varsa işaretinden başka isim ve işaretleri,

Kullanmaları yasaktır.

Dernek üyelerinin, derneklerin her türlü toplantı ve faaliyetleri sırasında, ikinci bent ile yasaklanan işaret, sembol ve benzerlerinin kullanmaları yasaktır.

Uluslararası faaliyet yasağı

MADDE 8. — Bu Kanunun 12 ve 13 üncü maddeleri hükümleri saklı kalmak üzere;

1. Uluslararası faaliyette bulunmak amacıyla dernek kurulamaz.

2. Türkiye'de kurulan dernekler, yurt dışında kurulmuş ulusal veya uluslararası dernek veya kuruluşlara katılamaz.

3. Merkezi yurt dışında bulunan derneklerin Türkiye'de şubesi açılamaz.

İKİNCİ KISIM
Kuruluş

BİRİNCİ BÖLÜM
Tüzük ve Kuruluş Bildirisi

Dernek tüzüğü

MADDE 9. — Her derneğin bir tüzüğü bulunur, bu tüzükte aşağıda gösterilen hususların belirtilmesi zorunludur.

1. Derneğin adı ve merkezi,

2. Derneğin amacı ve bu amacı gerçekleştirmek üzere, dernekçe sürdürülecek çalışma konuları ve çalışma biçimleri,

lerinde bir siyasî partiyi veya adaylarından birini veya birkaçını yahut bağımsız bir adayı veya adayları desteklemek veya kazanmalarını önlemek yahut bunlar arasında işbirliği sağlamak dahil olmak üzere, her türlü siyasî faaliyette bulunmak ve sendikalarla kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları veya vakıflarla bu amaçla ortak hareket etmek,

12. Türkiye Devletinin manevî şahsiyetini kötülemek veya küçültmek,

13. Suç işlemek veya suç işlemeyi teşvik yahut telkin etmek,

Amacıyla dernek kurulması yasaktır.

Yükseköğretim kurumlarında birden fazla öğrenci derneği kurulamaz.

Bazı ad, işaret ve dilleri kullanma yasağı

MADDE 6. — Derneklerin;

1. Bir siyasî partinin veya kapatılmış siyasî partilerin veya sendikanın veya konfederasyonun veya bu Kanunun 76 ncı maddesi gereğince mahkemece kapatılmasına karar verilen bir dernek veya üst kuruluşun adını, amblemlerini, rumuzlarını, rozetlerini ve benzeri işaretleri ile daha önce kurulmuş Türk Devletlerine ait topluma malolmuş bayrak, amblem ve plamaları,

2. Komünist, anarşist, faşist, nasyonal-sosyalist, teokratik veya aynı anlama gelen adları ve bunlara ait işaret ,sembol veya bunları hatırlatan benzerlerini,

3. Tüzük ve diğer dernek mevzuatının yazımında ve yayınlanmasında, genel kurullarında, özel veya resmî, açık veya kapalı yer toplantılarında kanunla yasaklanmış dilleri,

4. Dernekçe düzenlenen veya dernek adına iştirak edilen açık veya kapalı yer toplantılarında kanunla yasaklanmış dillerle yazılmış pankart, levha, plak, ses ve görüntü bandı, broşür, el ilanı, beyanname ve benzerlerini,

5. Mühür ve başlıklı kâğıtlarda dernek isminden ve varsa işaretinden başka isim ve işaretleri,

Kullanmaları yasaktır.

Dernek üyelerinin, derneklerin her türlü toplantı ve faaliyetleri sırasında, ikinci bent ile yasaklanan işaret, sembol ve bunları hatırlatan benzerlerini kullanmaları yasaktır.

Uluslararası faaliyet yasağı

MADDE 7. — Danışma Meclisi metninin 8 inci maddesi 7 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

İKİNCİ KISIM
Kuruluş

BİRİNCİ BÖLÜM
Tüzük ve Kuruluş Bildirisi

Dernek tüzüğü

MADDE 8. — Her derneğin bir tüzüğü bulunur, bu tüzükte aşağıda gösterilen hususların belirtilmesi zorunludur.

1. Derneğin adı ve merkezi,

2. Derneğin amacı ve bu amacı gerçekleştirmek için, dernekçe sürdürülecek çalışma konuları ve çalışma biçimleri,

3. Dernek kurucularının ad ve soyadları, meslek veya sanatları, ikametgâhları ve tabiiyetleri,
4. Derneğe üye olma, üyelikten çıkma ve çıkarılmanın şart ve şekilleri,
5. Dernek genel kurulunun kurulma şekli, toplanma zamanı,
6. Genel Kurulun görevleri, yetkileri, oy kullanma ve karar alma yöntemleri ile yeter sayıları,
7. Yönetim ve denetleme kurullarının ne suretle seçileceği, asil ve yedek üye sayısı, görev ve yetkileri,
8. Derneğin şubesinin bulunup bulunmayacağı, bulunacak ise, şubelerin görev ve yetkileri ile dernek genel kurulunda nasıl temsil edileceği,
9. Üyelerin yılda 120 TL. sından az 12 000 TL. sından fazla olmamak üzere ödeyecekleri aidat miktarı,
10. Derneğin iç denetim şekilleri,
11. Tüzüğün ne şekilde değiştirileceği,
12. Derneğin feshi halinde mallarının tasfiye şekli,

Kuruluş

MADDE 10. — Derneklerin tüzelkişilik kazanmasına esas olan ve 5 inci maddeye göre kuruldukları yerin en büyük mülkî amirliğine verecekleri kuruluş bildirisinin, bütün kurucular tarafından imzalanması veya imzalarının yanında her kurucunun ad ve soyadı, doğum tarihi, meslek ve sanatı, tabiiyeti ve ikametgâhının yazılması, dernek ikametgâhının belirtilmesi; dernek organlarının oluşmasına kadar dernek işlerini yürütmeye ve derneği temsile yetkili geçici yönetim kurulu üyelerinin ad ve soyadları, ikametgâhları, yapılacak yazışma ve tebligatı almaya yetkili kişi veya kişilerin ad ve soyadlarıyla adreslerinin gösterilmesi ve dernek tüzüğünden dört adedinin, kurucuların nüfus kayıt örneklerinin, adlî sicil belgelerinin ve her kurucu üye tarafından düzenlenen kurucu olma şartlarını taşıdıklarını gösterir imzalı beyannamelerin kuruluş bildirisine eklenmesi zorunludur.

Birden çok ilde faaliyet gösterecek derneklerin kuruluş bildirisi ile tüzükleri, mahallin en büyük mülkî amirliğince bir hafta içinde İçişleri Bakanlığına gönderilir.

Kuruluş bildirisi ve tüzüklerin incelenmesi

MADDE 11. — Bir ilde faaliyette bulunacak derneklerin kuruluş bildirisi ve tüzükleri valiliklerce 30 gün içinde, birden çok ilde faaliyet gösterecek derneklerin kuruluş bildirisi ve tüzükleri ise İçişleri Bakanlığınca 90 gün içinde incelenir.

Kuruluş bildirisinde, tüzükte ve kurucuların hukukî durumlarında kanuna aykırılık veya noksanlık tespit edildiği takdirde, bunların giderilmesi geçici yönetim kurulundan yazı ile istenir. Bu yazının tebliğinden itibaren 30 gün içinde belirtilen noksanlıklar tamamlanmaz veya kanuna aykırılık giderilmezse mahallin en büyük mülkiye amirinin ihbarı üzerine Cumhuriyet Savcılığı derneğin faaliyetinin durdurulması veya kapatılması için yetkili mahkemeye başvurur.

Ancak, Kanunun 6 ncı maddesiyle yasaklanmış bulunan amaçlarla kurulmuş ve kuruluş bildirisi ve tüzükleri valiliklerce incelenmiş derneklerin faaliyetleri ilgili valinin, kuruluş bildirisi ve tüzükleri İçişleri Bakanlığınca incelenmiş olan derneklerin faaliyetleri de İçişleri Bakanlığının istemi üzerine, dernek merkezinin bulunduğu yer valisinin kararıyla durdurulur. Ve keyfiyet 3 gün içinde Cumhuriyet Savcılığına bildirilir. Faaliyetin durdurulması, mahkemece aksine karar verilinceye kadar devam eder.

Kuruluş bildirisinde ve tüzüklerde kanuna aykırılık veya noksanlık bulunmaz yahut kanuna aykırılık veya noksanlıklar 2 nci fıkrada belirtilen süre içinde giderilmiş bulunursa, kuruluş bildirisinin ve tüzükleri inceleyen makam keyfiyeti derneğe yazıyla bildirir.

3. Dernek kurucularının ad ve soyadları, meslek veya sanatları, ikametgâhları ve tabiiyetleri,
4. Derneğe üye olma, üyelikten çıkma ve çıkarılmanın şart ve şekilleri,
5. Dernek genel kurulunun kuruluş şekli, toplanma zamanı,
6. Genel kurulun görevleri, yetkileri, oy kullanma ve karar alma usul ve şekilleri,
7. Yönetim ve denetleme kurullarının görev ve yetkileri, ne suretle seçileceği, asıl ve yedek üye sayısı,
8. Derneğin şubesinin bulunup bulunmayacağı, bulunacak ise, şubelerin nasıl kurulacağı, görev ve yetkileri ile dernek genel kurulunda nasıl temsil edileceği,
9. Üyelerin, ödeyecekleri yıllık aidat miktarı,
10. Derneğin iç denetim şekilleri,
11. Tüzüğün ne şekilde değiştirileceği,
12. Derneğin feshi halinde mal varlığının tasfiye şekli,

Derneklerin tüzelkişilik kazanması, kuruluş bildirisi

MADDE 9. — Dernekler, kuruluş bildirisini ve eklerini merkezlerinin bulunduğu mahallin en büyük mülkî amirliğine vermek suretiyle tüzelkişilik kazanırlar.

Kuruluş bildirisinde, kurulacak derneğin adı, ikametgâh adresi, kurucuların adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, meslek ve sanatı, tabiiyeti ile ikametgâhlarının belirtilmesi ve bu bildirinin bütün kurucular tarafından imzalanması ve bildiriye kurucuların nüfus cüzdanı örneklerinin, adlî sicil belgelerinin ve kurucuların ayrı ayrı düzenledikleri dernek kurucusu olabilme şartlarını taşıdıklarını belirten imzalı beyannameler ile kurucular tarafından imzalanmış dernek tüzüğünün dört adedinin eklenmesi zorunludur.

Dernek organlarının oluşmasına kadar, dernek işlerini yürütmeye ve derneği temsil etmeye yetkili geçici yönetim kurulu üyelerinin adı, soyadı ve ikametgâhları ile yapılacak yazışma ve tebligatı almaya yetkili kişi veya kişilerin adı, soyadı ve adresleri de belirtilir.

Bildiri ve belgelerin alındığı anda ilgili mülkî amirlikçe bir alındı belgesi verilir.

Birden çok ilde faaliyet gösterecek derneklerin kuruluş bildirisi ile tüzükleri, mahallin en büyük mülkî amirliğince bir hafta içinde İçişleri Bakanlığına gönderilir.

Kuruluş bildirisi ve tüzüklerin incelenmesi

MADDE 10. — Bir il'de faaliyette bulunacak derneklerin kuruluş bildirisi ve eklerinin doğruluğu ile tüzükleri valiliklerce otuz gün içinde, birden çok il'de faaliyet gösterecek derneklerin kuruluş bildirisi ve eklerinin doğruluğu ile tüzükleri İçişleri Bakanlığınca doksan gün içinde incelenir.

Kuruluş bildirisinde, tüzükte ve kurucuların hukukî durumlarında kanuna aykırılık veya noksanlık tespit edildiği takdirde, bunların giderilmesi geçici yönetim kurulundan yazı ile istenir. Bu yazının tebliğinden itibaren otuz gün içinde belirtilen noksanlıklar tamamlanmaz veya kanuna aykırılık giderilmezse mahallin en büyük mülkî amirinin ihbarı üzerine Cumhuriyet Savcılığı derneğin feshi için yetkili mahkemeye başvurur. Ayrıca derneğin faaliyetinin durdurulmasını da isteyebilir.

Ancak, Kanunun 5 inci maddesiyle yasaklanmış bulunan amaçlarla kurulmuş ve kuruluş bildirisi ve tüzükleri Valiliklerce incelenmiş derneklerin faaliyetleri ilgili valinin, kuruluş bildirisi ve tüzükleri İçişleri Bakanlığınca incelenmiş olan derneklerin faaliyetleri de İçişleri Bakanlığının istemi üzerine, dernek merkezinin bulunduğu yer Valisinin kararıyla durdurulur. Keyfiyet üç gün içinde Cumhuriyet Savcılığına bildirilir. Faaliyetin durdurulması, mahkemece aksine karar verilinceye kadar devam eder.

Kuruluş bildirisinde ve tüzüklerde kanuna aykırılık veya noksanlık bulunmaz veya kanuna aykırılık veya noksanlıklar 2 nci fıkrada belirtilen süre içinde giderilmiş bulunursa, kuruluş bildirisini ve tüzükleri inceleyen makam keyfiyeti derneğe yazıyla bildirir.

Türkiye'de kurulan derneklerin yurt dışındaki faaliyetleri

MADDE 12. — Uluslararası beraberlik veya işbirliği yapılmasında yarar görülen hallerde;

1. Uluslararası faaliyette bulunma amacını güden derneklerin kurulması,

2. Mevcut derneklerin bu yönde faaliyet göstermesi,

3. Bir ve iki numaralı bentlerde sözü edilen dernekleri yurt dışında şube açması veya yurt dışındaki benzer amaçlı dernek veya kuruluşlara katılması,

Dışişleri Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle, İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine, Bakanlar Kurulunun izin vermesine bağlıdır.

Yurt dışındaki bir dernek veya kuruluşa katılmak isteyen dernekler veya üst kuruluş, bu dernek veya kuruluşun statüsünün Türkçeye çevrilmiş noterden onaylı iki örneğini İçişleri Bakanlığına vermekle yükümlüdürler.

Türkiye'deki derneklerin katıldığı veya işbirliği yaptığı yabancı dernek veya kuruluşların, kanunlarımıza ve ulusal çıkarlarımıza uymayan yahut kuruluş amaçlarıyla bağdaşmayan faaliyetlerde bulunması halinde, Türkiye'de kurulmuş derneğin, bu yabancı dernek veya kuruluşlarla olan ilişkilerine, İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine, Bakanlar Kurulu kararıyla son verilir.

Yurt dışında kurulan derneklerin Türkiye'de faaliyetleri

MADDE 13. — Yurt dışında kurulan ve uluslararası beraberlik ve işbirliği sağlamak amacını güden derneklerin;

1. Türkiye'de şube açmalarına,

2. 12 nci madde uyarınca kurulmalarına veya uluslararası faaliyette bulunmalarına Bakanlar Kurulunca izin verilen kuruluşlara veya derneklere katılmalarına yahut bunlarla işbirliğinde bulunmalarına,

İşbirliği veya müşterek faaliyetlerin yararlı olacağına kanaat getirilmesi halinde, karşılıklı olmak kaydıyla, Dışişleri Bakanlığının görüşü alınarak, İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca izin verilebilir.

Yukarıdaki fıkrada sözkonusu edilen derneklerin kanunlarımıza veya ulusal çıkarlarımıza uymayan yahut kuruluş amaçlarıyla bağdaşmayan faaliyetlerde bulunması halinde, açılmış şubelerinin kapatılmasına veya verilen iznin geri alınmasına, Dışişleri Bakanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir.

İlan

MADDE 14. — Dernek tüzüğü ve ikametgâhı, Kanunun 11 inci maddesinin dördüncü fıkrası gereğince yapılan bildirimden itibaren onbeş gün içinde mahallî bir gazetede, gazete çıkmayan yerlerde ise il merkezinde çıkan bir gazetede yayımlanır. Bu, gazetenin beş nüshası, yayımı tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, geçici yönetim kurulu tarafından dernek merkezinin bulunduğu yerin en büyük mülkî amirliğine verilir.

Tüzüklerde ve dernek ikametgâhlarında yapılan değişiklikler de aynı usule tabidir.

İlk genel kurul toplantısı

MADDE 15. — Dernekler, tüzüklerinin gazetede yayımlandığı günü izleyen doksan gün içinde ilk genel kurul toplantılarını yapmak ve organlarını oluşturmak zorundadırlar.

Bu zorunluluğa uyulmaması halinde, mahallin en büyük mülkî amiri derneklerin kendiliğinden dağılmış sayılmasına karar verir.

M. G. K.
(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Türkiye'de kurulan derneklerin yurt dışındaki faaliyetleri

MADDE 11. — Uluslararası beraberlik veya işbirliği yapılmasında yarar görülen hallerde;

1. Uluslararası faaliyette bulunma amacını güden derneklerin kurulması,

2. Mevcut derneklerin bu yönde faaliyet göstermesi,

3. Bir ve iki numaralı bentlerde sözü edilen derneklerin yurt dışında şube açması veya yurt dışındaki benzer amaçlı dernek veya kuruluşlara katılması,

Dışişleri Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle, İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine, Bakanlar Kurulunun izin vermesine bağlıdır.

Yurt dışındaki bir dernek veya kuruluşa katılmak isteyen dernekler veya üst kuruluş, bu dernek veya kuruluşun statüsünün Türkçeye çevrilmiş noterden onaylı iki örneğini İçişleri Bakanlığına vermekle yükümlüdürler.

Türkiye'deki derneklerin katıldığı veya işbirliği yaptığı yabancı dernek veya kuruluşların, kanunlarımıza ve ulusal çıkarlarımıza uymayan veya kuruluş amaçlarıyla bağdaşmayan faaliyetlerde bulunması halinde, Türkiye'de kurulmuş derneğin, bu yabancı dernek veya kuruluşlarla olan ilişkilerine Dışişleri Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine, Bakanlar Kurulu kararıyla son verilir.

Yurt dışında kurulan derneklerin Türkiye'deki faaliyetleri

MADDE 12. — Yurt dışında kurulan ve uluslararası beraberlik ve işbirliği sağlamak amacını güden derneklerin;

1. Türkiye'de şube açmalarına,

2. 12 nci madde uyarınca kurulmalarına veya uluslararası faaliyette bulunmalarına Bakanlar Kurulunca izin verilen kuruluşlara veya derneklere katılmalarına veya bunlarla işbirliğinde bulunmalarına,

İşbirliği veya müşterek faaliyetlerin yararlı olacağına kanaat getirilmesi halinde, karşılıklı olmak kaydıyla Dışişleri Bakanlığının görüşü alınarak, İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca izin verilebilir.

Yukarıdaki fıkrada söz konusu edilen derneklerin, kanunlarımıza veya ulusal çıkarlarımıza uymayan veya kuruluş amaçlarıyla bağdaşmayan faaliyetlerde bulunması halinde, açılmış şubelerinin kapatılmasına veya verilen iznin geri alınmasına, Dışişleri Bakanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir.

İlan

MADDE 13. — Dernek tüzüğü ve ikametgâhı, kanunun 10 uncu maddesinin dördüncü fıkrası gereğince yapılan bildirimden itibaren onbeş gün içinde mahallî bir gazetede, gazete çıkmayan yerlerde ise il merkezinde çıkan bir gazetede yayımlanır. Bu gazetenin beş nüshası, yayımı tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, geçici yönetim kurulu tarafından dernek merkezinin bulunduğu yerin en büyük mülkî amirliğine verilir.

Tüzüklerde ve dernek ikametgâhlarında yapılan değişiklikler de aynı usule tabidir.

İlk genel kurul toplantısı

MADDE 14. — Dernekler, tüzüklerinin gazetede yayımlandığı günü izleyen altı ay içinde ilk genel kurul toplantılarını yapmak ve organlarını oluşturmak zorundadırlar.

Bu zorunluluğa uyulmaması halinde, mahallin en büyük mülkî amiri derneklerin kendiliğinden dağılmış sayılmasına karar verir.

Dernek kütüğü ve kayıt işleri

MADDE 16. — İçişleri Bakanlığınca Emniyet Genel Müdürlüğünde ve illerde emniyet müdürlüklerinde derneklerin kaydolunacağı Dernekler Kütüğü tesis olunur.

Emniyet Genel Müdürlüğündeki Dernekler Kütüğüne, bütün konfederasyon, federasyon ve dernekler ile şubeleri ve merkezleri yurt dışında bulunan derneklerin Türkiye'de açılmış şubeleri kaydolunur.

İllerdeki dernek kütüğüne, merkezleri o il sınırları içinde bulunan konfederasyon, federasyon ve dernekler ile şubeleri ve merkezi başka illerde veya yurt dışında olan derneklerin o il sınırları içinde açılan şubeleri kaydolunur.

İKİNCİ BÖLÜM
Üyelik

Üye olma hakkı

MADDE 17. — Medenî hakları kullanma ehliyeti olan ve onsekiz yaşını bitirmiş bulunan herkes derneklere üye olabilir.

Ancak özel kanunlarında aksine hüküm bulunmamak şartıyla;

1. Bu Kanunun dördüncü maddesinin bir numaralı bendinde gösterilenlerden;

a) Anayasa Mahkemesi üyeleri, Anayasa Mahkemesince,

b) Yargıtay Üyeleri, Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulunca,

c) Danıştay Üyeleri, Danıştay Başkanlık Kurulunca,

d) Sayıştay mensupları, Sayıştay Daireleri Kurulunun mütalaasına uygun olarak Sayıştay Birinci Başkanınca,

e) Hâkim ve savcılar, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca verilen müsaade üzerine;

2. Bu Kanunun dördüncü maddesinde belirtilen diğer kamu hizmeti görevlileri ise Bakanlar Kurulunca üye olunamayacağı tespit ve ilan edilen dernekler dışındaki,

Derneklere üye olabilirler.

Bu Kanunun 4 üncü maddesinin 2 numaralı bendinde gösterilenler ile diğer kanunların derneklere üye olamayacaklarını belirttiği kişiler ve her türlü orta dereceli okul öğrencileri dernek üyesi olamazlar.

Bu Kanunun 4 üncü maddesinin 3 numaralı bendinde gösterilenler, bu bentte belirtilen yasak süresince dernek üyesi olamazlar.

Öğrenci derneklerine öğrenci olmayanlar; bu Kanunun 40 ıncı maddesinde gösterilen derneklere, derneğin kurulduğu kamu kurum ve kuruluşlarında çalışmayan kamu hizmeti görevlileri ve kamu hizmetlerinde çalışan meslek mensupları tarafından kurulan derneklere de o meslekten olmayanlar ile milletvekilleri üye olamazlar.

Türk vatandaşı olmayanların derneklere üye olabilmeleri için Türk vatandaşlarında aranan şartlardan başka o yabancının Türkiye'de ikamet etme hakkına sahip olması da aranır. Fahrî üyelik için ikamet şartı aranmaz.

Dernek yönetim kurulu, üyelik için yapılan müracaatları en çok otuz gün içinde üyeliğe kabul veya isteğin reddi şeklinde karara bağlayıp sonucunu müracaat sahibine yazı ile duyurmak zorundadır.

Üniversite ve fakültelerle bunlara bağlı yüksekokul veya enstitülere kayıt olup da üyelik istekleri reddedilen öğrencilerin, idareden alacakları öğrenci belgesi ile derneklerine yaptıkları müracaat üzerine, üyeliğe kabulleri zorunludur.

Üyeliğin sona ermesi

MADDE 18. — Öğrenci derneği üyesi iken öğrencilik sıfatı sona erenlerin 40 ıncı maddeye göre kamu hizmeti görevlilerince kurulan derneklerin üyesi iken o derneğin kurulduğu kamu kurum veya kuruluşundan

M. G. K.
(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Dernek kütüğü ve kayıt işleri

MADDE 15. — Danışma Meclisi metninin 16 ncı maddesi 15 inci madde olarak kabul edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM
Üyelik

Üye olma hakkı

MADDE 16. — Medenî hakları kullanma ehliyetine sahip ve onsekiz yaşını bitirmiş bulunan herkes derneklere üye olabilir.

Ancak özel kanunlarında aksine hüküm bulunmamak şartıyla;

1. Bu Kanunun 4 üncü maddesinin bir numaralı bendinde gösterilenlerden :

a) Anayasa Mahkemesi üyeleri, Anayasa Mahkemesince,

b) Yargıtay üyeleri, Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulunca,

c) Danıştay üyeleri, Danıştay Başkanlık Kurulunca,

d) Sayıştay meslek mensupları ile savcı ve yardımcıları Sayıştay Daireler Kurulunca,

e) Hâkim ve savcılar, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun görüşü alınarak Adalet Bakanlığınca,

Verilen müsaade üzerine;

2. Bu Kanunun dördüncü maddesinde belirtilen diğer kamu hizmeti görevlileri ise ilgili bulundukları bakanlıkça tespit ve ilan edilen,

Derneklere üye olabilirler.

Bu Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (2) ve (3) numaralı bendinde gösterilenler ile diğer kanunların derneklere üye olamayacaklarını belirttiği kişiler, ortaokul ve ortaöğretim öğrencileri dernek üyesi olamazlar.

Bu Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (4) numaralı bendinde gösterilenler, bu bentte belirtilen yasak süresince dernek üyesi olamazlar.

Yükseköğretim öğrenci derneklerine öğrenci olmayanlar; bu Kanunun 39 uncu maddesinde gösterilen derneklere, derneğin kurulduğu kamu kurum ve kuruluşlarında çalışmayan kamu hizmeti görevlileri ve kamu hizmetlerinde çalışan meslek mensupları tarafından kurulan derneklere de o meslekten olmayanlar ile milletvekilleri üye olamazlar.

Türk vatandaşı olmayanların derneklere üye olabilmeleri için Türk vatandaşlarında aranan şartlardan başka, o yabancının Türkiye'de ikamet etme hakkına sahip olması da gereklidir. Fahri üyelik için ikamet şartı aranmaz.

Dernek yönetim kurulu, üyelik için yapılan müracaatları en çok otuz gün içinde üyeliğe kabul veya isteğin reddi şeklinde karara bağlayıp sonucunu müracaat sahibine yazı ile duyurmak zorundadır.

Yükseköğretim öğrencilerinin, kurumlarından alacakları öğrenci belgesi ile öğrenci derneklerine yaptıkları müracaat üzerine üyeliğe kabulleri zorunludur.

Üyeliğin sona ermesi

MADDE 17. — Öğrenci derneği üyesi iken öğrencilik sıfatı sona erenlerin, 39 uncu maddeye göre kamu hizmeti görevlilerince kurulan derneklerin üyesi iken o derneğin kurulduğu kamu kurum veya kurulu-

veya kamu hizmetinden emeklilik dışında herhangi bir nedenle ayrılanların, derneklere üye olma hakkını kaybedenlerin ve dernek tüzüğüne aykırı hareketlerinden dolayı üyelikten çıkarılanların, kayıtlı bulundukları derneklerdeki üyelikleri sona erer.

Yukarıda belirtilen durumlardan birinin tespiti halinde, üyelik kaydı dernek yönetim kurullarınca silinir.

Üyelerin hakları

MADDE 19. — Hiç kimse bir derneğe üye olmaya ve dernekte üye kalmaya zorlanamaz.

Dernek üyeleri eşit haklara sahiptir. Dernek tüzüklerinde üyeler arasında dil, ırk, renk, cinsiyet, din ve mezhep, aile, zümre ve sınıf farkı gözeten hükümler bulunamaz ve tüzüğe eşitliği bozan veya bazı üyelere ayrıcalık tanıyan hükümler konulamaz.

Ancak;

1. 4 üncü maddede belirtilen kamu hizmeti görevlileri 17 nci madde gereğince üye olabilecekleri derneklerin,

2. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, kanunla gelir kaynağı veya özel imkânlar sağlanmış olan kamu yararına çalışan derneklerin,

Yönetim ve denetleme kurullarında görev alamazlar.

Her üyenin genel kurulda bir oy hakkı vardır. Her üye oyunu bizzat kullanır.

Fahrî üyelerin oy hakkı yoktur. İstedikleri takdirde aidat verebilirler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Dernek Organları

Dernek organları

MADDE 20. — Her dernekte;

1. Genel kurul,
2. Yönetim kurulu,
3. Denetleme kurulu,

Oluşturulması zorunludur.

Dernekler, başka organlar da kurabilirler. Ancak bu organlara genel kurul ve denetleme kurulunun görev, yetki ve sorumlulukları devredilemez.

Genel kurul toplantıları

MADDE 21. — Genel Kurul;

1. Dernek tüzüğünde belli edilen zamanlarda olağan;

2. Yönetim veya denetim kurulunun gerekli gördüğü hallerde yahut dernek üyelerinden beşte birinin yazılı isteği üzerine olağanüstü toplanır.

Olağan genel kurul toplantılarının en geç iki yılda bir yapılması zorunludur.

Genel kurul toplantıya yönetim kurulunca çağrılır.

Denetleme kurulunun veya dernek üyelerinin beşte birinin yazılı isteği üzerine yönetim kurulu genel kurulu bir ay içinde toplantıya çağırmazsa, denetleme kurulu veya toplantı isteğinde bulunan üyelerden birinin müracaatı üzerine mahallî sulh hukuk hâkimi dernek üyeleri arasından üç kişilik bir heyet, genel kurulu toplantıya çağırmakla görevlendirir.

şundan veya kamu hizmetinden emeklilik dışında herhangi bir nedenle ayrılanların, derneklere üye olma hakkını kaybedenlerin ve dernek tüzüğüne aykırı hareketlerinden dolayı üyelikten çıkarılanların, kayıtlı bulundukları derneklerdeki üyelikleri sona erer.

Yukarıda belirtilen durumlardan birinin tespiti halinde, üyelik kaydı dernek yönetim kurullarınca silinir.

Üyelerin hakları

MADDE 18. — Hiç kimse bir derneğe üye olmaya ve dernekte üye kalmaya zorlanamaz. Her üye istifa hakkına sahiptir.

Dernek üyeleri eşit haklara sahiptir. Dernek tüzüklerinde, üyeler arasında dil, ırk, renk, cinsiyet, din ve mezhep, aile, zümre ve sınıf farkı gözeten hükümler bulunamaz ve tüzüğe eşitliği bozan veya bazı üyelere ayrıcalık tanıyan hükümler konulamaz.

Ancak;

1. 4 üncü maddede belirtilen kamu hizmeti görevlileri 16 ncı madde gereğince üye olabilecekleri derneklerin,

2. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, (özel) özel gelir kaynağı veya özel imkânları kanunla sağlanmış olan kamu yararına çalışan derneklerin,

Yönetim ve denetleme kurullarında görev alamazlar.

Her üyenin genel kurulda bir oy hakkı vardır, üye oyunu bizzat kullanabileceği gibi diğer bir üye aracılığıyla da kullanabilir. Her üye genel kurulda en çok bir üyeyi temsil edebilir.

Fahri üyeler istedikleri takdirde aidat verebilirler. Fahri üyelerin oy hakkı yoktur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Dernek Organları

Dernek organları

MADDE 19. — Danışma Meclisi metninin 20 nci maddesi 19 uncu madde olarak kabul edilmiştir.

Genel kurul toplantıları

MADDE 20. — Genel kurul;

1. Dernek tüzüğünde belli edilen zamanlarda olağan;

2. Yönetim veya denetim kurulunun gerekli gördüğü hallerde veya dernek üyelerinden beşte birinin yazılı isteği üzerine olağanüstü toplanır.

Olağan genel kurul toplantılarının en geç iki yılda bir yapılması zorunludur.

Genel kurul toplantıya yönetim kurulunca çağrılır.

Denetleme kurulunun veya dernek üyelerinin beşte birinin yazılı isteği üzerine yönetim kurulu genel kurulu bir ay içinde toplantıya çağırmazsa, denetleme kurulu veya toplantı isteğinde bulunan üyelerden birinin müracaatı üzerine mahallî sulh hukuk hâkimi duruşma yaparak dernek üyeleri arasından üç kişilik bir heyeti, genel kurulu toplantıya çağırmakla görevlendirir.

Çağrı usulü

MADDE 22. — Yönetim kurulu, dernek tüzüğüne göre genel kurula katılma hakkı bulunan üyelerin listesini düzenler. Genel kurula katılacak üyeler en az on beş gün önceden, günü saati, yeri ve gündemi mahallî bir gazetede ilan edilmek suretiyle toplantıya çağrılır.

Bu çağrıda, çoğunluk sağlanmaması sebebiyle toplantı yapılmazsa, ikinci toplantının yapılacağı günde belirtilir. İlk toplantı günü ile ikinci toplantı arasında bırakılacak zaman bir haftadan az olamaz.

Toplantının yapılacağı gün, saat ve yer ile toplantı gündemi, toplantı gününden en az onbeş gün önce mahallin en büyük mülkî amirliğine yazı ile bildirilir ve bu yazıya toplantıya katılacak üyeleri gösteren liste de eklenir.

Toplantı başka bir sebeple geri bırakılırsa, bu durum, geri bırakma sebepleri de belirtilmek suretiyle, toplantı ilanının yapıldığı gazeteye ikinci bir ilan verilerek üyelere duyurulur. İkinci toplantının geri bırakma tarihinden itibaren en geç iki ay içinde yapılması zorunludur.

Üyeler ikinci toplantıya birinci fıkrada belirtilen esaslara göre yeniden çağrılır ve toplantı ikinci fıkra esaslarına göre mahallin en büyük mülkî amirliğine duyurulur.

Genel kurul toplantısı bir defadan fazla geri bırakılamaz.

Toplantı yeri

MADDE 23. — Genel kurul toplantıları, dernek merkezinin bulunduğu il veya ilçeden başka bir yerde yapılamaz.

Öğrenci derneklerin genel kurul toplantıları, resmî veya özel öğretim kurumlarında veya yurt binalarında yapılamaz.

Toplantı yeter sayısı

MADDE 24. — Genel kurul, dernek tüzüğüne göre genel kurula katılma hakkı bulunan üyelerin yarısından bir fazlasının katılmasıyla toplanır.

İlk toplantıda yeter sayı sağlanamazsa, ikinci toplantıda çoğunluk aranmaz. Ancak bu ikinci toplantıya katılan üye sayısı dernek yönetim ve denetleme kurulları üye tam sayısı toplamının iki katından az olamaz.

Toplantının yapılış usulü

MADDE 25. — Dernek genel kurul toplantıları, ilanda belirtilen ve mahallin en büyük mülkî amirliğine bildirilen gün, saat ve yerde yapılır.

Genel kurula katılacak üyeler, yönetim kurulunca düzenlenen listedeki adları karşısına imza koyarak toplantı yerine girerler.

24 üncü maddede belirtilen tamsayı sağlanmışsa, durum bir tutanakla tespit edilir ve toplantı yönetim kurulu başkanı veya görevlendireceği yönetim kurulu üyelerinden biri tarafından açılır.

Hükümet komiserinin toplantıya gelmemiş olması, toplantının ertelenmesini gerektirmez.

Açılıştan sonra, toplantıyı yönetmek üzere bir başkan ve yeteri kadar başkanvekili ile kâtip seçilir.

Toplantının yönetimi genel kurul başkanına aittir. Kâtipler toplantı tutanağını düzenler ve başkanla birlikte imzalarlar.

Toplantı sonunda, bütün tutanak ve belgeler yönetim kuruluna verilir.

M. G. K.
(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Çağrı usulü

MADDE 21. — Danışma Meclisi metninin 22 nci maddesi 21 inci madde olarak kabul edilmiştir.

Toplantı yeri

MADDE 22. — Genel kurul toplantıları dernek merkezinin bulunduğu yerden başka bir yerde yapılamaz.

Öğrenci derneklerinin genel kurul toplantıları ilgili öğretim kurumlarında yapılır. Toplantının gün, saat ve toplantı gündemi ile katılacak üyeleri gösteren liste en az onbeş gün önce ilgili öğretim kurumuna da verilir.

Toplantı yeter sayısı

MADDE 23. — Danışma Meclisi metninin 24 üncü maddesi 23 üncü madde olarak kabul edilmiştir.

Toplantının yapılış usulü

MADDE 24. — Danışma Meclisi metninin 25 inci maddesi 24 üncü madde olarak kabul edilmiştir.

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

Toplantıda görüşülecek konular

MADDE 26. — Genel kurul toplantısında yalnız gündemde yer alan maddeler görüşülür. Ancak toplantıda hazır bulunan üyelerin en az onda biri tarafından görüşülmesi istenen konuların gündeme alınması zorunludur.

Genel Kurulun görev ve yetkileri

MADDE 27. — Aşağıda yazılı hususlar genel kululca görüşülüp karara bağlanır,

1. Dernek organlarının seçimi,
2. Dernek tüzüğünün değiştirilmesi,
3. Yönetim ve denetleme kurulları raporlarının görüşülmesi, yönetim kurulunun ibra edilmesi,
4. Yönetim kurulunca hazırlanan bütçenin görüşülüp aynen veya değiştirilerek kabulü,
5. Derneğe gerekli taşınmaz malların satın alınması veya mevcut taşınmaz malların satılması hususunda yönetim kuruluna yetki verilmesi,
6. Derneğin federasyona katılması veya ayrılması,
7. Derneğin uluslararası faaliyette bulunması, yurt dışındaki dernek veya kuruluşlara üye olarak katılması yahut ayrılması,
8. Derneğin feshi,
9. Mevzuatta ve dernek tüzüğünde genel kurulca yapılması belirtilen diğer görevlerin ifası,

Yönetim kurulu teşkili ve görevleri

MADDE 28. — Yönetim kurulu, beş asıl ve beş yedek üyeden az olmamak üzere genel kurulca gizli oyla seçilir. Asıl üyeliklerde boşalma olduğu takdirde yedek üyelerin göreve çağrılması zorunludur.

Yönetim kurulu aşağıdaki hususları yerine getirir.

1. Derneği temsil etmek veya bu hususta kendi üyelerinden bir veya birkaçına yetki vermek,
2. Dernek şubelerinin açılmasını kararlaştırmak ve şube kurucularına yetki vermek,
3. Derneğin gelir ve gider hesaplarına ilişkin işlemleri yapmak ve gelecek döneme ait bütçeyi hazırlayarak genel kurula sunmak,
4. Türk vatandaşı olmayanların dernek üyeliğine kabulü halinde bunları on gün içinde mahallin en büyük mülkî amirliğine bildirmek,
5. Dernek tüzüğünün ve mevzuatın kendisine verdiği diğer işlrei yapmak ve yetkileri kullanmak.

Yönetim kurulunun yedek üyelerle tamamlanamaması

MADDE 29. — Yönetim kurulu üye sayısı, boşalmalar sebebiyle, yedeklerin de getirilmesinden sonra, üye tam sayısının yarısından aşağı düşerse, genel kurul mevcut yönetim kurulu üyeleri veya denetleme kurulu tarafından bir ay içinde toplantıya çağırılır. Çağrının yapılmaması halinde, dernek üyelerinden birinin başvurması üzerine mahallin sulh hukuk hâkimi dernek üyeleri arasından seçeceği üç kişiyi, bir ay içinde genel kurulu toplamakla görevlendirir.

Denetleme kurulu teşkili ve görevleri

MADDE 30. — Denetleme kurulu, üç asıl ve üç yedek üyeden az olmamak üzere genel kurulca seçilir.

Bu kurul, denetleme görevini dernek tüzüğünde tespit edilen esas ve usullere göre ve altı ayı geçmeyen aralıklarla yapar ve denetleme sonuçlarını bir rapor halinde yönetim kuruluna ve toplandığında genel kurula sunar.

M. G. K.
(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Toplantıda görüşülecek konular

MADDE 25. — Danışma Meclisi metninin 26 ncı maddesi 25 inci madde olarak kabul edilmiştir.

Genel kurulun görev ve yetkileri

MADDE 26. — Aşağıda yazılı hususlar genel kurulca görüşülüp karara bağlanır.

1. Dernek organlarının seçilmesi,
2. Dernek tüzüğünün değiştirilmesi,
3. Yönetim ve denetleme kurulları raporlarının görüşülmesi, yönetim kurulunun ibra edilmesi,
4. Yönetim kurulunca hazırlanan bütçenin görüşülüp aynen veya değiştirilerek kabul edilmesi,
5. Dernek için gerekli taşınmazların satın alınması veya mevcut taşınmazların satılması hususunda yönetim kuruluna yetki verilmesi,
6. Derneğin federasyona katılması veya ayrılması,
7. Derneğin Uluslararası faaliyette bulunması, yurt dışındaki dernek veya kuruluşlara üye olarak katılması veya ayrılması,
8. Derneğin feshedilmesi,
9. Mevzuatta ve dernek tüzüğünde genel kurulca yapılması belirtilen diğer görevlerin yerine getirilmesi.

Yönetim kurulu, teşkili ve görevleri

MADDE 27. — Danışma Meclisi metninin 28 inci maddesi 27 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Yönetim kurulunun yedek üyelerle tamamlanamaması

MADDE 28. — Yönetim kurulu üye sayısı, boşalmalar sebebiyle yedeklerin de getirilmesinden sonra, üye tamsayısının yarısından aşağı düşerse, genel kurul mevcut yönetim kurulu üyeleri veya denetleme kurulu tarafından bir ay içinde toplantıya çağırılır. Çağrının yapılmaması halinde, dernek üyelerinden birinin başvurması üzerine mahallin sulh hukuk hâkimi duruşma yaparak dernek üyeleri arasından seçeceği üç kişiyi, bir ay içinde genel kurulu toplamakla görevlendirir.

Denetleme kurulu teşkili ve görevleri

MADDE 29. — Danışma Meclisi metninin 30 uncu maddesi 29 uncu madde olarak benimsenmiştir.

Organlara seçilenlerin idareye bildirilmesi

MADDE 31. — Genel kurulca yapılan seçimi izleyen yedi gün içinde, yönetim kurulu başkanı tarafından; yönetim ve denetleme kurulları ile derneğin diğer organlarına seçilen asıl ve yedek üyelerin ad ve soyadları, baba adları doğum yeri ve tarihleri, meslekleri ve ikametgâhları dernek merkezinin bulunduğu yerin en büyük mülkî amirliğine yazı ile bildirilir.

Şubelerin kuruluşu

MADDE 32. — Dernekler, tüzüklerinde belirtilmiş olmak kaydıyla ancak il ve ilçe merkezlerinde şube açabilirler.

Bu amaçla, dernek yönetim kurulunca yetki verilen en az üç kişi tarafından şubenin açılacağı yerin en büyük mülkî amirliğine yazılı müracaat yapılır. Bu yazıda, kurucuların adı ve soyadı, baba adı, doğum yeri ve tarihi, meslek veya sanatı, ikametgâhı ve tabiiyeti ile şube merkez adresinin bildirilmesi ve yazıya dernek tüzüğünden iki örnek ile yetki belgelerinin eklenmesi zorunludur.

Şube kurucularının, şubenin açılacağı yerde en az bir yıldan beri ikamet etmeleri zorunludur.

Şubelerin organları

MADDE 33. — Şube organları,

1. Genel kurul,
2. Yönetim kurulu,
3. Denetleme kurulundan ibarettir.

Bu organların görev ve yetkileri dernek tüzüğünde gösterilir.

Şubelerin tabi olacağı hükümler

MADDE 34. — Dernek şubeleri hakkında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Ancak;

1. Şube genel kurulunun toplantısına ait ilan, gazete ile yapılabileceği gibi mahallî imkân ve araçlardan yararlanmak suretiyle de yapılabilir.

2. Şube genel kurulları olağan toplantılarını merkez genel kurulu toplantısından en az 15 gün önce bitirmek zorundadırlar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Federasyon ve Konfederasyonlar

Kuruluş

MADDE 35. — Federasyonlar, kuruluş amaçları aynı olan ve kamu yararına çalışan en az üç derneğin, amaçlarını gerçekleştirmek üzere üye sıfatıyla bir araya gelmeleri; konfederasyonlar, kuruluş amaçları aynı olan en az üç federasyonun üye sıfatıyla bir araya gelmeleri suretiyle kurulur.

Bu Kanunun 5, 6, 7 ve 8 inci maddeleri ile İkinci Kısmının Birinci ve Üçüncü, Dördüncü, Beşinci, Altıncı, Yedinci ve Sekizinci Kısımlarını oluşturan maddeler hükümleri federasyonlar ve konfederasyonlar hakkında da uygulanır.

Federasyon ve konfederasyonların üye sayısı üçten aşağı düştüğü ve bu durum üç ay içerisinde giderilmediği takdirde, haklarında 52 nci maddede yazılı kendiliğinden dağılma hükümleri uygulanır.

Dernekler federasyon, federasyonlar da konfederasyon biçiminden başka şekilde örgütlenemezler.

M. G. K.
(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Organlara seçilenlerin idareye bildirilmesi

MADDE 30. — Genel kurulca yapılan seçimi izleyen yedi gün içinde, yönetim kurulu başkanı tarafından; yönetim ve denetleme kurulları ile derneğin diğer organlarına seçilen asıl ve yedek üyelerin ad ve soyadları, baba adları doğum yeri ve tarihleri, meslekleri ve ikametgâhları dernek merkezinin bulunduğu yerin en büyük mülkî amirliğine yazı ile bildirilir. Öğrenci dernekleri organlarına yapılan seçimler ayrıca ilgili yükseköğretim kurumuna da bildirilir.

Şubelerin kuruluşu

MADDE 31. — Dernekler, tüzüklerinde belirtilmiş olmak kaydıyla gerekli görülen yerlerde şube açabilirler. Kamuya yararlı dernekler hariç diğer dernekler, merkez ilçe, ve köylerde birden fazla şube açamazlar.

Bu amaçla, dernek yönetim kurulunca yetki verilen en az üç kişi tarafından şubenin açılacağı yerin en büyük mülkî amirliğine yazılı müracaat yapılır. Bu yazıda, kurucuların adı ve soyadı, baba adı, doğum yeri ve tarihi, meslek veya sanatı, ikametgâhı ve tabiyeti ile şube merkez adresinin bildirilmesi ve yazıya dernek tüzüğünden iki örnek ile yetki belgelerinin eklenmesi zorunludur.

Şube kurucularının, şubenin açılacağı yerde en az altı aydan beri ikamet etmeleri zorunludur.

Şubelerin organları

MADDE 32. — Her şubede

1. Genel kurul,
2. Yönetim kurulu,
3. Denetleme kurulu veya denetici

Oluşturulması zorunludur.

Bu organların görev ve yetkileri dernek tüzüğünde gösterilir.

Şubelerin tabi olacağı hükümler

MADDE 33. — Danışma Meclisi metninin 34 üncü maddesi 33 üncü madde olarak kabul edilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Federasyon ve Konfederasyonlar

Kuruluş

MADDE 34. — Federasyonlar, kuruluş amaçları aynı olan ve kamu yararına çalışan en az üç derneğin, amaçlarını gerçekleştirmek üzere üye sıfatıyla bir araya gelmeleri; konfederasyonlar, kuruluş amaçları aynı olan en az üç federasyonun üye sıfatıyla bir araya gelmeleri suretiyle kurulur.

Bu Kanunun 6, 7 ve 8 inci maddeleri ile İkinci Kısmının Birinci ve Üçüncü bölümlerini ve Üçüncü, Dördüncü, Beşinci, Altıncı, Yedinci ve Sekizinci Kısımlarını oluşturan maddeler hükümleri federasyonlar ve konfederasyonlar hakkında da uygulanır.

Federasyon ve konfederasyonların üye sayısı üçten aşağı düştüğü ve bu durum üç ay içerisinde giderilmediği takdirde, haklarında 51 inci maddede yazılı kendiliğinden dağılma hükümleri uygulanır.

Dernekler federasyon, federasyonlar da konfederasyon biçiminden başka şekilde örgütlenemezler.

Federasyon ve konfederasyonlar, ne ad altında olursa olsun, merkezleri dışında faaliyet gösterecek örgüt kuramazlar ve temsilcilik açamazlar.

Tüzükler

MADDE 36. — Her federasyon ve konfederasyonun bir tüzüğü bulunur.

Bu tüzükte; 9 uncu maddenin 1, 2, 4, 5, 6, 7, 10 ve 11 numaralı bentlerinde gösterilen hususlardan başka;

1. Kuruluşa vücut veren dernek veya federasyonların adlarını, merkezlerini ve ikametgâhlarını,
2. Üyelerin kuruluşa ödeyecekleri katılma paylarını,

Belirten hükümlere yer verilmesi zorunludur.

Tüzelkişiliğin kazanılması

MADDE 37. — Federasyon ve konfederasyonlar, tüzüklerinden dört nüshasını kuruluş bildirisine ekli olarak mahallin en büyük mülkî amirliğine vermekle tüzelkişilik kazanırlar.

Kuruluş bildirisine ayrıca, federasyonu teşkil eden derneklerle, konfederasyonu vücuda getiren federasyonların genel kurullarında üst kuruluşa katılma hakkında alınmış olan kararların dört örneği eklenir.

Tüzüklerle genel kurul karar örnekleri İçişleri Bakanlığına gönderilir. Bunlar üzerinde 11 inci maddeye göre işlem yapılır.

ÜÇÜNCÜ KISIM
Yasak veya İzne Bağlı Faaliyetler

Yasak faaliyetler

MADDE 38. — Dernekler;

1. Tüzüklerinde gösterilen amaç ve bu amacı gerçekleştirmek üzere sürdürüleceği belirtilen çalışma konuları ve biçimleri dışında faaliyette bulunamazlar.

2. Bu Kanunun 6 ncı maddesinde dernekler için yasaklanmış amaçlar doğrultusunda faaliyet gösteremezler. Rejim, doktrin veya ideolojileri itibariyle kanunların yasakladığı amaç veya faaliyetleri benimseyen bir Devleti, bir partiyi, bir tüzelkişiliği, topluluğu veya bu amaç ve faaliyetleri benimseyen ölü veya yaşayan kişileri övmek maksadıyla toplantı ve yayın yapamazlar. Bunlar adına yardım toplayamaz vesair faaliyetlerde bulunamazlar.

3. Silahlı Kuvvetlerle kolluk kuvvetlerinin hizmetleri ve bu kuvvetler mensuplarının kanunî haklarını konu olan faaliyette bulunamazlar.

Dernek yöneticileri, derneği temsilen, tüzüklerinde belirtilen amaç ve faaliyet biçimlerine uymayan toplantı ve gösteri yürüyüşlerine katılamaz veya beyande bulunamazlar ve dernek mensuplarını bu yolda harekete teşvik edemezler.

Öğrenci derneklerinin amaç ve faaliyetleri

MADDE 39. — Üniversite, fakülte, ve yüksekokullara kayıtlı öğrenciler ancak, üyelerinin beden ve ruh sağlığının geliştirilmesi; beslenme, çalışma dinlenme ve boş zamanlarının değerlendirilmesi veya eğitim ve öğretimle ilgili diğer ihtiyaçlarının karşılanması ve öğrencilerin bu konularda kurum idaresi veya diğer kuruluşlar nezdinde temsil edilmesi amaçlarıyla dernek kurabilirler. Öğrenci dernekleri bu amaçlar dışında faaliyette bulunamazlar.

M. G. K.
(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Federasyon ve konfederasyonlar, ne ad altında olursa olsun, merkezleri dışında faaliyet gösterecek örgüt kuramazlar ve temsilcilik açamazlar.

Tüzükler

MADDE 35. — Her federasyon ve konfederasyonun bir tüzüğü bulunur.

Bu tüzükte; 8 inci maddenin 1, 2, 4, 5, 6, 7, 10, 11 ve 12 numaralı bentlerinde gösterilen hususlardan başka;

1. Kuruluşa vücut veren dernek veya federasyonların adlarını, merkezlerini ve ikametgâhlarını,
2. Üyelerin kuruluşa ödeyecekleri katılma paylarını,
3. Federasyon ve konfederasyonun organlarının oluşmasına kadar işleri yürütmeye ve temsile yetkili geçici yönetim kurulu üyelerinin ad ve soyadları, ikametgâhları, yapılacak yazışma ve tebligatı almaya yetkili kişi veya kişilerin ad ve soyadları ile adreslerini,

Belirten hükümlere yer verilmesi zorunludur.

Tüzelkişiliğin kazanılması

MADDE 36. — Federasyon ve konfederasyonlar, tüzüklerinden dört nüshasını kuruluş bildirisine ekli olarak mahallin en büyük mülkî amirliğine vermekle tüzelkişilik kazanırlar.

Kuruluş bildirisine ayrıca, federasyonu teşkil eden derneklerle, konfederasyonu vücuda getiren federasyonların genel kurullarında üst kuruluşa katılma hakkında alınmış olan kararların dört örneği eklenir.

Tüzüklerle genel kurul karar örnekleri İçişleri Bakanlığına gönderilir. Bunlar üzerinde 10 uncu maddeye göre işlem yapılır.

ÜÇÜNCÜ KISIM
Yasak veya İzne Bağlı Faaliyetler

Yasak faaliyetler

MADDE 37. — Dernekler;

1. Tüzüklerinde gösterilen amaç ve bu amacı gerçekleştirmek üzere sürdürüleceği belirtilen çalışma konuları ve biçimleri dışında faaliyette bulunamazlar.
2. Bu Kanunun 5 inci maddesinde dernekler için yasaklanan amaçlar doğrultusunda faaliyet gösteremezler.
3. Türk Silahlı Kuvvetleriyle kolluk kuvvetlerinin hizmetleri ve mensuplarının bütün hakları ile ilgili kanunî hükümlerin uygulanmasına veya yeni hükümler konmasına dair faaliyetlerde bulunamazlar.

Dernek yöneticileri, derneği temsilen, tüzüklerinde belirtilen amaç ve faaliyet biçimlerine uymayan toplantı ve gösteri yürüyüşlerine katılamaz veya beyanda bulunamazlar ve dernek mensuplarına bu yolda harekete teşvik edemezler.

Öğrenci derneklerinin amaç ve faaliyetleri

MADDE 38. — Yükseköğretim kurumlarına kayıtlı öğrenciler ancak, eğitim, öğretim, çalışma, moral, beslenme, dinlenme ihtiyaçlarının karşılanması, beden ve ruh sağlığının geliştirilmesi ve öğrencilerin bu konularda kurum idaresi veya diğer kuruluşlar nezdinde temsil edilmesi amaçlarıyla dernek kurabilirler. Öğrenci dernekleri bu amaçlar dışında faaliyette bulunamazlar.

Kamu hizmeti görevlilerinin kuracağı derneklerin amaç ve faaliyetleri

MADDE 40. — Belli bir kurum veya kuruluşta çalışan kamu hizmeti görevlileri ile aynı veya ayrı kurum veya kuruluşta çalışsalar bile, belli bir mesleğe mensup olan kamu hizmeti görevlileri, ancak üyelerinin ortak sosyal, ekonomik, kültürel ve meslekî ihtiyaçlarını karşılamak, dinlenme ve boş zamanlarını değerlendirmek amacıyla ve sadece il ve ilçe merkezlerinde, dernek kurabilirler. Bu dernekler yukarıda belirtilen amaçlar dışında faaliyette bulunamazlar.

Millî savunma, sivil savunma ve kolluk hizmetlerine hazırlayıcı faaliyette bulunma yasağı

MADDE 41. — Dernekler, askerliğe, millî savunma, sivil savunma ve kolluk hizmetlerine hazırlayıcı öğretim ve eğitim faaliyetlerine girişemezler. Bu amaçları gerçekleştirmek üzere kamp veya talim yerleri açamazlar veya üyeleri için özel kıyafet veya üniforma yahut kol bağı ve benzer işaretler kullanamazlar.

Derneklerin izinle kurabileceği tesisler

MADDE 42. — Derneklerin, tüzüklerinde gösterilen amaçları gerçekleştirmek üzere, kanunların dernekler tarafından yapılmasını yasaklamadığı eğitim ve öğretim faaliyetleri için yurt, pansiyon, kitaplık ve okuma odası; sosyal yardım faaliyetleri için çocuk bakım yuvası, huzur evi, aş ocağı; sportif faaliyetler için spor saha veya salonu ve mezkûr yerler dışında kamp tesisleri kurmaları ve işletmeleri, izin almalarına bağlıdır. Hangi tesisler için hangi merciiden izin alınacağı ve izin verilme esas ve usulleri Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulacak yönetmelikte belirlenir.

Silah bulundurma yasağı

MADDE 43. — Derneklerin, merkez ve şubelerinde veya bunlara bağlı müessese veya eklentilerinde, her nevi silah ve patlayıcı madde yahut tecavüz veya müdafaada kullanılan her türlü kesici veya delici veya bereleyici alet veyahut yakıcı veya aşındırıcı yahut yaralayıcı ecza ve diğer her türlü zehir ve gazları bulundurma yasaktır.

Ancak, avcılık ve spor derneklerinde meşguliyetlerin gerektirdiği silahların sağlanması ve bulundurulmasına, İçişleri Bakalnığınca izin verilebilir. İzin belgesinde, silahların cinsi, niteliği ve miktarı açıkça belirtlir.

Yabancı dernek ve kuruluşlarla lişki

MADDE 44. — Derneklerin, yabancı ülkelerdeki dernek ve kuruluşların üyelerini Türkiye'ye davet etmesi veya yabancı derneklerin ve kuruluşların davetlerine uyarak üyelerini veya temsilcilerini yurt dışına göndermesi, Dışişleri Bakanlığının ve ilgili bakanlıkların görüşü alınarak İçişleri Bakanlığınca verilecek izne bağlıdır.

Bildiri yayınlanması

MADDE 45. — Dernekler, yönetim kurullarınca karar verilmeden bildiri, beyanname veya benzeri yayınlar yapamaz ve dağıtamazlar. Yayımlanacak bildiri, beyanname ve benzerlerinde, bunların yayımlanması kararına katılan yönetim kurulu başkan ve üyelerinin adı, soyadı ve imzalarının bulunması şarttır.

Bildiri, beyanname ve benzerlerinin yayımlanmasına ilişkin yönetim kurulu kararı ile hazırlanan yayın metninin birer örneğinin, yayımın ihbarı amacıyla, gün ve saati yazılı alındı belgesi karşılığında, mahallin en büyük mülkî amirliğine ve Cumhuriyet Savcılığına verilmesi zorunludur. Bildiri, beyanname ve benzeri yayınlar, mahallin en büyük mülkî amirliğine verilişinden itibaren 24 saat geçmedikçe dağıtılamaz.

Kamu hizmeti görevlilerinin kuracağı derneklerin amaç ve faaliyetleri

MADDE 39. — Belli bir kurum veya kuruluşta çalışan kamu hizmeti görevlileri ile aynı veya ayrı kurum veya kuruluşta çalışsalar bile, belli bir mesleğe mensup olan kamu hizmeti görevlileri, ancak üyelerinin ortak sosyal, ekonomik, dinlenme, kültürel ve meslekî ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla ve sadece il ve ilçe merkezlerinde, dernek kurabilirler. Bu dernekler yukarıda belirtilen amaçlar dışında faaliyette bulunamazlar.

Millî savunma, sivil savunma ve kolluk hizmetlerine hazırlayıcı faaliyette bulunma yasağı

MADDE 40. — Dernekler, askerliğe, millî savunma, sivil savunma ve kolluk hizmetlerine hazırlayıcı öğretim ve eğitim faaliyetlerinde bulunamazlar. Bu amaçları gerçekleştirmek üzere kamp veya talim yerleri açamazlar.

Üyeleri için özel kıyafet veya üniforma yahut kol bağı ve benzer işaretler kullanamazlar.

Derneklerin izinle kurabileceği tesisler

MADDE 41. — Danışma Meclisi metninin 42 nci maddesi 41 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Silah bulundurma yasağı

MADDE 42. — Derneklerin merkez ve şubelerinde veya bunlara bağlı müessese veya eklentilerinde; ateşli silahlarla mermilerinin, patlayıcı maddelerin, kama, hançer, saldırma, şişli baston, sustalı çakı, pala, kılıç, kasatura, süngü, sivri uçlu ve oluklu bıçaklar, topuz, topuzlu kamçı, boğma teli veya zinciri, muşta ile salt saldırı ve savunmada kullanılmak üzere özel nitelikteki benzeri alet veya yakıcı veya aşındırıcı veya yaralayıcı ecza ve diğer her türlü zehir ve gazların bulundurulması yasaktır.

Ancak, avcılık ve spor derneklerinde meşguliyetlerinin gerektirdiği silahların sağlanması ve bulundurulmasına, İçişleri Bakanlığınca izin verilebilir. İzin belgesinde, silahın cinsi, niteliği ve miktarı açıkca belirtilir.

Yabancı dernek ve kuruluşlarla ilişki

MADDE 43. — Danışma Meclisi metninin 44 üncü maddesi 43 üncü madde olarak kabul edilmiştir.

Bildiri yayınlanması

MADDE 44. — Dernekler, yönetim kurullarınca karar verilmeden bildiri, beyanname veya benzeri yayınlar yapamaz ve dağıtamazlar. Yayımlanacak bildiri, beyanname ve benzerlerinde, bunların yayımlanması kararına katılan yönetim kurulu başkan ve üyelerinin adı, soyadı ve imzalarının bulunması şarttır.

Bildiri, beyanname ve benzerlerinin yayımlanmasına ilişkin yönetim kurulu kararı ile hazırlanan yayın metninin birer örneğinin, yayımın ihbarı amacıyla, gün ve saati yazılı alındı belgesi karşılığında; mahallin en büyük mülkî amirliğine ve Cumhuriyet savcılığına verilmesi zorunludur. Bildiri, beyanname ve benzeri yayınlar, mahallin en büyük mülkî amirliğine verilişinden itibaren 24 saat geçmedikçe dağıtılamaz ve basına verilemez.

Bildiri, beyanname ve benzeri yayınlar, kanunla yasaklanmış herhangi bir dille ve yazı ile yazıldığı, Devletin iç ve dış güvenliğini, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozucu veya suç işlemeye ya da ayaklanmaya veya isyana teşvik edici bir nitelik taşıdığı veya devletin gizli belgelerini açıklamak yahut başkalarının şöhret ve haklarına, özel ve aile hayatlarına tecavüz etmek amacına yönelik bulunduğu takdirde ve ancak gecikmesinde sakınca bulunması şartıyla, mahallin en büyük mülkî amirinin emriyle dağıtımı ertelenebilir veya önlenebilir veya dağıtılmışsa toplattırılabilir. Mahallin en büyük mülkî amiri bu kararını 24 saat içerisinde asliye ceza hâkimliğine bildirir. Hâkim bu kararı en geç 48 saat içinde onaylamazsa, en büyük mülkî amirin kararı hükümsüz sayılır.

DÖRDÜNCÜ KISIM
Derneklerin Denetimi

Genel denetim

MADDE 46. — Derneklerin yönetim yerleri, müesseseleri ve her çeşit eklentileri, defterleri, hesap ve işlemleri, İçişleri Bakanlığı veya bulundukları yerin en büyük mülkî amiri tarafından her zaman denetlenebilir. İçişleri Bakanlığı bu denetlemeyi, Bakanlık Teftiş Kurulu, Emniyet Genel Müdürlüğü Teftiş Kurulu, Dernekler Özel Denetleme Grubu elemanları veya Bakanlık ve Emniyet Genel Müdürlüğü merkez teşkilatında görevli diğer memurları aracılığı ile, en büyük mülkî amirler bizzat veya görevlendirecekleri memur veya memurlar aracılığı ile yaptırır.

Dernekler, amaç ve faaliyetleriyle ilgili bulunan Bakanlıklar tarafından ve ayrıca dinî konulu dernekler, Diyanet İşleri Başkanlığı; spor dernek ve kulüpleri de Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünce denetlenebilir.

Denetleme sırasında, görevli memurlar tarafından istenecek her türlü defter, belge ve işlemli yazıların, dernek yetkilileri tarafından gösterilmesi veya verilmesi, yönetim yerleri, müesseseler ve eklentilerine girme isteminin yerine getirilmesi zorunludur.

Vali ve kaymakamlar veya Bakanlıklar yahut genel müdürlük veya Başkanlık müfettişleri ile İçişleri Bakanlığı Dernekler Özel Denetleme Grubu elemanları denetlemeleri sırasında;

1. Kasasını veya veznesini kontrol ettirmekten, para ve para hükmündeki evrakı, ayniyatı ve bunların hesaplarını ve defterlerini göstermekten ve sorulan sorulara cevap vermekten; merkez, müessese veya eklentilerine girilmek istemini yerine getirmekten kaçınan,
2. İşlemlerinde önemli yolsuzluk görülen,
3. Ağır hapis cezası verilmesini gerektirir suç işleyen,
4. Evrakta sahtekârlık yapan,

Yönetim kurulları başkan veya üyelerini veya ilgili personelini geçici olarak görevden uzaklaştırabilir.

Denetleme, vali ve kaymakamların görevlendirdiği memur veya memurlar aracılığı ile yapıldığı takdirde görevden uzaklaştırma, memurun veya memurların önerisi üzerine vali ve kaymakamın onayı ile olur.

Görevden uzaklaştırma kararı ve gerekçesi, ilgili valilikçe, Cumhuriyet Savcılığına en geç üç gün içinde bildirilir.

Dernekler Özel Denetleme Grubu oluşturulması

MADDE 47. — Derneklerin tüzüklerinde gösterilen amaç ve bu amacı gerçekleştirmek üzere sürdürüleceği belirtilen çalışma konuları doğrultusnda faaliyet gösterip göstermediklerini, işlemlerini, defterlerini ve hesaplarını mevzuata ve tüzüklerine uygun olarak yürütüp yürütmediklerini denetlemek üzere İçişleri Bakanlığı Emni-

M. G. K.
(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Bildiri, beyanname ve benzeri yayımlar, kanunla yasaklanmış herhangi bir dille ve yazı ile yazıldığı, Devletin iç ve dış güvenliğini, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozucu veya suç işlemeye veya ayaklanmaya veya isyana teşvik edici bir nitelik taşıdığı veya devletin gizli belgelerini açıklamak yahut başkalarının şöhret ve haklarına, özel ve aile hayatlarına tecavüz etmek amacına yönelik bulunduğu takdirde ve ancak gecikmesinde sakınca bulunması şartıyla, mahallin en büyük mülkî amirinin emriyle dağıtımı ertelenebilir veya önlenebilir veya dağıtılmışsa toplattırılabilir. Mahallin en büyük mülkî amiri bu kararını 24 saat içerisinde asliye ceza hâkimliğine bildirir. Hâkim bu kararı en geç 48 saat içinde onaylamazsa, en büyük mülkî amirin kararı hükümsüz sayılır.

Yukarıdaki hükümler siyasî partiler hakkında uygulanmaz.

DÖRDÜNCÜ KISIM
Derneklerin Denetimi

Genel denetim

MADDE 45. — Derneklerin yönetim yerleri, müesseseleri ve her çeşit eklentileri, defterleri, hesap ve işlemleri, İçişleri Bakanlığı veya bulundukları yerin en büyük mülkî amiri tarafından her zaman denetlenebilir. İçişleri Bakanlığı bu dentlemeyi, Bakanlık Teftiş Kurulu, Emniyet Genel Müdürlüğü Teftiş Kurulu, Dernekler Özel Denetleme Grubu elemanları veya Bakanlık ve Emniyet Genel Müdürlüğü merkez teşkilatında görevli diğer memurlar aracılığıyla en büyük mülkî amirler bizzat veya görevlendirecekleri memur veya memurlar aracılığıyla yaptırır.

Dernekler, amaç ve faaliyetleriyle ilgili bulunan Bakanlıklar tarafından ve ayrıca öğrenci dernekleri ilgili yükseköğretim kurumunca; dinî konulu dernekler, Diyanet İşleri Başkanlığınca; spor dernek ve kulüpleri de Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünce denetlenir.

Denetleme sırasında, görevli memurlar tarafından istenecek her türlü defter, belge ve işlemli yazıların, dernek yetkilileri tarafından gösterilmesi veya verilmesi, yönetim yerleri, müesseseler ve eklentilerine girme isteminin yerine getirilmesi zorunludur.

Vali ve kaymakamlar veya Bakanlıklar veya genel müdürlük veya Başkanlık müfettişleri, İçişleri Bakanlığı Dernekler Özel Denetleme Grubu elemanları ile ilgili yükseköğretim kurumu görevlileri denetlemeleri sırasında;

1. Kasasını veya veznesini kontrol ettirmekten, para ve para hükmündeki evrakı, ayniyatı ve bunların hesaplarını ve defterlerini göstermekten ve sorulan sorulara cevap vermekten; merkez, müesese veya eklentilerine girilmek istemini yerine getirmekten kaçınan,

2. İşlemlerinde önemli yolsuzluk görülen hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma veya kaçakçılık suçlarını işleyen,

3. Ağır hapis cezası verilmesini gerektirir suç işleyen,

4. Evrakta sahtekârlık yapan,

Yönetim kurulları başkan veya üyelerini veya ilgili personelini geçici olarak görevden uzaklaştırabilir.

Denetleme, vali ve kaymakamların görevlendirdiği memur veya memurlar aracılığı ile yapıldığı takdirde görevden uzaklaştırma, memurun veya memurların önerisi üzerine vali ve kaymakamın onayı ile olur.

Görevden uzaklaştırma kararı ve gerekçesi, ilgili valilikçe, Cumhuriyet savcılığına en geç üç gün içinde bildirilir.

Dernekler özel denetleme grubu oluşturulması

MADDE 46. — Danışma Meclisi metninin 47 inci maddesi 46 ncı madde olarak kabul edilmiştir.

yet Genel Müdürlüğü bünyesinde bir Dernekler Özel Denetleme Grubu oluşturulur. Dernekler Özel Denetleme Grubunun kuruluşu, çalışma şekli ve denetleme esas ve usulleri bir yönetmelikle düzenlenir.

Kamu yararına çalışan derneklerin malî denetimi

MADDE 48. — Kamu yararına çalışan derneklerin hesapları ve bu hesaplarla ilgili belge ve defterleri, gerekli görülen hallerde, Maliye Bakanlığınca da denetlenir.

İdare ve kolluk kuvvetlerinin yetkisi

MADDE 49. — Kolluk kuvvetleri, derneklerin yönetim yerleri, müesseseleri ve her çeşit eklentilerine, mahallin en büyük mülkî amirinin yazılı emriyle her zaman girebilir.

Bu şekilde girilen yerlerde;

1. Yanında veli veya vasisi olmadan 18 yaşından küçüklerin veya orta dereceli okul öğrencilerinin kabul edildiği,
2. Fuhuş yapıldığı, kumar oynandığı veya genel ahlaka aykırı harekette bulunulduğu,
3. Uyuşturucu maddelerden herhangi birinin kullanıldığı,
4. Kanunların bulundurulmasını yasakladığı alet veya maddelerin veya kanunların yasak ettiği her türlü rejim, doktrin veya ideolojileri temsil eden resim, afiş, pankart ve yazıların veya mahkemelerce yasaklanmış yayınların bulundurulduğu veya kanunlara göre suç sayılan faaliyetlerde bulunulduğu,
5. Suçlulara yataklık edildiği,
6. Alkollü içki kullanıldığı,

Tespit edildiği takdirde, o yer ve eklentileri hakkında 4.7.1934 tarih ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun 8 inci maddesi hükümleri uygulanır.

Derneklerin yönetim yerleri, müesseseleri ve her çeşit eklentilerine 18 yaşından küçüklerin yanlarında veli veya vasisi olmadan kabul edilmelerine ve dernek lokallerinde alkollü içki kullanılmasına, dernek yöneticilerinin başvurması üzerine, mahallin en büyük mülkî amirince izin verilebilir.

BEŞİNCİ KISIM
Tüzelkişiliğin Sona Ermesi

Genel kurul kararıyla fesih

MADDE 50. — Dernek genel kurulu her zaman derneğin feshine karar verebilir. Genel kurulun derneğin feshine karar verebilmesi için, tüzüğe göre genel kurula katılma hakkına sahip bulunan dernek üyelerinin en az üçte ikisinin toplantıda hazır bulunması şarttır. İlk toplantıda bu çoğunluğun sağlanamaması halinde, üyeler 22 nci maddeye göre ikinci toplantıya çağrılır. İkinci toplantıya katılan üye sayısı ne olursa olsun fesih konusu görüşülebilir. Feshe ilişkin kararın, toplantıda hazır bulunan üyelerin üçte iki çoğunluğu ile verilmesi zorunludur.

Derneğin feshi yönetim kurulu tarafından beş gün içinde mahallin en büyük mülkî amirliğine yazı ile bildirilir.

Kamu yararına çalışan derneklerin malî denetimi

MADDE 47. — Danışma Meclisi metninin 48 inci maddesi 47 nci madde olarak kabul edilmiştir.

İdare ve kolluk kuvvetlerinin yetkisi

MADDE 48. — Kolluk kuvvetleri, derneklerin yönetim yerleri, müesseseleri ve tesisleri ile her çeşit eklentilerine, mahallin en büyük mülkî amirinin yazılı emriyle her zaman girebilirler.

Bu şekilde girilen yerlerde;

1. Yanında veli veya vasisi olmadan 18 yaşından küçüklerin veya ortaokul ve ortaöğretim öğrencilerinin kabul edildiği,
2. Fuhuş yapıldığı, kumar oynandığı veya genel ahlaka aykırı harekette bulunulduğu,
3. Uyuşturucu maddelerden herhangi birinin kullanıldığı,
4. Kanunların bulundurulmasını yasakladığı silah alet veya maddelerin veya kanunların yasak ettiği her türlü rejim, doktrin veya ideolojileri temsil eden resim, afiş, pankart ve yazıların veya mahkemelerce yasaklanmış yayınların bulundurulduğu veya kanunlara göre suç sayılan faaliyetlerde bulunulduğu,
5. Suçlulara yataklık edildiği,
6. İzin alınmaksızın alkollü işçi kullanıldığı,

Tespit edildiği takdirde, o yer ve eklentileri hakkında 4 . 7 . 1934 tarih ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun 8 inci maddesi hükümleri uygulanır.

Derneklerin yönetim yerleri, müesseseleri, tesisleri ve her çeşit eklentilerine, 18 yaşından küçükler ile ortaokul ve ortaöğretim öğrencilerinin yanlarında veli veya vasileri olmadan kabul edilmelerine ve dernek lokallerinde alkollü işçi kullanılmasına dernek yöneticilerinin başvurması üzerine, mahallin en büyük mülkî amirince izin verilebilir.

BEŞİNCİ KISIM
Tüzelkişiliğin Sona Ermesi

Genel kurul kararıyla fesih

MADDE 49. — Dernek genel kurulu her zaman derneğin feshine karar verebilir. Genel kurulun derneğin feshine karar verebilmesi için, tüziğe göre genel kurula katılma hakkına sahip bulunan dernek üyelerinin en az üçte ikisinin toplantıda hazır bulunması şarttır. İlk toplantıda bu çoğunluğun sağlanamaması halinde, üyeler 21 inci maddeye göre ikinci toplantıya çağrılır. İkinci toplantıya katılan üye sayısı ne olursa olsun fesih konusu görüşülebilir. Feshe ilişkin kararın, toplantıda hazır bulunan üyelerin üçte iki çoğunluğu ile verilmesi zorunludur.

Derneğin feshi yönetim kurulu tarafından beş gün içinde mahallin en büyük mülkî amirliğine yazı ile bildirir.

Bir derneğin kapatılması için dava açıldıktan sonra, derneğin genel kurulu tarafından verilen fesih kararı, açılmış bulunan davanın yürütülmesine ve kapatma kararı verilmesi halinde doğacak hukukî sonuçlara engel olmaz.

Mahkeme kararı ile fesih

MADDE 51. — Dernekler;

1. Yetkili mercilerce 11 inci madde gereğince yapılan yazılı isteme rağmen, kuruluş bildirisi ve eklerindeki kanuna aykırılık veya noksanlıklar otuz gün içinde giderilemezse,

2. Olağan genel kurul toplantısı tüzükte belirtilen süre içinde yapılmaz ve mahallin en büyük mülkî amirliğinin yazılı ihtarına rağmen bu zorunluluk üç ay içinde yerine getirilmezse,

Dernek merkezinin bulunduğu yerin en büyük mülkî amirinin yazılı ihbarı ve Cumhuriyet Savcılığının açacağı dava üzerine asliye hukuk mahkemesinin kararıyla feshedilir. Cumhuriyet Savcısı duruşmada bulunur.

Kendiliğinden dağılmış sayılma

MADDE 52. — Dernekler, kuruluş, amaç ve şartlarını kaybettiği veya acze düştüğü yahut yönetim kurulunun tüzük gereğince kurulmasına imkân kalmadığı ya da 24 üncü maddede belirtilen yeter sayının bulunmaması sebebiyle üst üste iki olağan genel kurul toplantısının yapılamadığı hallerde, kendiliğinden dağılmış sayılır. Kendiliğinden dağılma halinin tespiti, dernek merkezinin bulunduğu yerin en büyük mülkî amirinin kararıyla olur.

Derneklerin mahkeme kararı ile kapatılması

MADDE 53. — Bu Kanunda ve diğer kanunlarda öngörülen hallerde dernekler, ancak mahkeme kararıyla temelli olarak kapatılabilir.

Mahkeme, davanın her safhasında istem üzerine veya kendiliğinden, derneklerin her türlü faaliyetini yasaklayabilir.

Suç kaynağı haline gelen derneklerin kapatılması

MADDE 54. — Dernekler;

1. Ülkenin başka başka yerlerinde olsa bile,

a) Dernek yöneticileri tarafından veya dernek yöneticileri ile dernek üyelerinin iştiraki ile, siyasî veya ideolojik amaçla suç işlenmiş olduğunun,

b) Dernek üyesi tarafından işlenen siyasî veya ideolojik amaçlı suçların, dernek yöneticilerinin azmettirmesi, teşviki, zorlaması, yardımı veya kolaylık sağlanması suretiyle işlendiğini,

2. Derneğin suç sayılan eylemlerinin kaynağı haline geldiğinin kesinleşen mahkeme kararı ile belirlenmesi halinde dernek bir ilde faaliyet gösteren derneklerden ise ilgili valiliğin veya Cumhuriyet Savcılığının, birden çok ilde faaliyet gösteren derneklerden ise İçişleri Bakanlığının veya dernek merkezinin bulunduğu il valiliğinin yahut Cumhuriyet Savcılığının istemi üzerine mahkemece temelli olarak kapatılır.

Derneklerin valiliklerce faaliyetten alıkonulması

MADDE 55. — Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünün, millî güvenliğin, millî egemenliğin, kamu düzeninin, genel ahlakın veya başkalarının hak ve hürriyetlerinin korunması veya suçların önlenmesi bakımından gecikmesinde sakınca bulunması şartı ile ilgili valiliğin gerekçeli kararı ile dernekler faaliyetten alıkonulabilir. Bu karar, derneklerin şubeleri için de geçerlidir. Bir derneğin yalnız şubesi için alınan faaliyetten alıkonulma kararı sadece bu şube için uygulanır, şubenin bağlı olduğu derneği etkilemez.

Faaliyetten alıkonulmak kararı suç teşkil eden fiiller sebebiyle alınmış ise ilgili valilikçe düzenlenen dosyanın bir sureti en kısa zamanda Cumhuriyet Savcılığına verilir.

M. G. K.
(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Mahkeme kararı ile fesih

MADDE 50. — Dernekler;

1. Yetkili mercilerce 10 uncu madde gereğince yapılan yazılı isteme rağmen kuruluş bildirisi ve eklerindeki kanuna aykırılık veya noksanlıklar otuz gün içinde giderilmezse,

2. Olağan genel kurul toplantısı tüzükte belirtilen süre içinde yapılmaz veya kanunen teşkili zorunlu organlar oluşturulmaz ve mahallin en büyük mülkî amirliğinin yazılı ihtarına rağmen bu zorunluluk üç ay içinde yerine getirilmezse,

Dernek merkezinin bulunduğu yerin en büyük mülkî amirinin yazılı ihbarı ve Cumhuriyet Savcılığının açacağı dava üzerine asliye hukuk mahkemesinin kararıyla feshedilir. Cumhuriyet Savcısı duruşmada bulunur.

Kendiliğinden dağılmış sayılma

MADDE 51. — Dernekler, kuruluş amaç ve şartların kaybettiği veya acze düştüğü veya yönetim kurulunun tüzük gereğince kurulmasına imkân kalmadığı veya 23 üncü maddede belirtilen yeter sayının bulunmaması sebebiyle üstüste iki olağan genel kurul toplantısının yapılamadığı hallerde, kendiliğinden dağılmış sayılır. Kendiliğinden dağılma halinin tespiti, dernek merkezinin bulunduğu yerin en büyük mülkî amirinin kararıyla olur.

Derneklerin mahkeme kararı ile kapatılması

MADDE 52. — Danışma Meclisi metninin 53 üncü maddesi 52 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Suç kaynağı haline gelen derneklerin kapatılması

MADDE 53. — Danışma Meclisi metninin 54 üncü maddesi 53 üncü madde olarak kabul edilmiştir.

Derneklerin valiliklerce faaliyetten alıkonulması

MADDE 54. — Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünün, millî güvenliğin, millî egemenliğin, kamu düzeninin, genel ahlakın veya başkalarının hak ve hürriyetlerinin korunması veya suçların önlenmesi bakımından gecikmesinde sakınca bulunması şartı ile ilgili Valiliğin gerekçeli kararı ile Dernekler faaliyetten alıkonulabilir. Bu karar derneklerin şubeleri için de geçerlidir. Bir derneğin yalnız şubesi için alınan faaliyetten alıkonulma kararı sadece bu şube için uygulanır, Şubenin bağlı olduğu derneği etkilemez.

Faaliyetten alıkonulmak kararı suç teşkil eden fiiller sebebiyle alınmış ise ilgili Valilikçe düzenlenen dosyanın bir sureti en kısa zamanda Cumhuriyet Savcılığına verilir.

Faaliyetten alıkonulmak suçlular hakkında takipsizlik veya beraat kararı verilinceye veya idarî yargı tarafından iptal edilinceye veya valilikçe faaliyetten alıkonulma kararı geri alınıncaya kadar geçerlidir. Ancak yargı yoluna başvurulmaması halinde bu süre 3 ayı geçemez.

Faaliyetten alıkonulan dernek şubesi yerine faaliyetten alıkonulma kararının geçerliliği süresinde o yerde derneğin başka bir şubesi açılamaz.

Faaliyetten alıkonulan derneklerin maddî ve hukukî varlıklarının korunması için, mahallî sulh mahkemesince kayyım tayin edilir.

Tasfiye

MADDE 56. — Feshedilen veya kendiliğinden dağılmış sayılan derneklerin mal, para ve haklarının tasfiyesi tüzüklerinde gösterilen esaslara göre yapılır. Tüzüklerinde, mal, para ve hakların tasfiyesinin esaslarını tespit, genel kurulun kararına bırakıldığı halde, genel kurulca bir karar alınmamış veya genel kurul toplanmamışsa, derneklerin bütün para, mal ve hakları Hazineye intikal eder.

Mahkemece kapatılan derneklerin bütün para, mal ve hakları Hazineye intikal eder.

Tasfiye ve intikal, hükümet komiseri veya Maliye temsilcisinin gözetiminde yapılır. Bu işlemlere fesih, kendiliğinden dağılma veya kapatılmanın kesinleştiği tarihten itibaren başlanır.

Feshine, kendiliğinden dağılmış sayılmasına veya kapatılmasına karar verilen derneklerin, para, mal ve haklarının tasfiye ve intikal işlemlerinin tamamlanmasını müteakip, bunların «Dernekler kütüğündeki kayıtları faaliyetleri bir il sınırı içinde bulunanlar için mahallin en büyük mülkî amirinin, birden ziyade ilde faaliyette bulunanları için İçişleri Bakanlığının onayı ile silinir.

Öğrenci dernekleri organlarında görev alma yasağı

MADDE 57. — Ayrı öğretim müesseselerinde olsa bile iki yıl, sömestr usulü uygulanan fakülte veya yüksekokullarda bu süreyi dolduran sömestr sayısı kadar sınıfta kalan veya bulundukları öğretim müesseselerini normal bitirme senesinden iki sene sonrasına kadar bitirememiş olan öğrenciler, öğrenci derneklerine başkan olamaz, yönetim, denetleme kurullarında ve diğer organlarda görev alamaz, dernek adına öğrenci temsilciliğine seçilemezler. Seçildikten sonra, yukarıda belirtilen hallere düşenlerin, daha önce kazandıkları sıfatları düşer.

Gençlik ve spor kulüpleri

MADDE 58. — Kamu kurum ve kuruluşlarında, yükseköğretim kurumlarında ve özel kuruluşlarda kendi mensupları tarafından, spor faaliyetlerini yönlendirmek ve boş zamanlarını değerlendirmek için bu kurum ve kuruluşlara bağlı dernekler kurulabilir.

Bu dernekler ile aynı amaçla kurulan ve gençlik faaliyetlerine katılacak dernekler Gençlik ve Spor Bakanlığının, spor faaliyetlerine katılacak dernekler Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünün kütüklerine kayıt ve tescil edilir. Gençlik ve spor kulüplerinin kayıt ve tesciline ilişkin şekil ve şartlar, Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünce hazırlanacak yönetmeliklerle belirlenir.

Tescil edilen bu derneklerden spor faaliyeti amacına yönelik olanlar spor kulübü, boş zamanları değerlendirme amacına yönelik olanlar gençlik kulübü ve her iki faaliyeti birlikte amaçlayanlar gençlik ve spor kulübü adını alır.

Faaliyetten alıkonulmak suçlular hakkında takipsizlik veya beraat kararı verilinceye veya idarî yargı tarafından aksine karar verilinceye veya valilikçe faaliyetten alıkonulma kararı geri alınıncaya kadar geçerlidir. Ancak yargı yoluna başvurulmaması halinde bu süre üç ayı geçmez.

Faaliyetten alıkonulan dernek şubesi yerine faaliyetten alıkonulma kararının geçerliliği süresinde o yerde derneğin başka bir şubesi açılamaz.

Faaliyetten alıkonulan derneklerin maddî ve hukukî varlıklarının korunması için, mahallî sulh mahkemesince kayyım tayin edilir.

Tasfiye

MADDE 55. — Feshedilen veya kendiliğinden dağılmış sayılan derneklerin mal, para ve haklarının tasfiyesi, tüzüklerinde gösterilen esaslara göre yapılır. Tüzüklerinde, mal, para ve hakların tasfiyesinin esaslarını tespit; genel kurulun kararına bırakıldığı halde, genel kurulca bir karar alınmamış veya genel kurul toplanmamışsa, derneklerin bütün para, mal ve hakları Hazineye intikal eder.

Mahkemece kapatılan derneklerin bütün para, mal ve hakları Hazineye intikal eder. Bu şekilde kapatılan dernekler ile birinci fıkra uyarınca mal, para ve hakları Hazineye intikal edecek derneklerin tasfiye ve intikalleri hükümet komiseri veya maliye temsilcisinin gözetiminde yapılır. Bu işlemlere fesih, kendiliğinden dağılma veya kapatılmanın kesinleştiği tarihten itibaren başlanır.

Feshine, kendiliğinden dağılmış sayılmasına veya kapatılmasına karar verilen derneklerin, para, mal ve haklarının tasfiye ve intikal işlemlerinin tamamlanmasını müteakip, bunların «Dernekler Kütüğü»ndeki kayıtları, faaliyetleri bir il sınırı içinde bulunanlar için mahallin en büyük mülkî amirinin, birden ziyade ilde faaliyette bulunanlar için İçişleri Bakanlığının onayı ile silinir.

Kapatılması için hakkında soruşturma veya dava açılmış olan bir dernek, fesih ve buna bağlı olarak dernek mallarının devrine dair bir karar aldığı takdirde, soruşturma ve dava sonuçlanıncaya kadar devir işlemi yapılmaz.

Öğrenci dernekleri organlarında görev alma yasağı

MADDE 56. — Ayrı öğretim kurumlarında olsa bile iki yıl, sömestr usulü uygulanan yükseköğretim kurumlarında bu süreyi dolduran, sömestr sayısı kadar sınıfta kalan veya bulundukları öğretim kurumlarını normal bitirme senesinden iki sene sonrasına kadar bitirmemiş olan öğrenciler; öğrenci derneklerine başkan olamaz, yönetim, denetleme kurullarında ve diğer organlarda görev alamaz, dernek adına öğrenci temsilciliğine seçilemezler. Seçildikten sonra, yukarıda belirtilen hallere düşenler, daha önce kazandıkları sıfatları kaybederler.

Gençlik ve spor kulüpleri

MADDE 57. — Kamu kurum ve kuruluşlarında, yükseköğretim kurumlarında ve özel kuruluşlarda, kendi mensupları tarafından, spor faaliyetlerini yönlendirmek ve boş zamanları değerlendirmek için bu kurum ve kuruluşlar bünyesinde dernekler kurulabilir.

Bu dernekler ile aynı amaçla kurulan ve gençlik faaliyetlerine katılacak dernekler Gençlik ve Spor Bakanlığının, spor faaliyetlerine katılacak dernekler Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünün kütüklerine kayıt ve tescil edilir. Gençlik ve spor kulüplerinin kayıt ve tesciline ilişkin şekil ve şartlar Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünce hazırlanacak yönetmeliklerle belirlenir.

Tescil edilen bu derneklerden spor faaliyeti amacına yönelik olanlar spor kulübü, boş zamanları değerlendirme amacına yönelik olanlar gençlik kulübü ve her iki faaliyeti birlikte amaçlayanlar gençlik ve spor kulübü adını alır.

Kulüplerde faaliyete katılacak veya tesislerden yararlanacak kişilerin derneğe üye olmaları zorunlu değildir. 18 yaşından küçük olanların ve orta dereceli okul öğrencilerinin kulüplerde faaliyete katılmaları için veli veya vasilerinden yazılı izin almaları şarttır.

Kayıt ve tescil olunmak sureti ile kulüp adını alan derneklerin organları, organların görev ve yetkileri, uymak zorunda oldukları esaslar, üst kuruluş oluşturmada uyulacak esas ve usuller, denetlemeleri, bu derneklere yapılacak her türlü yardımın şekil ve şartları, Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konulacak yönetmeliklerde belirlenir.

Gençlik faaliyetlerine ilişkin idarî ve teknik yöneticiler mensupları ile bu faaliyetlere katılacak olanlara uygulanacak disiplin işlemleri Gençlik ve Spor Bakanlığınca, spor faaliyetlerine ilişkin olanlar ise Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünce hazırlanacak yönetmeliklerde belirlenir.

ALTINCI KISIM
Çeşitli Hükümler

Kamu yararına çalışma niteliği

MADDE 59. — Bir derneğin kamu yararına çalışan derneklerden sayılabilmesi için;

1. Derneğin en az bir yıldan beri faaliyette bulunması,
2. Derneğin amacı ve bu amacı gerçekleştirmek için giriştiği faaliyetlerin ülke çapında yararlı sonuçlar verecek nitelikte olması

Şarttır.

Kamu yararına çalışan dernek sayılma

MADDE 60. — Bir derneğin kamu yararına çalışan derneklerden sayılması, ilgili bakanlıkların görüşü alınarak, İçişleri Bakanlığının önerisi, Danıştay Genel Kurulunun kararı ve Bakanlar Kurulunun onayına bağlıdır.

Bu konuya ilişkin dosya İçişleri Bakanlığınca hazırlanır. Bunun için dernekler, aşağıdaki belgeleri İçişleri Bakanlığına gönderilmek üzere dernek merkezinin bulunduğu yerin valiliğine verirler.

1. Dernek tüzüğünün son şekli,
2. Tüzüğün ilan edildiği gazete,
3. Dernek üyelerinin sayısı ve geçmiş yıllarda üyelerden toplanan aidatların miktarı,
4. Derneğin şubelerinin sayısı, bulunduğu yerler ve bağlı kuruluşların miktarı ve cinsleri,
5. Derneğin kamu yararı yönünden; faaliyeti, yaptığı hizmetler ve gelecekte yapılması düşünülen işler hakkında rapor,
6. Son yıla ait malî bilanço,
7. Derneğin taşınır ve taşınmaz mal varlığının listesi,
8. Kamu yararına çalışan derneklerden sayılması için dernek genel kurulunun aldığı karar.

Kamu yararına çalıştıklarına karar verilen derneklerin, olağan denetimler sırasında veya yaptırılacak özel denetimler sonunda, bu niteliklerini kaybettikleri tespit edilirse, birinci fıkrada öngörülen yöntemle haklarında alınan kamuya yararlı dernek kararı kaldırılabilir.

Derneklerin gelirleri

MADDE 61. — Derneklerin gelir kaynakları;

1. Üye aidatı,
2. Derneklerce tertiplenen piyango, balo, eğlence, temsil, konser, spor yarışması ve konferans gibi faaliyetlerden sağlanan gelirler,
3. Derneklerin mal varlığından elde edilen gelirler,

Kulüplerde faaliyete katılacak veya tesislerden yararlanacak kişilerin derneğe üye olmaları zorunlu değildir. 18 yaşından küçük olanların ve orta dereceli okul öğrencilerinin kulüplerde faaliyete katılmaları için veli veya vasilerden yazılı izin almaları şarttır.

Kayıt ve tescil olunmak sureti ile kulüp adını alan derneklerin organları, organların görev ve yetkileri, uymak zorunda oldukları esaslar, denetlemeleri, bu derneklere yapılacak her türlü yardımın şekil ve şartları Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konulacak yönetmeliklerle belirlenir.

Gençlik faaliyetlerine ilişkin idarî ve teknik yöneticiler, mensupları ile bu faaliyetlere katılacak olanlara uygulanacak disiplin işlemleri Gençlik ve Spor Bakanlığınca, spor faaliyetlerine ilişkin olanlar ise Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünce hazırlanacak yönetmeliklerde belirlenir.

ALTINCI KISIM
Çeşitli Hükümler

Kamu yararına çalışma niteliği

MADDE 58. — Bir derneğin kamu yararına çalışan derneklerden sayılabilmesi için;

1. Derneğin en az bir yıldan beri faaliyette bulunması,
2. Derneğin amacı ve bu amacı gerçekleştirmek için giriştiği faaliyetlerin ülke çapında yararlı sonuçlar verecek nitelik ve ölçüde olması şarttır.

Kamu yararına çalışan dernek sayılma

MADDE 59. — Bir derneğin kamu yararına çalışan derneklerden sayılması, ilgili bakanlıkların görüşü alınarak, İçişleri Bakanlığının önerisi, Danıştay İdarî İşler Daireler Kurulunun ve Bakanlar Kurulunun kararına bağlıdır.

Bu konuya ilişkin dosya İçişleri Bakanlığınca hazırlanır. Bunun için dernekler, aşağıdaki belgeleri İçişleri Bakanlığına gönderilmek üzere dernek merkezinin bulunduğu yerin valiliğine verirler.

1. Dernek tüzüğünün son şekli,
2. Tüzüğün ilan edildiği gazete,
3. Dernek üyelerinin sayısı ve geçmiş yıllarda üyelerden toplanan aidatın miktarı,
4. Derneğin şubelerinin sayısı, bulunduğu yerler ve bağlı kuruluşlarının miktarı ve cinsleri,
5. Derneğin kamu yararı yönünden; faaliyeti, yaptığı hizmetler ve gelecekte yapılması düşünülen işler hakkında rapor,
6. Son yıla ait malî bilanço,
7. Derneğin taşınır ve taşınmaz varlığının listesi,
8. Kamu yararına çalışan derneklerden sayılması için dernek genel kurulunun aldığı karar.

Kamu yararına çalıştıklarına karar verilen derneklerin, olağan denetimler sırasında veya yaptırılacak özel denetimler sonunda, bu niteliklerini kaybettikleri tespit edilirse, birinci fıkrada öngörülen yöntemle haklarında alınan kamuya yararlı dernek kararı kaldırılabilir.

Derneklerin gelirleri

MADDE 60. — Derneklerin gelir kaynakları;

1. Üye aidatı
2. Derneklerce yapılan yayınlar, tertiplenen piyango, balo, eğlence, temsil, konser, spor yarışması ve konferans gibi faaliyetlerden sağlanan gelirler.
3. Derneklerin mal varlığından elde edilen gelirler.

4. Taşınma mal gelirleri,

5. Yardım toplama hakkındaki mevzuat hükümlerine uygun olarak toplanacak bağış ve yardımlardan,

İbarettir.

Derneklere yapılacak yardımın şartları

MADDE 62. — Dernekler, siyasî partilerden veya onlara bağlı kuruluşlardan, vakıflardan, işçi veya işveren sendikalarından ve meslekî kuruluşlardan herhangi bir suretle maddî yardım kabul edemezler ve adıgeçen kuruluşlara yardımda bulunamazlar.

Ancak, işçi emekli dernekleri, işçi sendikalarından ve konfederasyonlarından maddî yardım kabul edebilirler ayrıca gençlik ve spor kulüpleri, vakıf senedinde gençlik ve spor faaliyetlerini amaçladığı belirtilen vakıflara yardımda bulunabilecekleri gibi bu vakıflardan yardım da kabul edebilirler.

Genel ve katma bütçeli dairelerle mahallî idareler, Kamu İktisadî Teşebbüsleri ile bunlara bağlı müesseseler ve sermayesinin yarısından fazlası Devlete ait kuruluşlar, ancak kamu yararına çalışan derneklere; Gençlik ve spor Bakanlığı ile Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü 58 inci maddeye göre tescillerini yaptıran spor kulüpleri, gençlik kulüpleri ve gençlik ve spor kulüplerine; kamu kurum ve kuruluşları ile yükseköğretim kurumları da 58 inci maddenin birinci fıkrasına göre kurulan amatör kulüplere yardım edebilirler.

Defter ve kayıtlar

MADDE 63. — Dernekler aşağıda yazılı defterleri tutarlar :

1. Üye kayıt defteri; derneğe girenlerin kimlikleri, derneğe giriş tarihleri, aylık veya yıllık aidatları bu deftere yazılır.

2. Karar defteri yönetim kurullarının kararları tarih ve numara sırasıyla bu deftere yazılır ve kararların altı başkan ve üyelerce imzalanır.

3. Gelen ve giden evrak defteri; gelen ve giden evrak, tarih ve numarası ile bu deftere kaydolunur. Gelen evrakın asılları ve giden evrakın kopyaları dosyalarında saklanır.

4. Gelir ve gider defteri; dernek namına alınan bütün paraların alındıkları ve harcanan paraların da verildikleri yerler, açık ve düzenli olarak bu defterde gösterilir.

5. Bütçe ve bilanço defteri; bütçe ve bilançolar bu deftere işlenir.

6. Demirbaş defteri; derneğe ait demirbaş eşyalar bu deftere işlenir.

Bu maddede sayılı defterlerin noterden tasdikli olması zorunludur.

Gelir ve giderlerde usül

MADDE 64. — Dernek gelirleri, alındı belgesi ile toplanır ve giderler harcama belgesi ile yapılır. Bu belgeler beş yıl süre ile saklanır. Dernek gelirlerinin alınmasında kullanılacak alındı belgesi Maliye Bakanlığınca bastırılır. Bu alındı belgelerinin biçimi, bastırılması, derneklere verilmesi, kullanılanların denetlenmesi ve alınacak ücret, İçişleri ve Maliye Bakanlıklarınca düzenlenecek yönetmelikle belirlenir.

Alındı belgesinde, bağışta bulunanın açık kimliği ve imzası bulunur.

Maliye Bakanlığı yazılı istemden itibaren otuz gün içinde alındı belgesini sağlayamazsa, ilgili dernek özel olarak bastıracağı alındı belgelerini mahallin en büyük mülkî amirliğine onaylatarak bağış ve aidat kabul edebilir.

Mahallin en büyük mülkî amirliği, bu alındı belgelerini, liste halinde, bir tutanağa bağlayarak onaylar.

4. Bağışlar ve yardımlar.

5. Yardım toplama hakkındaki mevzuat hükümlerine uygun olarak toplanacak bağış ve yardımlardan.

İbarettir.

Derneklerin dış ülkelerdeki gerçek veya tüzelkişilerden veya diğer kuruluşlardan yardım alması İçişleri Bakanlığının izni ile olur.

Derneklere yapılacak yardımın şartları

MADDE 61. — Dernekler, siyasî partilerden işçi veya işveren sendikalarından ve meslekî kuruluşlardan herhangi bir süretle maddî yardım kabul edemezler ve adı geçen kuruluşlara yardımda bulunamazlar.

Genel ve Katma bütçeli dairelerle mahallî idareler, kamu iktisadî teşebbüsleri, ile bunlara bağlı müesseseler ve sermayesinin yarısından fazlası Devlete ait kuruluşlar, ancak kamu yararına çalışan derneklere; Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü, 57 inci maddeye göre tescillerini yaptıran spor kulüpleri, gençlik kulüpleri ve gençlik ve spor kulüplerine; kamu kurum ve kuruluşları ile yükseköğretim kurumları da 57 nci maddenin birinci fıkrasına göre kurulan amatör kulüplere yardım edebilirler.

Defter ve kayıtlar

MADDE 62. — Dernekler aşağıdaki yazılı defterleri tutarlar:

1. Üye kayıt defteri; derneğe girenlerin kimlikleri, derneğe giriş tarihleri, aylık veya yıllık aidatları bu deftere yazılır.

2. Karar defteri; Yönetim kurullarının kararları tarih ve numara sırasıyla bu deftere yazılır ve kararların altı başkan ve üyelerce imzalanır.

3. Gelen ve giden evrak defteri; gelen ve giden evrak, tarih ve numarası ile bu deftere kaydolunur.

Gelen evrakın asılları ve giden evrakın kopyaları dosyalarında saklanır.

4. Gelir ve gider defteri; dernek namına alınan bütün paraların alındıkları ve harcanan paraların da verildikleri yerler, açık ve düzenli olarak bu defterde gösterilir.

5. Bütçe, kesinhesap ve bilanço defteri; bütçe, kesinhesap ve bilançolar bu deftere işlenir.

6. Demirbaş defteri; derneğe ait demirbaş eşyalar bu deftere işlenir.

Bu maddede sayılan defterlerin noterden tasdikli olması zorunludur.

Gelir ve giderlerde usul

MADDE 63. — Dernek gelirleri, alındı belgesi ile toplanır ve giderler harcama belgesi ile yapılır. Bu belgelerin saklama süresi, özel kanunlarda gösterilen daha uzun süreye ilişkin hükümler saklı kalmak üzere, beş yıldır. Dernek gelirlerinin alınmasında kullanılacak alındı belgesi Maliye Bakanlığınca bastırılır. Bu alındı belgelerinin biçimi, bastırılması, derneklere verilmesi, kullanılanların denetlenmesi ve alınacak ücret, İçişleri ve Maliye Bakanlıklarınca düzenlenecek yönetmelikle belirlenir.

Alındı belgesinde, ödeme ve bağışta bulunanın açık kimliği ve imzası bulunur.

Maliye Bakanlığı yazılı istemden itibaren otuz gün içinde alındı belgesini sağlayamazsa, ilgili dernek, özel olarak bastıracağı alındı belgelerini mahallin en büyük mülkî amirliğine onaylatarak bağış ve aidat kabul edebilir.

Mahallin en büyük mülkî amirliği, bu alındı belgelerini, liste halinde, bir tutanağa bağlayarak onaylar.

Maliye Bakanlığınca resmî alındı belgesi sağlandıktan sonra özel alındı belgeleri kullanılamaz. Bağış ve aidat toplayacak kişi ya da kişileri, dernek yönetim kurulu bir kararla belirtir ve bu karar o yerin en büyük mülkî amirinin onayına sunulur.

Dernekler adına gazete, dergi ve öteki basılı eserler vererek bunlar karşılığında para veya başkaca yardım toplamak yasaktır.

Taşınmaz mal edinme

MADDE 65. — Dernekler, ikametgâhları ile amaç ve faaliyetleri için gerekli olanlardan başka taşınmaz mallara sahip olamazlar.

Derneklerce satın alınan veya bağış ve vasiyet yoluyla derneklere intikal eden taşınmaz malların dernek adına tapuya tescilinden itibaren üç ay içinde İçişleri Bakanlığına bildirilmesi zorunludur. Bu mallardan, birinci fıkra esaslarına göre dernek ihtiyacından fazla olduğu tespit edilenler, İçişleri Bakanlığınca belli edilen süre içinde dernek tarafından paraya çevrilir.

Bakanlar Kurulu, kamu yararına çalışan derneklerden gerekli gördüklerine, birinci fıkraya göre tespit edilecek ihtiyaçlardan fazla taşınmaz mala sahip olma yetkisi verebilir.

İzne tabi dernek adları

MADDE 66. — Dernekler adlarında; Türk, Türkiye, Millî, Cumhuriyet, Atatürk, Mustafa Kemal kelimeleri ile bunların baş ve sonlarına getirilen eklerle teşkil edilecek kelimeleri Bakanlar Kurulu kararı ile kullanabilirler.

Öğrenci dernekleri, kuruldukları üniversite, fakülte ve yüksekokullar ile diğer resmî ve özel yükseköğretim kurumlarının ismini alırlar.

Dernek faaliyetlerine yasak olan yerler

MADDE 67. — Öğrenci derneklerinin merkez ve şubeleri ile çeşitli faaliyet kollarına ait idare yerleri üniversite, fakülte, yüksekokullar ile sair resmî ve özel eğitim ve öğretim kurumları veya yurt binaları yahut eklentilerinde açılamaz.

Derneklerin, kamu hizmeti görülen bina ve tesislerle her türlü resmî veya özel eğitim ve öğretim kurumlarında, yurt binalarında veya bunların eklentilerinde yapacakları toplantı ve diğer faaliyetleri, kurumların yetkili amirinin muvafakatı ve mahallin en büyük mülkî amirinin iznine bağlıdır.

Hükümet komiserinin görevlendirilmesi

MADDE 68. — Mahallin en büyük mülkî amiri, genel kurul toplantılarında hazır bulunmak üzere, hâkim, savcı veya bu sınıftan sayılanlar ile adliye memurları, askerî şahıslar, genel ve özel kolluk kuvvetleri mensupları dışından bir memuru hükümet komiseri olarak görevlendirir. Komisere lüzumu halinde yeteri kadar yardımcı verilebilir.

Hükümet komiserinin görev ve yetkileri

MADDE 69. — Hükümet komiserinin görev ve yetkileri şunlardır :

1. Genel kurul çağrısının usulüne uygun yapılıp yapılmadığını incelemek,

2. Tüzüğüne göre toplantıya katılacaklara ait liste üzerinde işaret konularak toplantıya katılanları tespit etmek,

3. Toplantının mevzuat, dernek tüzüğü ve gündem esaslarına uygun cereyan edip etmediğini tespit etmek ve göreceği aykırı haller için kongre başkanlık divanını uyarmak,

M. G. K.
(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Maliye Bakanlığınca resmî alındı belgesi sağlandıktan sonra özel alındı belgeleri kullanılamaz. Bağış ve aidat toplayacak kişi ya da kişileri, dernek yönetim kurulu bir kararla belirtir ve bu karar o yerin en büyük mülkî amirliğine tescil ettirilir.

Dernekler adına gazete, dergi ve öteki basılı eserler vererek bunlar karşılığında para veya başkaca yardım toplamak yasaktır.

Taşınmaz edinme

MADDE 64. — Dernekler ikametgâhları ile amaç ve faaliyetleri için gerekli olanlardan başka taşınmaza sahip olamazlar.

Derneklerce satın alınan veya bağış ve vasiyet yoluyla derneklere intikal eden taşınmazların dernek adına tapuya tescilinden itibaren üç ay içinde İçişleri Bakanlığına bildirilmesi zorunludur. Bunlardan birinci fıkra esaslarına göre dernek ihtiyacından fazla olduğu tespit edilenler, İçişleri Bakanlığınca belli edilen süre içinde dernek tarafından paraya çevrilir.

Bakanlar Kurulu, kamu yararına çalışan derneklerden gerekli gördüklerine, birinci fıkraya göre tespit edilecek ihtiyaçlardan fazla taşınmaza sahip olma yetkisi verebilir.

İzne tabi dernek adları

MADDE 65. — Dernekler adlarında; Türk, Türkiye, Millî, Cumhuriyet Atatürk, Mustafa Kemal kelimeleri ile bunların baş ve sonlarına getirilen eklerle teşkil edilecek kelimeleri Bakanlar Kurulu kararı ile kullanabilirler.

Öğrenci dernekleri, kuruldukları yükseköğretim kurumlarının ismini alırlar. Bu adlarla her ne suretle olursa olsun başkaca dernek kurulamaz.

Dernek faaliyetlerine yasak olan yerler

MADDE 66. — Öğrenci derneklerinin merkez veşubeleri ile çeşitli faaliyet kollarına ait idare yerleri öğrenci yurt binaları veya eklentilerinde açılamaz.

Derneklerin kamu hizmeti görülen bina ve tesislerle, her türlü resmî ve özel eğitim ve öğretim kurumlarında veya bunların eklentilerinde yapacakları toplantı ve diğer faaliyetleri kurumların yetkili amirinin muvafakatı ve mahallin en büyük mülkî amirinin iznine bağlıdır.

Hükümet komiserinin görevlendirilmesi

MADDE 67. — Mahallin en büyük mülkî amiri, genel kurul toplantılarında hazır bulunmak üzere, hâkim ve savcılar ile adlî ve idarî yargı memurları, Türk Silahlı Kuvvetleri, genel ve özel kolluk kuvvetleri mensupları dışında bir memuru hükümet komiseri olarak görevlendirir. Komisere lüzumu halinde yeteri kadar yardımcı verilebilir.

Hükümet komiserinin görev ve yetkileri

MADDE 68. — Danışma Meclisi metninin 69 uncu maddesi 68 inci madde olarak kabul edilmiştir.

4. Toplantı güvenliğinin sağlanması ve toplantının sükûnet içinde geçmesini temin için gerektiğinde kolluk kuvvetlerinden her türlü yardımı istemek,

5. Gerektiğinde toplantının safahatını, teknik ses alma cihazları, fotoğraf ve film makineleri gibi araçlarla tespitini sağlamak.

Kanuna ve tüzüğe aykırı hallerin Cumhuriyet Savcılığına intikali

MADDE 70. — Hükümet komiseri veya mahallin en büyük mülkî amiri, toplantının kanuna veya dernek tüzüğüne aykırı şekilde yapıldığını tespit ettiği takdirde, durumu yirmidört saat içinde mahallî Cumhuriyet Savcılığına bildirir.

Hükümet komiserine verilecek ücret

MADDE 71. — Hükümet komiserine ve yardımcılarına verilecek ücretin miktarı, İçişleri ve Maliye Bakanlıklarınca müştereken tespit olunur. Bu ücret, ilgili dernek tarafından karşılanır.

Özel durumlar

MADDE 72. — Türkiye Kızılay Derneği, Uluslararası anlaşmalarla tayin edilen nitelik ve duruma göre düzenlenen ve Bakanlar Kurulunca onaylanmış olan tüzüğüne ve özel kanunların verdiği görev ve yetkilere göre yönetilir.

Türk Hava Kurumu, Bakanlar Kurulunca onaylanmış tüzüğüne ve kanunların verdiği görev ve yetkilere göre yönetilir.

Türk vatandaşlarının yurt dışında kurdukları dernekler

MADDE 73. — Yurt dışında Türk vatandaşları tarafından kurulacak derneklerin tüzüklerinin tasdikli iki nüshasının ve yönetim kurulu ile dernek, üyelerinin kimliklerini gösterir bir listenin, İçişleri Bakanlığına gönderilmek üzere, derneğin bulunduğu yerdeki, yoksa en yakındaki Türk Konsolosluğuna bir ay içinde verilmesi zorunludur.

Bu dernekler, yönetim kurulunda vukubulacak değişiklikleri ve yeni girecek üyelerin kimliklerini de aynı usule göre bildirirler.

Türk vatandaşları tarafından yurt dışında, bu Kanunla yasaklanmış amaçlarla dernek kurulamaz ve Türk vatandaşları bu türden derneklere üye olamazlar.

Dernek birimi

MADDE 74. — İçişleri Bakanlığınca, derneklere ilişkin iş ve işlemleri yürütmek, hizmetleri görmek üzere merkezde Emniyet Genel Müdürlüğünde ve her ilde İl Emniyet Müdürlüklerinde dernekler birimi oluşturulur.

Bu birimlerin kuruluş, görev ve yetkileri ile 16 ncı maddeye göre tesis edilecek Dernekler Kütüğünün şekli, düzenleme ve kayıt esasları İçişleri Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.

M. G. K.
(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Kanuna ve tüzüğe aykırı hallerin Cumhuriyet Savcılığına intikali

MADDE 69. — Danışma Meclisi metninin 70 inci maddesi 69 uncu madde olarak kabul edilmiştir.

Hükümet komiserine verilecek ücret

MADDE 70. — Hükümet komiserine ve yardımcılarına verilecek ücretin miktarı, birinci derece kadrolu memur için tespit olunacak yurt içi gündelik miktarını aşmamak üzere, İçişleri ve Maliye Bakanlıklarınca müştereken tespit olunur. Bu ücret, ilgili dernek tarafından karşılanır ve genel kurul toplantılarından en az iki gün önce Maliye veznesine yatırılır.

Özel durumlar

MADDE 71. — Türkiye Kızılay Derneği, Uluslararası anlaşmalarla tayin edilen nitelik ve duruma göre düzenlenen ve Bakanlar Kurulunca onaylanmış olan tüzüğüne ve özel kanunların verdiği görev ve yetkilere göre teşkilatlanır ve yönetilir.

Türk Hava Kurumu Bakanlar Kurulunca onaylanmış tüzüğüne ve kanunların verdiği görev ve yetkilere göre teşkilatlanır ve yönetilir.

Türkiye Kızılay Derneği ile Türk Hava Kurumunun mal ve paraları Devlet malı sayılır. Bunlara karşı suç işleyenler Devlet memuru gibi cezalandırılır.

Türk vatandaşlarının yurt dışında kurdukları dernekler

MADDE 72. — Danışma Meclisi metninin 73 üncü maddesi 72 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Dernek birimi

MADDE 73. — Danışma Meclisi metninin 74 üncü maddesi 73 üncü madde olarak kabul edilmiştir.

Muhakeme usulü

MADDE 75. — Bu Kanunla ilgili olarak hukuk mahkemelerinde bakılacak davalar acele işlerden sayılır.

Bu Kanun hükümlerine aykırı davranmaktan cezaî kovuşturmayı gerektiren hallerde, 3005 sayılı Meşhut Suçların Muhakeme Usulüne Dair Kanunun 1 inci maddesinin (A) bendindeki yer ve 4 üncü maddesindeki süre kaydı aranmaksızın failleri hakkındaki kovuşturma ve soruşturma sözü edilen Kanun hükümlerine göre yürütülür.

Cumhuriyet savcıları 3005 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde yazılı süreyle bağlı kalmaksızın bütün delilleri toplayarak kamu davası açarlar.

YEDİNCİ KISIM
Ceza Hükümleri

MADDE 76. — Bu Kanunun 4 üncü maddesi gereğince, dernek kurma hakkına sahip olmadıkları halde dernek kuranlar veya derneklere üye olmaları kanunla yasaklandığı halde dernek üyesi olanlar ile derneklere üye olmaları kanunla yasaklanmış kişileri bilerek dernek üyeliğine kabul eden veya dernek üyesi iken derneklere üye olma hakkını kaybeden kişileri dernek üyeliğinden çıkarmayan dernek yöneticileri beş bin liradan on bin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

MADDE 77. — Bu Kanunun 6 ncı maddesinde belirtilen kurulması yasak dernekleri kuranlar ile 38 inci maddenin iki numaralı bendine aykırı harekette bulunan dernek yöneticileri, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve otuz bin liradan yüz bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır ve herhalde derneğin kapatılmasına karar verilir.

73 üncü maddenin son fıkrasına aykırı hareket edenler; Türkiye'de bulundukları takdirde, Türk Ceza Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasındaki ceza hadleri nazara alınmaksızın, yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.

MADDE 78. — Bu Kanunun 7 nci maddesinin, bir, iki, üç, dört ve beş numaralı bentlerine aykırı hareket eden dernek yöneticileri hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde altı aydan iki yıla kadar hapis cezası hükmolunur ve derneğin kapatılmasına da karar verilir.

7 nci maddenin son fıkrasına aykırı hareket eden dernek üyeleri hakkında fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, altı aydan bir yıla kadar hapis cezası hükmolunur.

Bu Kanunun 8 inci maddesine aykırı harekette bulunan dernek kurucuları ve yöneticileri ile 38 inci maddenin bir veya üç numaralı bentlerine veya son fıkrasına veya 39 veya 40 ıncı maddelerine aykırı faaliyette bulunan dernek yöneticileri altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. 39 veya 40 ıncı maddelere aykırılık nedeniyle cezalandırma halinde derneğin kapatılmasına karar verilir.

MADDE 79. — Bu Kanunun 14 üncü maddesinde sözü edilen ilan mecburiyetini yerine getirmeyen dernek yöneticileri, beş bin liradan on bin liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılır.

Genel kurul toplantılarını kanun ve tüzüklerine aykırı olarak yapan dernek yöneticileri, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, on bin liradan yirmi bin liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılır.

Bu Kanunun 32 nci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen bildirimi süresi içinde vermeyenler veya 31 inci maddeye göre organlara seçilenleri süresi içerisinde idareye bildirmeyenler, beş bin liradan on bin liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılır.

Mahkemece, kanun ve tüzük hükümlerine aykırı olarak yapılan genel kurul toplantılarının iptaline de karar verilebilir.

M. G. K.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Muhakeme usulü

MADDE 74. — Bu kanunla ilgili olarak hukuk muhakemelerinde bakılacak davalarda basit yargılama usulü uygulanır.

Bu kanunun hükümlerine aykırı davranmaktan cezaî kovuşturmayı gerektiren hallerde, 3005 sayılı Meşhut Suçların Muhakeme Usulüne Dair Kanunun 1 inci maddesindeki yer ve 4 üncü maddesindeki süre kaydı aranmaksızın failleri hakkındaki kovuşturma ve soruşturma sözü edilen kanun hükümlerine göre yürütülür.

Cumhuriyet savcıları 3005 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde yazılı süreyle bağlı kalmaksızın bütün delilleri toplayarak kamu davası açarlar.

YEDİNCİ KISIM

Ceza Hükümleri

MADDE 75. — Bu Kanunun 4 üncü maddesi gereğince, dernek kurma hakkına sahip olmadıkları halde dernek kuranlar veya derneklere üye olmaları kanunla yasaklandığı halde dernek üyesi olanlar ile derneklere üye olmaları kanunla yasaklanmış kişileri bilerek dernek üyeliğine kabul eden veya kaydını silmeyen veya dernek üyesi iken derneklere üye olma hakkını kaybeden kişileri dernek üyeliğinden silmeyen dernek yöneticileri beşbin liradan onbin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

MADDE 76. — Bu Kanunun 5 inci maddesinde belirtilen kurulması yasak dernekleri kuranlar ile 37 nci maddenin 1 inci fıkrasının (2) numaralı bendine aykırı harekette bulunan dernek yöneticileri, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve otuzbin liradan yüzbin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır ve her halde derneğin kapatılmasına karar verilir.

72 nci maddenin son fıkrasına aykırı hareket edenler; Türkiyede bulundukları takdirde, Türk Ceza Kanununun 5 inci maddesinin 1 inci fıkrasındaki ceza hadleri nazara alınmaksızın, yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.

MADDE 77. — Bu Kanunun 6 ncı maddesinin 1 inci fıkrasının (1), (2), (3) ve (4) numaralı bentlerine aykırı hareket eden dernek yöneticileri hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde altı aydan iki yıla kadar hapis cezası hükmolunur ve derneğin kapatılmasına da karar verilir.

6 ncı maddenin son fıkrasına aykırı hareket eden dernek üyeleri hakkında fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, altı aydan bir yıla kadar hapis cezası hükmolunur.

Bu Kanunun 7 nci maddesine aykırı harekette bulunan dernek kurucuları ve yöneticileri ile 37 nci maddenin 1 inci fıkrasının (1) veya (3) numaralı bentlerine veya son fıkrasına veya 38 veya 39 uncu maddelerine aykırı faaliyette bulunan dernek yöneticileri altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. 38 ve 39 uncu maddelere aykırılık nedeniyle cezalandırma halinde derneğin kapatılmasına da karar verilir.

MADDE 78. — Bu Kanunun 13 üncü maddesinde sözü edilen ilan mecburiyetini yerine getirmeyen dernek yöneticileri, beş bin liradan onbin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Genel kurul toplantılarını kanun ve tüzüklerine aykırı olarak yapan dernek yöneticileri, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, onbin liradan yirmibin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Bu Kanunun 21 inci maddesinin 2 nci fıkrasında belirtilen bildirimi süresi içinde vermeyenler veya 30 uncu maddeye göre organlara seçilenleri süresi içerisinde idareye bildirmeyenler beşbin liradan onbin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Mahkemece, kanun ve tüzük hükümlerine aykırı olarak yapılan genel kurul toplantılarının iptaline de karar verilebilir.

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

MADDE 80. — Bu Kanunun 23 üncü maddesine aykırı olarak; dernek genel kurulunu dernek merkezinin bulunduğu yerden başka bir yerde toplayan yönetim kurulu üyeleri veya buna yetkili kılınan diğer şahıslar, maddenin ikinci fıkrasında belirtilen yerlerde toplantı yapanlar veya buna müsaade edenler üç aydan altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

67 nci maddede yasaklanan yerlerde dernek merkez veya şubelerini açan veya izinsiz faaliyet gösteren yöneticilerle, buna müsaade eden veya bu hal ve faaliyetlerden bilgisi olduğu halde keyfiyeti kanunî mercilere derhal haber vermeyen yetkililer de, yukarıdaki fıkra uyarınca cezalandırılır.

MADDE 81. — Bu Kanunun 41 inci maddesine aykırı faaliyette bulunan dernek yöneticileri, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, bir yıldan az olmamak üzere hapis cezasıyla cezalandırılır ve tesisin kapatılmasına karar verilir.

42 nci maddede gösterilen tesisleri izinsiz açan dernek yöneticileri altı aydan bir yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır ve tesisin kapatılmasına karar verilebilir.

MADDE 82. — Kanunun 43 üncü maddesinin birinci fıkrasına aykırı harekette bulunanlar, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, altı aydan bir yıla kadar hapis ve on bin liradan elli bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

MADDE 83. — Bu Kanunun 44 üncü maddesine veya 45 inci maddesinin birinci veya ikinci fıkralarına aykırı hareket edenler veya 46 ncı maddenin üçüncü fıkrasındaki zorunluluğa uymayanlar ile 65 inci maddenin ikinci fıkrasında öngörülen bildirimi yapmayan veya Bakanlıkça belirtilen sürede taşınmaz malları paraya çevirmeyenler üç aydan altı aya kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

MADDE 84. — Kanunun 57 nci maddesinde yasaklanan durumları bilerek kabul edenlere veya bu görevlerin verildiğini, öğrendiği halde, bir hafta içinde istifa etmeyenlere, beş bin liradan on bin liraya kadar ağır para cezası verilir.

MADDE 85. — Kanunun 62 nci maddesine aykırı olarak derneklere yardım eden tüzelkişi veya kuruluşların yönetici veya yetkilileri ile yardım kabul eden dernek yöneticileri, üç aydan bir yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Eğer yardım alınmışsa, mahkemece, yapılan yardımların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verilir.

MADDE 86. — Genel Kurul ve diğer dernek organlarında yapılan seçimler ve oylamalar ile oyların sayım ve dökümüne; hile karıştıranlar veya defter veya kayıtları tahrif veya yok edenler veya gizleyenler fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Derneğe ait defter veya kayıtları tutmayanlar üç aydan aşağı olmamak üzere hapis cezası ile cezalandırılır.

Her ne suretle olursa olsun kendisine tevdi olunan derneğe ait para veya para hükmündeki evrak, senet veya sair malları kendisinin veya başkasının menfaatine olarak sarf veya istihlak veya rehneden veya satan, saklayan, imha, inkâr, tahrif veya tağyir eden yönetim kurulu başkanı ve üyeleri veya denetçiler ile derneğin sair hizmetlileri fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve on bin liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası ile cezalandırılır.

Yukarıda yazılı fiillerden dolayı kovuşturma yapılması şikâyete bağlı değildir.

MADDE 87. — Başka bir hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanunun amir hükümlerini yerine getirmeyen dernek yöneticileri veya dernek üyeleri ile sair kimseler hakkında, ayrıca bir ceza tayin edilmemiş ise bir aydan altı aya kadar hapis cezasına hükmolunur.

M. G. K.
(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 79. — Bu Kanunun 22 nci maddesine aykırı olarak; dernek genel kurulunu dernek merkezinin bulunduğu yerden başka bir yerde toplayan yönetim kurulu üyeleri veya buna yetkili kılınan diğer şahıslar veya maddenin ikinci fıkrasında belirtilen yerler dışında toplantı yapanlar veya yurtlarda yapılmasına müsaade edenler üç aydan altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

66 ncı maddede yasaklanan yerlerde dernek merkez veya şubelerini açan veya izinsiz faaliyet gösteren yöneticilerle, buna müsaade eden veya bu hal ve faaliyetlerden bilgisi olduğu halde keyfiyeti kanunî mercilere derhal haber vermeyen yetkililer de, yukarıdaki fıkra uyarınca cezalandırılır.

MADDE 80. — Bu Kanunun 40 ıncı maddesine aykırı faaliyette bulunan dernek yöneticileri, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, bir yıldan az olmamak üzere hapis cezasıyla cezalandırılır ve tesisin kapatılmasına karar verilir.

41 inci maddede gösterilen tesisleri izinsiz açan dernek yöneticileri onbin liradan otuzbin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır ve tesisin kapatılmasına karar verilebilir.

MADDE 81. — Bu Kanunun 42 nci maddesinin ikinci fıkrasına aykırı harekette bulunanlar, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, altı aydan bir yıla kadar hapis ve onbin liradan ellibin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

MADDE 82. — Bu Kanunun 43 üncü maddesine veya 44 üncü maddesinin birinci veya ikinci fıkralarına aykırı hareket edenler veya 45 inci maddenin üçüncü fıkrasındaki zorunluluğa uymayanlar 64 üncü maddenin ikinci fıkrasında öngörülen bildirimi yapmayan veya Bakanlıkça belirtilen sürede taşınmazlarını paraya çevirmeyenler üç aydan altı aya kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

MADDE 83. — Bu Kanunun 56 ncı maddesine aykırı olarak görev kabul edenler veya bu görevlerin verildiğini öğrendiği halde, bir hafta içinde istifa etmeyenler, beşbin liradan onbin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

MADDE 84. — Bu Kanunun 61 inci maddesine aykırı olarak derneklere yardım eden tüzelkişi veya kuruluşların yönetici veya yetkilileri ile yardım kabul eden dernek yöneticileri, üç aydan bir yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Eğer yardım alınmışsa mahkemece, yapılan yardımların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verilir.

MADDE 85. — Genel kurul ve diğer dernek organlarında yapılan seçimler ve oylamalar ile oyların sayım dökümüne hile karıştıranlar veya defter veya kayıtları tahrif veya yok edenler veya gizleyenler; fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde altı aydan üç yıla kadar hapis ve otuzbin liradan yüzbin liraya kadar ağır para cezası; derneğe ait defter veya kayıtları tutmayanlar üç aya kadar hapis veya beşbin liradan onbin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Her ne suretle olursa olsun kendisine tevdi olunan derneğe ait para veya para hükmündeki evrak, senet veya sair malları kendisinin veya başkasının menfaatine olarak sarf veya istihlak veya rehneden veya satan, gizleyen, imha, inkâr, tahrif veya tağyir eden yönetim kurulu başkanı ve üyeleri veya denetçiler ile derneğin sair hizmetlileri fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, altı aydan iki yıla kadar hapis ve onbin liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası ile cezalandırılır.

MADDE 86. — Başka bir hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanunun amir hükümlerini yerine getirmeyen dernek yöneticileri veya dernek üyeleri ile sair kimseler hakkında, ayrıca bir ceza tayin edilmemiş ise üçbin liradan onbin liraya kadar ağır para cezasına hükmolunur.

MADDE 87. — Bu Kanunun 75 - 86 ncı maddelerinde yer alan ceza hükümleri, 57 nci madde kapsamına giren kulüpler ile federasyon ve konfederasyon yöneticileri, görevlileri ve hizmetlileri hakkında da uygulanır.

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

SEKİZİNCİ KISIM
Son Hükümler

MADDE 88. — Sakatlara hizmet amacı ile kurulan derneklerin, Körler Federasyonu, Sağırlar Federasyonu, Ortopedik Özürlüler Federasyonu, Zihinsel Özürlüler Federasyonu olmak üzere dört federasyon teşkil etmeleri ve bu federasyonların bir konfederasyon şeklinde birleşerek Türkiye Sakatlar Konfederasyonu teşkili zorunludur.

Derneklerin sandık kurması

MADDE 89. — Dernekler, tüzüklerinde öngörülmek ve sağlanan kârı üyelerine paylaştırmamak, risturn, faiz veya başka adlarla üyelerine aktarmamak şartıyla üyelerinin, yiyecek, giyecek gibi zarurî ihtiyaç maddeleri ve diğer mal ve hizmetlerle kısa vadeli kredi ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla sandık kurabilirler.

Bu sandıkların kuruluş ve çalışma esasları İçişleri Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.

Lokal açma

MADDE 90. — Derneklerin lokal açmaları ve işletmeleri mahallin en büyük mülkî amirinden izin almalarına bağlıdır. Dernekler ilçelerde ancak bir lokal açabilirler.

Cemiyetler ve Dernekler Kanununa yapılan atıflar

MADDE 91. — Diğer kanunlarda, 3512 sayılı Cemiyetler Kanunu veya 1638 sayılı Dernekler Kanunu ile bunların ek ve değişikliklerine veya belli maddelerine yapılan atıflar, bu Kanuna veya bu Kanunun aynı konuları düzenleyen madde veya maddelerine yapılmış sayılır.

Bu Kanunun meslekî kuruluşlara uygulanacak hükümleri

MADDE 92. — Bu Kanunun 22 nci maddesinin ikinci fıkrası, 31, 38, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 49, 65, 66, 67, 68, 69, 70 ve 71 inci maddeleri özel kanunlarında hüküm bulunmamak kaydıyla kamu kurumu niteliğinde Meslek Kuruluşları ile İşçi ve İşveren Sendikaları ve üst kuruluşları için de uygulanır.

GEÇİCİ MADDELER

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mevcut olan konfederasyon, federasyon ve dernekler, en çok altı ay içinde durumlarını bu Kanun hükümlerine uydurmak ve değişiklik yapılmasa bile, tüzüklerinden dört nüshasını merkezlerinin bulunduğu yerin en büyük mülkî amirliğine vermek zorundadır.

Konfederasyon, federasyon ve dernek yönetim kurulları, birinci fıkrada öngörülen süre içinde, kanuna uygunluk sağlamak amacı ile, tüzüklerinde değişiklik yapmaya yetkilidirler. Tüzüklerinde yapılan bu değişik-

M. G. K.
(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

SEKİZİNCİ KISIM
Son Hükümler

MADDE 88. — Sakatlara hizmet amacı ile kurulan derneklerin, Körler Federasyonu, Sağırlar Federasyonu, Ortopedik Özürlüler Federasyonu, Zihinsel Özürlüler Federasyonu olmak üzere dört federasyon teşkil etmeleri ve bu federasyonların birleşerek Türkiye Sakatlar Konfederasyonunu oluşturmaları zorunludur.

Derneklerin sandık kurması

MADDE 89. — Danışma Meclisi metninin 89 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Lokal açma

MADDE 90. — Derneklerin lokal açmaları ve işletmeleri mahallin en büyük mülkî amirinden izin almalarına bağlıdır.

Kamuya yararlı dernekler hariç olmak üzere diğer dernekler, merkez ve şubelerinin bulunduğu yerlerde ancak birer lokal açabilirler.

Cemiyetler ve Dernekler Kanununa yapılan atıflar

MADDE 91. — Danışma Meclisi metninin 91 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bu Kanunun meslekî kuruluşlara uygulanacak hükümleri

MADDE 92. — Bu Kanunun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası 30, 37, 40, 42, 43, 44, 45, 48, 65, 66, 67, 68, 69 ve 70 inci maddeleri özel kanunlarında hüküm bulunmamak kaydıyla kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile işçi ve işveren sendikaları ve üst kuruluşları için de ceza hükümleriyle birlikte uygulanır.

Türk Kanunu Medenîsinin uygulanması

MADDE 93. — Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde Türk Kanunu Medenîsinin hükümleri dernekler hakkında da uygulanır.

Yönetmelik

MADDE 94. — Bu Kanunun öngördüğü yönetmelikler en geç altı ay içinde Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulur. Bu yönetmelikler çıkarılıncaya kadar mevcut yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

GEÇİCİ MADDELER

GEÇİCİ MADDE 1. — Danışma Meclisi metninin geçici birinci maddesi kabul edilmiştir.

likler yapılacak ilk olağan veya olağanüstü toplantıda genel kurulların tasvibine sunulur.

Birinci fıkrada belirtilen süre içinde tüzükleri merkezlerinin bulunduğu yerin en büyük mülkî amirliğine vermeyen konfederasyon, federasyon ve dernekler, en büyük mülkî amirlerin kararı ile kendiliğinden dağılmış sayılır.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mevcut olan konfederasyon, federasyon ve dernekler en geç altı ay içinde sahip oldukları taşınmaz malları, tapu ve vergi kayıt örneklerini de ekleyerek İçişleri Bakanlığına gönderilmek üzere, merkezlerinin bulunduğu yerin en büyük mülkî amirliğine bildirmek zorundadır.

Bildirilecek bu taşınmaz mallardan, 65 inci madde hükümleri dikkate alınarak, konfederasyon, federasyon ve dernekler için gerekli olmadığı İçişleri Bakanlığınca tespit edilenlerin belirtilecek süre içinde paraya çevrilmesi zorunludur.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mevcut olan konfederasyon ve federasyonlar, üye sayısı ve kendisini oluşturan dernek ve federasyonların nitelikleri bakımından Kanunun 35 inci maddesinde öngörülen şartları taşımasalar bile, hukuk varlıklarını korurlar.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mevcut olan konfederasyono, federasyon ve derneklerden, yurt, pansiyon, kitaplık, okuma odası, çocuk bakım yuvası, huzurevi, aşocağı, spor sahası veya salonu ve kamp tesisi kurup işletmekte olanlar, 42 nci maddede öngörülen yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten başlamak üzere altı ay içinde, yönetmelikte belirlenecek mercilerden izin almak zorundadır. Çalıştırılmasına izin verilmeyen veya izin için başvurulmayan tesisler bu süre sonunda kapatılır.

GEÇİCİ MADDE 5. — Bu Kanunun 17 nci maddesinin ikinci fıkrası gereğince kamu hizmeti görevlilerinin girebilecekleri dernekler belirleninceye kadar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 4 üncü maddede sayılan kamu hizmeti görevlilerinin üye oldukları derneklerle ilişkileri devam eder.

Ancak yukarıdaki fıkrada belirtilen kamu hizmeti görevlilerinin, mahkeme kararı ile veya 1630 sayılı Dernekler Kanununun 45 inci maddesine göre valiliklerce faaliyetten alıkonan veya sıkıyönetim komutanlıklarınca faaliyetleri durdurulan derneklerle olan üyelik ilişkileri bu dernekler yeniden faaliyete geçmiş olsalar dahi bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sona erer.

GEÇİCİ MADDE 6. — 88 inci maddede öngörülen federasyonların ve konfederasyonun kurulmasını izleyen bir ay içinde, kurulan federasyonlara katılmayan sakatlara yardım amacı ile kurulmuş dernekler, kendiliğinden dağılmış sayılır ve bu Kanunun 56 nci maddesine göre tasfiye edilirler.

Kaldırılan kanunlar

MADDE 93. — 22.11.1972 tarih ve 1630 sayılı Dernekler Kanunu ile bu Kanunun ek ve değişiklikleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 94. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 95. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mevcut olan konfederasyon, federasyon ve dernekler en geç altı ay içinde sahip oldukları taşınmazlarını, tapu ve vergi kayıt örneklerini de ekleyerek ve ihtiyaçlarını da belirterek İçişleri Bakanlığına gönderilmek üzere merkezlerinin bulunduğu yerin en büyük mülkî amirliğine bildirmek zorundadır.

Bildirilecek bu taşınmazlardan, 64 üncü madde hükümleri dikkate alınarak, konfederasyon, federasyon ve dernekler için gerekli olmadığı İçişleri Bakanlığınca tespit edilenlerin belirtilecek süre içinde paraya çevrilmesi zorunludur.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu Kanunun yayımı tarihinde mevcut olan federasyon ve konfederasyonlar, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde üye sayısı ve kendilerini oluşturan dernek ve federasyonların nitelikleri bakımından 34 üncü maddede öngörülen şartları sağlayamadıkları takdirde, merkezlerinin bulunduğu yerin en büyük mülkî amirinin kararı ile kendiliğinden dağılmış sayılır.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mevcut olan konfederasyon, federasyon ve derneklerden, yurt, pansiyon, kitaplık, okuma odası, çocuk bakım yuvası, huzurevi, aşocağı, spor sahası veya salonu ve kamp tesisi kurup işletmekte olanlar, 41 inci maddede öngörülen yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten başlamak üzere altı ay içinde, yönetmelikte belirlenecek mercilerden izin almak zorundadır. Çalıştırılmasına izin verilmeyen veya izin için başvurulmayan tesisler bu süre sonunda kapatılır.

GEÇİCİ MADDE 5. — Bu Kanunun 16 ncı maddesinin ikinci fıkrasının 1 inci bendine göre derneğe üye olmaları izne bağlı olanların üyelikleri, Kanunun yürürlüğünden itibaren altı ay içinde gereken izni almamaları halinde kendiliğinden sona erer.

Aynı maddenin ikinci fıkrasının 2 nci bendinde yazılı kamu hizmeti görevlilerinin girebilecekleri dernekler ilgili bakanlıklarca Kanunun yayımı tarihinden başlayarak en geç üç ay içinde ilan edilir. İlgililerin ilan edilen dernekler dışındaki derneklerle üyelik ilişkileri bu tarihten itibaren üç ayın bitiminde kendiliğinden son bulur.

Yukarıdaki hallerde üyelik kayıtları ilgililerin başvuruları üzerine veya resen dernek yöneticileri tarafından silinir.

GEÇİCİ MADDE 6. — 88 inci maddede öngörülen federasyonların ve konfederasyonun kurulmasını izleyen üç ay içinde, kurulan federasyonlara katılmayan sakatlara yardım amacı ile kurulmuş dernekler, kendiliğinden dağılmış sayılır ve bu Kanunun 55 inci maddesine göre tasfiye edilirler.

Kaldırılan kanunlar

MADDE 95. — Danışma Meclisi metninin 93 üncü maddesi 95 inci madde olarak kabul edilmiştir.

Yürürlük

MADDE 96. — Danışma Meclisi metninin 94 üncü maddesi 96 ncı madde olarak kabul edilmiştir.

Yürütme

MADDE 97. — Danışma Meclisi metninin 95 inci maddesi 97 nci madde olarak kabul edilmiştir.